

T. C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

2023 EĞİTİM VİZYONU BELGESİ HAKKINDA ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ
GÖRÜŞLERİ: KAHRAMANMARAŞ İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HULUSİ ERYILMAZ

DANIŞMAN
DOÇ.DR. MEHMET ALİ HAMEDOĞLU

HAZİRAN 2022

T. C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

2023 EĞİTİM VİZYONU BELGESİ HAKKINDA ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ
GÖRÜŞLERİ: KAHRAMANMARAŞ İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HULUSİ ERYILMAZ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. MEHMET ALİ HAMEDOĞLU

HAZİRAN 2022

BİLDİRİM

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez-Proje Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu çalışmada:

- Tezde yer verilen tüm bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunduğumu ve yararlandığım eserleri kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değiştirmede bulunmadığımı,
- Bu tezin tamamını ya da herhangi bir bölümünü başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Hulusi ERYILMAZ

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans sürecimin en kıymetli ürünü olan bu tezin hazırlanmasında birçok kişinin desteğine ihtiyaç duydum. Öncelikle Doç. Dr. Mehmet Ali HAMEDOĞLU hocama teşekkür etmem gerek. Kendisini dört yıl önce tezsiz yüksek lisans sürecimde tanımış olmam, bugünlere gelmemde belki de en önemli başlangıç olmuştur. Tezsiz süreçte derslerime özveriyle devam edebilmeyi, onun içten ve sevecen hocalığına borçluyum. Tezli olarak devam edebileceğimi salık verip beni cesaretlendirmesi ve onun oluş hikâyesinden aldığım ilham, bugünlere gelmemi sağladı. Kendisinden bilime ve hayata dair birçok şey öğrendim. Derinlikli ve keyifli geçen ve artık sona eren bu yüksek lisans sürecimde nihayet bitiş çizgisini artık görebiliyorum. Zamanlı zamansız, gece yarısı, hafta sonu demeden ne vakit yardımınıza ihtiyaç duysam onu bana verdiniz. Size minnettarım, çok teşekkür ediyorum kıymetli Mehmet Ali HAMEDOĞLU hocam.

Tez sürecimi bana hiç belli etmese de takip eden bir hocamın olduğunu bilmek bana hep iyi geldi. O yüzden kıymetli Prof. Dr. Bayram DALKILIÇ hocamın yeri de apayrı. Tezi savsakladığım, başka işlerle dağıldığım ve adeta tezimden kaçtığım zamanlarım oldu illaki. Böyle zamanlarda her nasılsa beklemediğim bir anda telefonum çalıyordu. O konuşmadan sonra ben tekrar kendimi tezimle baş başa buluyordum. Bunun bir rastlantı olmadığını ise kısa bir zaman sonra anlayabilmiştim nihayet. Zamanı yönetme cesareti verdi bana ve vazgeçmeyi bırakmayı öğrendim kendisinden. Öğrettikleriniz ve erdeminiz için size sonsuz şükranlarımı sunuyorum sevgili hocam, iyi ki varsınız.

İlk günümünden tezimi teslim anına kadar destekleyen adını saymakla bitiremeyeceğim diğer bütün hocalarıma ve dönem arkadaşlarıma da ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Kaynakçamı son olarak gözden geçirene Muhammed Mücahid DALKILIÇ hocama ayrıca teşekkür ediyorum.

Ayrıca, ölçeklerin uygulanmasında ve okul irtibatlarının sağlanmasında yardımlarını esirgemeyen Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürü Sayın Cemal YILMAZ hocama, ilçe milli eğitim müdürlerine, şube müdürleri ve çalışanlarına, ölçekleri dolduran ilkokul yöneticileri ve öğretmenlerine teşekkür ediyorum.

Salgın sürecinde bile araştırmamı sürdürebilmem için kapıların bana açık tutan Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Kütüphanesi yetkililerine ve özellikle kıymetli Hasan EJDERHA hocama, Necip Fazıl Kısakürek Kütüphanesi yetkililerine, Karacaoğlan

Kütüphanesi yönetici ve görevlilerine, kaynak temininde şahsi kütüphanesinden her zaman faydalandığım İsmail SEYFELİ kardeşime teşekkür ederim.

Hendek Eğitim Enstitüsü'ne geldiğim ilk günden itibaren evlerini çalışmalarımda destek olan, evlerini ve mutfaklarını gece gündüz bana açık tutan lisans öğrencisi kardeşlerim var. Fahrettin BAYRAM, Mahmut ÜÇTAŞ, Erkan TERZİ, Muhammed Furkan KIROĞLU, Doğan AĞIRMAN, Sezer EKER, Mustafa EROĞLU, Osman SEZGİN ve isimlerini buraya yazmasam da minnettar olacağım değerli insanlardır onlar. Bir de kendisini yakın zamanda yitirdiğimiz merhum Ökkeş ustamız, sevgili Aba Müslim ÇELİK'e Allah'tan rahmet diliyorum.

Cümlelerimin sonuna yaklaşırken, beni dünyaya getirdiği günden beri okumam için hep destekleyen, “bir gün senin de talebelerin olsun, bunu ölmeden bir göreyim” dileğini nadide bir çiçek gibi diri tutan ve o günlerimi umutla bekleyen gözümün nuru anneme, kendisi bu tür temennileri dile getirmese de başarı haberlerimi beklediğini adım gibi bildiğim canım babama teşekkür ederim.

Küçük hedeflerimi büyük yürekleriyle ve büyük bir içtenlikle destekleyen en değerli varlıklarım olan oğlum sevgili Eray, kızım Sevgi Büşra ile küçük Eymen ile moral kaynağım yeğenlerim sevgili Buse, Zeynep, Etki, Yağız ve Kerem'e teşekkür ediyorum.

Son olarak, ruhumun aydınlık çiçeği, bilgelik yolunda en büyük dayanağım, gecelerini benimle üçe, gündüzlerini beşe bölen, iki hayatı onula birleyip güçlendirdiğim sevgili eşim, yol arkadaşım, esin kaynağım Şule'ye sonsuz teşekkürler... teşekkürler.

ÖZET

2023 EĞİTİM VİZYONU BELGESİ HAKKINDA ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ: KAHRAMANMARAŞ İLİ ÖRNEĞİ

Hulusi ERYILMAZ, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Mehmet Ali HAMEDOĞLU

Sakarya Üniversitesi, 2022

Bu tez çalışması Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlarda 2023 Eğitim Vizyonunun uygulanabilirliğini eğitim yöneticileri ve öğretmenlerin bakış açısı ile belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmamızda Kahramanmaraş İlinde bulunan okul yöneticileri ve öğretmenlerden oluşturmaktadır. Araştırmada evrenden örneklem alma yoluna gidilmiştir. Araştırmanın örneklemini ise, çalışma evreninden seçkisiz olarak alınan 403 katılımcı oluşturmaktadır. Bu katılımcıların 361'ini Öğretmenler 42'sinde Yöneticiler oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında okul yöneticileri ve öğretmenlerin 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri kullanılmıştır. 2023 Eğitim Vizyonu bağlamında sistemin olumlu ve olumsuz yönleri araştırılmıştır. Yapılan analizler neticesinde öğretmen ve yöneticilerin çoğunlukla 2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin amaçlarından haberdar oldukları ancak belge duyurulmadan önce herhangi bir toplantıya çağırılmadıkları saptanmıştır. Buna ek olarak öğretmenleri demografik değişkenleri ile 2023 Eğitim Vizyon Görüşleri arasında genellikle anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler neticesinde önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, 2023 Eğitim Vizyonu, Vizyon, MEB.

ABSTRACT

TEACHER AND MANAGER OPINIONS ON THE 2023 EDUCATION VISION CERTIFICATE: CASE OF KAHRAMANMARAŞ

Hulusi ERYILMAZ, Master Thesis

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Mehmet Ali HAMEDOĞLU

Sakarya University, 2022

This thesis study was carried out in order to determine the applicability of the 2023 Education Vision in institutions affiliated to the Ministry of National Education from the perspective of education administrators and teachers.

In our study, it consists of school administrators and teachers in Kahramanmaraş. In the research, sampling was taken from the universe. The sample of the study, on the other hand, consists of 403 participants who were taken randomly from the study population. 361 of these participants are Teachers and 42 of them are Administrators. The attitudes and opinions of school administrators and teachers regarding the 2023 education vision were used to collect the research data. The positive and negative aspects of the system were investigated in the context of the 2023 Education Vision. As a result of the analysis made, it was determined that teachers and administrators were mostly aware of the objectives of the 2023 Education Vision Document but were not invited to any meeting before the document was announced. In addition, there is generally no significant relationship between teachers' demographic variables and their 2023 Education Vision Views. As a result of the data obtained as a result of the research, suggestions were made.

Keywords: Education, 2023 Education Vision, Vision, MEB.

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	xi
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem.....	1
1.2 Problem Cümlesi	4
1.3. Araştırmanın Alt Problemleri.....	4
1.4. Araştırmanın Amacı.....	4
1.5. Araştırmanın Önemi	4
1.6. Araştırmanın Kapsam Alanı ve Sınırlılıkları	5
BÖLÜM II	6
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. MEB 2023 Eğitim Vizyonu.....	9
2.1.1. 2023 Eğitim Vizyonunun Eğitim Felsefesine Bakışı	10
2.1.2. 2023 Eğitim Vizyonunda Eğitim ve Öğretim	15
2.1.3. 2023 Eğitim Vizyonunda Öğrenci	16
2.1.4. 2023 Eğitim Vizyonunda Öğretmenlik Mesleği	16
2.1.5. 2023 Eğitim Vizyonunda Okul	17
2.1.6. 2023 Eğitim Vizyonunda Yükseköğretim.....	17
2.1.7. 2023 Eğitim Vizyonunda Müfredat	18

2.1.8. 2023 Eğitim Vizyonunda Değerler Eğitimi	18
2.1.9. 2023 Eğitim Vizyonunun Ölçme ve Değerlendirmeye Bakışı.....	19
2.1.10. 2023 Eğitim Vizyonunun Teknolojiye Bakışı	19
2.2. 2023 Eğitim Vizyonu Temel Politikaları	19
2.3. 2023 Eğitim Vizyonu İçerik ve Uygulaması	23
2.4. 2023 Eğitim Vizyonu Okul Gelişim Modeli	24
2.5. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Politikalar	25
2.5.1. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Öğrenme Analitiği Araçlarıyla Veriye Dayalı Yönetim Politikaları.....	25
2.5.2. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Politikalar.....	27
2.5.3. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Yönetimi Politikaları.....	29
2.5.4. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Okulların Finansmanı Politikaları.....	32
2.5.5. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Teftiş ve Kurumsal Rehberlik Hizmetleri Politikaları.....	33
2.5.6. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Politikaları.....	34
2.5.7. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Özel Eğitim Politikaları	35
2.5.8. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Özel Yetenek Politikaları	37
2.5.9. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Yabancı Dil Eğitimi Politikaları	38
2.5.10. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Öğrenme Süreçlerinde Dijital İçerik ve Beceri Destekli Dönüşüm Politikaları	40
2.5.11. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Erken Çocukluk Eğitimi Politikaları ...	41
2.5.12. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Temel Eğitim Politikaları	43
2.5.13. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Ortaöğretim Politikaları.....	45
2.5.14. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Fen ve Sosyal Bilimler Liseleri Politikaları.....	47

2.5.15. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan İmam Hatip Ortaokulları ve Liseleri Politikaları.....	48
2.5.16. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları	49
2.5.17. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Özel Öğretim Politikaları	52
2.5.18. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Hayat Boyu Öğrenme Politikaları	53
BÖLÜM III.....	55
YÖNTEM	55
3.1. Araştırmanın Modeli.....	55
3.2. Evren ve Örneklem	55
3.3. Veri Toplama Araçları	62
3.4. Verilerin Toplanması	63
3.5. Araştırmada Verilerin Analizi.....	64
3.6. Güvenilirlik Analizi	65
3.7. Normallik Analizi.	66
BÖLÜM IV.....	68
BULGULAR	68
4.1. Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerinin Dağılımları.....	68
4.2. Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerinin Dağılımları ...	86
BÖLÜM V.....	102
TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	102
5.1. Araştırmanın Demografik Bilgilerine İlişkin Sonuçlar ve Tartışmalar	103
5.2. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerine İlişkin Tartışmalar	104
5.3. Araştırmanın Demografik Bilgilerine İlişkin Öneriler	105
KAYNAKÇA	108

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Okul Yöneticilerinin Cinsiyetleri Açısından Dağılımları	56
Tablo 2. Okul Yöneticilerinin Yaşları Açısından Dağılımları	56
Tablo 3. Okul Yöneticilerinin Medeni Durumları Açısından Dağılımları	57
Tablo 4. Okul Yöneticilerinin Unvanları Açısından Dağılımları	57
Tablo 5. Okul Yöneticilerinin Kurumdaki Çalışma Süreleri Açısından Dağılımları	58
Tablo 6. Okul Yöneticilerinin Anketin Yapıldığı İlçeler Açısından Dağılımları	58
Tablo 7. Okul Yöneticilerinin Gelir Durumları Açısından Dağılımları	59
Tablo 8. Öğretmenlerin Cinsiyetleri Açısından Dağılımları	59
Tablo 9. Öğretmenlerin Yaşları Açısından Dağılımları	60
Tablo 10. Öğretmenlerin Medeni Durumları Açısından Dağılımları	60
Tablo 11. Öğretmenlerin Kurumdaki Çalışma Süreleri Açısından Dağılımları	61
Tablo 12. Öğretmenlerin Anketin Yapıldığı İlçeler Açısından Dağılımları	61
Tablo 13. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Bölgenin Gelir Durumları Açısından Dağılımları	62
Tablo 14. Güvenilirlik Testi	66
Tablo 15. Ölçek Puanlarının Tanımlayıcı İstatistikleri	67
Tablo 16. Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşleri	68
Tablo 17. Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişki	70
Tablo 18. Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Sosyo-Ekonomik Durum Değişkeni Arasındaki İlişki	71
Tablo 19. Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişki	74
Tablo 20. Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Medeni Durum Değişkeni Arasındaki İlişki	77

Tablo 21. Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Unvan Değişkeni Arasındaki İlişki	78
Tablo 22. Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Çalışma Yılı Değişkeni Arasındaki İlişki	80
Tablo 23. Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşleri	86
Tablo 24. Öğretmen 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişki	87
Tablo 25. Öğretmen 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Sosyo-Ekonomik Durum Değişkeni Arasındaki İlişki	88
Tablo 26. Öğretmen 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişki	91
Tablo 27. Öğretmen 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Medeni Durum Değişkeni Arasındaki İlişki	94
Tablo 28. Öğretmen 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Çalışma Yılı Değişkeni Arasındaki İlişki	96
Tablo 29. İlkokul Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerinin Korelasyon Analizi	99
Tablo 30. İlkokul Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerinin Regresyon Analizi	100

KISALTMALAR LİSTESİ

PISA	: Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
OYEVÖA	: Okul Yöneticileri Eğitim Vizyonu Ölçme Anketi
ÖEVÖA	: Öğretmen Eğitim Vizyonu Ölçme Anketi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem

Günümüzün değişen koşullarına adapte olmak, öne sürdüğü ideallere bağlı gelişmiş şekilde ilerleyebilmek, salt okuyup yazmış olmakla sağlanamamaktadır. Bu nedenle içine bulunduğumuz çağda eğitimin önemi daha da artmıştır. Çünkü rekabetin arttığı bu yeni dünya düzeninde avantaj sahibi olacak ülkeler, eğitime en çok yatırım yapan ve eğitilmiş insanların olduğu ülkeler olacaktır. Böylelikle eğitim 21. yüzyılda da etkinliğine devam ettirecektir (Turgut, 1997, s. 1). Bu nedenle eğitimin ülkemizdeki değerinin de artırılması ve okulların bu hızlı gelişmeleri takip etmesi ve bu gelişmelere liderlik etmesi için gerekli olan düzenlemelerin yapılması sağlanmalıdır.

Rekabetin daha da artması, söz konusu rekabet ortamına insan hazırlayan eğitim kurumlarının etkin şekilde yönetilmesi için yeni yönetim araçları ve düşüncelerinin irdelenmesine sebebiyet vermektedir. Bu sebep, Sanayi İnkılabından bugüne değin olan bilimsel yönetim, yöneylem araştırması, dijital kaynakların desteği ile yönetim gibi pek çok yeni yönetim yaklaşımının meydana gelmesine yol açmıştır (Esen, 1998, s. 3).

Bu sebeple eğitim sisteminin uygulama alanı olan okullar daha da önem kazanmıştır. İçinde yer aldığımız yüzyılda, okul kavramını hedeflerine göre yaşatmak, öğretmen, öğrenci ve velilerin mutluluk ve doyum duymaları sağlamak karışık ve zor bir unsur olarak önümüze gelmektedir. Eğitim kurumunun işlevi veya amacı değiştikçe beklentiler de bu doğrultuda yükselmiştir. Nitekim okullarda ve müfredatta yapılacak olan değişimler olumlu olabileceği gibi olumsuz sonuçlar da doğurabilmektedir. Bu nedenle değişime başlamadan önce değişim yapılacak olan hususta bilgi toplanması, değerlendirilmesi ve sonuca varılması gerekmektedir. Bu işlemlerden sonra olumlu bir değişim elde edilebilir. Değişim, bireylerin istekli ve yeni rollerini özümsemiş olarak hareket etmeleri neticesinde başarıya ulaşabilir (Sergiovanni, 1994).

Değişim ve gelişim, çağımızın en göze çarpan özelliğidir. Artık hiçbir birey yoktur ki dünya genelinde meydana gelen değişim ve gelişimlerden haberdar olmasın. Akla gelebilecek her alanda sağlanan bir değişim veya gelişim kısa sürede dünyanın diğer ucuna ulaşabilmektedir (Aslangil, 1993, s. 3). Okul yöneticisi kurumunu her türlü yeniliğe hazır hale getirmekten sorumlu kişidir (Fullan ve Stiegelbauer, 1991). Direkt olarak değişime etki eden çeşitli faktörler bulunur.

Bunlardan ilki değişimi kademe kademe yerine getirmek için gelişim temelli bir planlamanın oluşturulması zorunluluğudur. Değişimin bir amacı ve hedefi olmalıdır. İkinci faktör, çalışanların inisiyatif kullanmasına yönlendirmek ve onlara yetkiler yüklemek. Okulu oluşturan bütün faktörlerin ve paydaşların elini taşın altına koymadığı, hedefi olmayan değişim hareketleri başarıya ulaşmamaktadır. Üçüncü faktör, okul yöneticisinin personelin gelişimini sağlayarak onlara yenilikleri tanıtmaları ve bu yeniliklerin kuruma ve kendilerine fayda sağlayacağını anlatması ve inanç duymasındır. Dördüncü faktör ise rehberlik ederek ve problem çözme yolunu izleyerek değişimlerde liderlik üstlenmektedir. Beşinci faktör ise yapının yenilenmesidir. Yapının yenilenebilmesi için eğitim programlarının ve uygulamaların da yenilenmesi gerekir. Geçmiş uygulamalardan ve programlardan belirgin şekilde üstel bir etkiye sahip olmalı ve kurumsallaşmaya yönelik olmalıdır. Bu nedenle sabırlı olunmalı ve tüm katılanların desteğini dikkate alınmalıdır. Büyük yenilikler, küçük ayrıntıların getirdiği sonuçlar doğrultusunda ulaşılmak istenen sonucu elde etmeye katkı sağlamayabilir (Fullan, 2000).

Altıncı ve en önemli faktör ise açık ve anlaşılır bir vizyondur. Vizyon kavramı gündelik yaşamda oldukça çok kullanıma sahip olan bir kavramdır. Vizyon, öngörüş, önsezi, hayal gücü gibi kavramlar ile tanımlanabilmektedir Genel anlamda vizyon; bir kavram ya da fikrin geleceğe yönelik tasarlanan bir boyutu olarak tanımlanabilmektedir. Türk Dil Kurumu'na göre vizyon ise, bir gerçekliğin yanılğı olmadan görülmesi, geleceği düşünerek hareket etme, ön görüye sahip olma anlamları taşımaktadır. Herhangi bir konuda vizyon geliştirilirken, bir ortaklık duygusunun geliştirilmesi gerekmektedir.

Vizyon terimi bir örgüt içerisinde elde edilen gelişimlerin en üst noktasını belirtmektedir. Vizyon kavramı, ortaklık duygusunu geliştirmesinden dolayı geleceğe yönelik ve toplumsal özellikler taşımaktadır.

Günümüzde var olan yönetim araçlarının, etkin yönetim hususundaki örgütleri istenilen başarıya götürememesi, yeni yaklaşımlara ihtiyaç duyulmasına sebep olmuştur.

2023 Eğitim Vizyonu belgesi vizyona olan ihtiyacın karşılanması amacıyla oluşturulmuş bir belgedir. O halde Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu süreci ne şekilde yürüttüğü ve sonuçlandığı konusunu biraz tartışmakta yarar olabilir. Öncelikle sorulması gereken soru gerçek bir vizyon oluşturmak için neler yapılması gerektiği ile MEB'in bunları nasıl uyguladığı sorusudur. Ölçeğin uygulandığı sırada öğretmen ve okul yöneticileri ile yapılan sohbetlerde defalarca vizyonun tam anlamıyla paylaşılmadığını ifade eden yorumlarla karşılaştığımı ifade etmeliyim. Özellikle öğretmenlerin hemen hemen hiçbirinin vizyon toplantılarına çağırılmamış olduğunu gözlemlediğimi söylemem gerekir. Vizyon konusunda yalnızca bakanlığın ve okul yöneticilerinin bilgi sahibi olması yeterli midir sorusunun cevabını vermek gerekmektedir. Gerçekten de vizyonun bilinmesi, sahiplenilmesi ve eğitim sisteminin en küçük hücrelerine kadar ulaşılabilmesi için öğretmenlerle vizyonun paylaşılması gerekirdi. Ne yazık ki 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde işin bu yönü ihmal edilmiş görünmektedir. Bu bağlamda MEB'in vizyon oluşturmada dünyadaki diğer örneklerle kıyasla ne oranda başarılı sayılabileceği konusu tartışılmalıdır.

Diğer yandan MEB'in yayınlamış olduğu 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi içerik olarak oldukça önemli konulara değinmektedir. Bu vizyon çalışmasını Türk Eğitim Sisteminin tarihçesi ve ortaya koydukları açısından önemli bir çalışma olduğunu ifade edebiliriz. Ne ölçüde paylaşıldığı tartışılıyor olsa da böyle bir çaba içine girilmiş olması en azından bundan sonraki vizyon denemeleri için hataların telafi edildiği yeni vizyon belge veya belgelerine dayanak ve ilham teşkil edebilir. Bugün değilse de gelecekte bu çalışmalar sayesinde eğitim sistemimiz daha iyi noktalara gelecektir.

Bir başlangıç olması yönüyle 2023 Eğitim Vizyon belgesinin Türk Eğitim Sistemine katkı sağlayacağı ise tartışılmaz bir gerçektir. Kademeli olsa da birçok iyileştirmelerin önünün bu belge sayesinde açılabilir.

Bu tez çalışmamızda 2023 Eğitim Vizyonunun ilkökul öğretmenleri ve yöneticileri tarafından benimsenmesini ele alarak bu benimsenmenin ne derece olduğunu konusunda görüş ve öneriler üzerinde bir ölçüm yapılmaya çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında vizyon geliştirme sürecinin, çalışmanın problem durumu olan 2023 Eğitim Vizyonunun öğretmen ve okul yöneticilerinin bu vizyona yönelik görüşlerinin incelenmesine yer verilmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ülkemizde veya dünyanın başka bir yerinde yapılacak vizyon geliştirme çalışmalarında vizyonun paylaşılma sınırının önemini ortaya koymak ve bu konuda başarı sağlamanın en önemli ve en başta gelen koşulunun vizyonun paylaşılması olduğunu ortaya koymaktır. Vizyonun paylaşılmadığı ve ortak bir vizyon geliştirilemediği çalışmaların başarısız olacağı gerçeğini ortaya koymaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmanın sonunda toplanacak veriler özellikle;

- Millî Eğitim Bakanlığı'na konuyla ilgili istatistikî bilgiler sağlayarak politika kontrolü ve üretimi imkânı sağlayacaktır.
- Eğitim Sistem Yöneticilerine bir eğitim vizyonunun nasıl oluşturulacağı konusunda bilgi verecektir.
- Toplumda zirveye ulaşan eğitimde reform beklentisinin, büyük bir heyecanla uygulamaya konulan 2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile karşılanıp karşılanamayacağı konusunda toplumun her kesimine sağlanacak birtakım sonuçları içerdiğinden dolayı büyük önem taşımaktadır.

1.4. Problem Cümlesi

İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin 2023 Eğitim Vizyon Belgesi'ne ilişkin görüşlerinin neler olduğunun incelenmesi araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.5. Araştırmanın Alt Problemleri

Araştırmanın alt problemleri ise şu şekildedir:

1. İlkokul öğretmen ve yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyon Belgesine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. İlkokul öğretmen ve yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyon Belgesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre farklılaşma var mıdır?

3. İlkokul öğretmen ve yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyon Belgesine ilişkin görüşlerinde hizmet sürelerine göre farklılaşma var mıdır?

1.6. Araştırmanın Kapsam Alanı ve Sınırlılıkları

- 2019 -2020 Eğitim Öğretim yılıyla sınırlıdır.
- Kahramanmaraş'taki öğretmen ve yöneticilerle sınırlıdır.
- Milli Eğitim Bakanlığı yönetici ve öğretmenleriyle sınırlıdır.
- Bakanlığın yayınladığı 2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Eğitim kavramı taşıdığı önem sebebiyle yakından incelenmesi gereken özel bir kavramdır. Bu nedenle eğitim, kendisiyle ilgili birçok kavramla ilişkilendirilmektedir. Bu kavramlardan biri de günümüzde çok kullanılmakta olan vizyon kavramıdır. Vizyon kavramı kullanımı sık olmasına karşın en az anlaşılan kavramlardan biridir. Vizyon sözcüğüyle ilgili yapılan tanımlamalara bakıldığında genel olarak önsezi, kavram veya fikrin; gelecek için uyarlanmış bir boyutu ya da bir ideoloji olarak anlaşılmaktadır (Clayton, 2000, s. 42). Vizyon ortaklık duygusu oluşturmali, geleceğe yönelik olmalı ve toplumsal nitelikler taşımalıdır.

Kelime manası olarak bakıldığında vizyon kavramı: görme, önsezi, öngörüş, hayal gücü anlamlarını taşımaktadır. (Redhouse, 1998, s. 531-532). “Vizyon, somut bir gelecek görüntüsü, yaşanabilmesi ve görülebilmesi açısından yakın, ancak yeni bir yapılanma tarafından hayranlık duygusunu harekete geçirecek kadar da uzaktır” (Heintel, 1995, s. 115). “Ait olduğumuz toplumun değerlerinin anlamları ve yansımasıyla hayallerimizde oluşturduğu bir tablo olarak vizyonu tanımlayabiliriz.” (Özden, 2002, s. 39). Vizyonun bir gelecek tasarısının bugünkü tasavvuru olduğu düşüncesi ile (Fidan, 1998, s. 191) gündelik yaşamdaki her alanda diğer kişilerden farklı olduklarını belirten kişilerin, kendilerinde bulunduğunu ifade ettikleri en önemli nitelik olduğu düşüncesi de vizyon kavramının Türkiye’de yapılan tanımların en dikkat çekenleridir (Erçetin, 2000, s. 87).

Vizyon, Türk Dil Kurumu’na göre: hakikati yanılmadan görebilme, ileriye düşünebilme, öngörü sahibi olabilme gibi anlamlara gelmektedir. Çelik (1995) ise vizyonun, hayal gücü, görme kuvveti, geleceği görme, görüş gibi anlamlar taşıdığını ifade eder. Lissack ve Roost’a göre ise vizyon, örgütlerin varmak istediği hedefler ya da ilerideki planlar ve başarı için belirlenen bir rotadır. Awamleh ve Gardner (1999) için ise vizyonu, organizasyonların, mevcut halinden daha iyi olması için gereken rotanın oluşturulması, güvenilir, gerçekçi ve daha başarılı bir geleceğe organizasyonların ulaşmasıdır (Kılıç, 2010).

İnsanlar bilmediklerini hayal edemediklerini, hayal edebildikleri bildiklerini meydana getirir. Bu yüzden vizyonun bireyin inanç ve değerlerinin meydana getirdiği, gelecek tasarımı olduğu ve bireyin içindekilerin toplamı olduğu ifade edilebilir. Bundan dolayı vizyon bireye özgü bir kavramdır (Durukan, 2006). Quigley (1998) vizyonun, organizasyonların hedef, değer ve inançlarını kapsadığını dile getirir. Organizasyonların gelecek rotasının çizilmesi için şu an içinde olduğu durumunun gerçekçi ve sağlıklı bir şekilde belirlenerek ortaya konması gerekmektedir (Can, 2007). Organizasyonlar nasıl rekabet ortamları olması için değişen dünya koşullarına ayak uydurmak zorunda ise eğitim kurumları da çağa uyum sağlamak için gelişimleri takip edebilmek, evrensel bir vizyon oluşturarak bunu takip etmekte zorunludur (Güzeltik, 1999).

Collins ve Parras'a (1996) göre vizyon iki öğeden oluşmaktadır. Bu öğelerden birincisi ideolojidir. İdeoloji, organizasyonların kimliğini, temsil ettiği şeyi ve varlık sebebini belirtir. Organizasyonlar için bu durumun hayati öneme sahiptir. Bu sebeple ideolojinin, organizasyonları başarıya götüren ve onlar için rehberlik eden bir kaynak olduğu bilinmelidir. Küresel rekabet ortamında organizasyonları bir arada tutan olgu ideolojileridir. Vizyonun ikinci öğesini ise vizyonlaştırılmış gelecek kavramı oluşturur. Bu öğe organizasyonların neye yöneldiği, gelecekte varmak istediği durumu ve yeri belirten öğedir. Vizyonlaştırılmış geleceği oluşturmanın temel amacı, gözleyenlerin motivasyonunu artırmak ve hedeflere ulaşmaktır. Varılmak istenen hedeflerin ulaşılabilir olması gerekmektedir; çünkü bunun tam tersi gerçekleşirse bu güdüleyici olamaz. İstenen hedefe ulaşıldığında ise organizasyonun durumu da akıllarda bir fotoğraf gibi net olmalıdır (Kılıç, 2010).

Güzeltik'e (1999) göre etkili vizyon; "esnek, açık, ulaşılabilir ve gerçekçidir". Zayıf vizyon ise; "kısıtlı, belirsiz nitelikler içeren ve ulaşamayacak kadar uzak hedefleri bulundurur" (Can, 2007). "Vizyon açıklanmalı, geliştirilmeli, paylaşılmalı ve yayılmalıdır. Bunun için lider, organizasyon faaliyetlerini geliştirebilmeli, uygulayabilmeli ve bilişsel özelliklere sahip olabilmelidir" (Sabancı, 2007). Russell (2001) vizyonun etkili bir liderlik getirdiğini düşünmektedir. Organizasyonların amaçlarına ulaşmasında bir ihtiyaç olan vizyonun; eylem, yenilik, sürece katılma, karar verme odaklı olmasında yöneticiye bağlı olduğunu belirtmektedir.

Vizyon terimi, değişimin yaşanması açısından bir dönüm noktasını teşkil eder. Böylece çalışanları teşvik edecek, heyecan katacak şekilde ilerlemesi örgütün ölçülebilen

gelişmenin en üst noktasını ifade eder (Schermerhorn, 1996). Örgüt ve örgüt içerisinde çalışmakta olan kişiler için oldukça önem arz eden vizyon ortaya konulurken birtakım ölçütlere dikkat edilmelidir. “Vizyon, anımsanabilir, etkileyici, örgüt içerisinde veya dışında yer alan paydaşların da yararlanabildiği, örgütün ne arzuladığı ile paydaşları tarafından nasıl bilinmek istediğini anlatabilen, örgütün hizmetlerinden yararlananların yaşam kalitesini nasıl artırabileceğine dair varsayımlara sahip bir biçimde olmalıdır” (Kotter, 1998).

Her planlama işlemi vizyon ile başlar. Birçok örgüte göre vizyon başarılmak istenen veya gelecek zamanda nerede olmak istediğini belirtme anlamı taşır (Erçetin, 2000; Ensari, 2002). Sonraki dönemlerde ulaşılmak istenen en iyi halin ifadesi demek olan vizyon, o örgütün ulaşılmasını hedeflediği şu anki durumdan daha iyi, daha başarılı, gerçekçi, güvenilir ve çekici bir gelecektir.

Örgüt için vizyon üst düzey yöneticilerinden her alanda çalışan kişilere kadar herkesin özümseyebilmeleri doğrultusunda vizyonu içselleştirebilmeleri sonucunda yaratılabilir (Senge, 1998; Baron ve Boschee, 1997). Bu sebeple vizyon kavramı örgütlerin sonraki dönemlerinde içinde olacakları durumdan daha ziyade, etkileyici ve güçlü bir içerikle oluşturulmalıdır. Bir vizyonu başarılı kılan, müşteri odaklı, uygulanabilir ve örgütün tüm üyeleri tarafından paylaşılabilir olmasıdır (Çelik, 1999). Başarılı bir vizyonun meydana getirilmesi esnasında, örgütler müşterilerini, örgüt değerlerini, çalışma yürüttüğü çevre ve mevcut durumu dikkate alınırlar (Hitt ve ark., 1995).

Ayrıca vizyon, mevcut durumlardaki yaşanan sorunları görmek anlamına da gelmektedir.

- Vizyon, gelecek dönemlerde ulaşılmak istenen hedefler için gerçekliğe dayalı hayallerin kurulmasıdır.
- Vizyon, yaratıcı bir gerilim yaşamaktır.
- Vizyon, geleceğini kendin inşa etmek demektir.

“Vizyon arayışı, insanın yaşamına anlam verme mücadelesidir” (Thomas ve Greenberger, 1998; Özdemir, 2000).

2.1. MEB 2023 Eğitim Vizyonu

Birey, yaratılışı gereği, bilişsel özellikleri ile bilgiyi ele geçiren, işleyen ve bunu fayda elde etmede kullanan bir varlıktır. Birey bu yönü ile tarihsel süreçte sürekli bulunmuştur. Bireyin elde ettiği bilginin aktarılması ise eğitim sayesinde gerçekleşmiştir. İnsanoğlunun ilk çağlardan günümüze kadar eğitim içerik ve yönetimi değişse de eğitim ihtiyacında bir değişiklik meydana gelmemiştir. Toplayıcılık ve avcılık ile tarih sahnesinde olan insanoğlu, gelecek neslin hayatını sürdürebilmesi için bu özelliği gelecek nesillere de aktarmıştır. Daha sonra tarım, sanayi ve teknoloji ile beraber insanoğlunun eğitimi gelişmeye devam etmiştir. Bu gelişmelerin devam etmesi ile birlikte her dönemde farklı öğretim ve eğitim ürünleri meydana gelmiştir.

Eğitim, toplumu ve insanları her dönem ve çağda yakından ilgilendiren kavramdır. Eğitim kelimesi Türkçede terbiye, yetiştirme, büyütme, besleme anlamlarında kullanılmaktadır (Doğan, 2011).

Eğitim kavramı toplumdaki her bireyi yakından ilgilendirir. Bu nedenle günlük yaşamda çokça kullanılan bir kelimedir. Gerek bireysel gerekse toplumsal anlamda oldukça önemli bir terimdir. İnsanlar yaşamları süresince birbirleri ile ve çevre ile etkileşime girer ve bunun neticesinde de çeşitli beceriler, bilgiler, değerler ve tutumlar elde ederler. İnsanlar elde ettikleri bu kazanımları çevresindeki kişilere de aktarımda bulunurlar. Eğitim ilkel toplumlarda bile mevcuttur ve insanlığın var oluşuna kadar dayanmaktadır (Şenel, 2008).

Eğitim kavramı ele alındığında, geçmişten bugüne kadar bu kavram üzerinden birçok çalışma ve açıklamanın yapıldığı görülür. Söz konusu kavram ile ilgili açıklamalara tanımlara göz attığımız da ise karşımıza eğitimin hayatta kazanılan bazı tecrübeler neticesinde istendik davranış değişikliği tanımı en çok dikkat çeker. Bireylerde yaşantıları çerçevesinde ve kasıtlı olarak farklılaştırılmış işlevlik meydana getirme sürecine eğitim denir (Varış, 1992).

Eğitim kavramı birçok safhadan meydana gelir. Bu safhalar bireyleri geliştirmeye yardımcı olarak onları toplum yaşamına hazır hale getirir. Söz konusu safhalar her bireyin yaşamı boyunca devam eder. Eğitim ilk önce ailede başlar, sosyal çevre ile sürdürülür ve okul hayatından iş hayatına, bireylerin yaşamını kapsar şekilde etkilidir. Eğitim, bireyleri topluma kazandıran beceri, bilgi, tutum ve değerlerin kazanılmasına ve bireylerin kişiliklerini geliştirmesine yardımcı olan bir süreçtir (Taymaz, 1992).

Her toplumda bir eğitim sistemi vardır. Bu sistemlerin de ekonomik, sosyal, kültürel özelliklerini barındıran hedefleri bulunmaktadır. Bu hedefler kişilerin de ilk amacını ortaya çıkarmaktadır. Bireyin hayatının her aşamasında varlığını gösteren eğitimin, bireye karar verme, yorumlama, düşünme becerisi kazandırdığı ve bireyde olumlu istendik davranışlar yarattığı bilinmektedir (Saylan, 2015). Bu davranış değişikliği sonucunda da bireyde farkındalık meydana gelmektedir. Örneğin fen bilgisi dersinde gaz açıkken ateş yakılmayacağını öğrenmiş olan bir öğrenci evinde de bu durumla karşı karşıya geldiğinde pencereleri açmayı öğrenmeli, matematik dersinde de çıkarma işlemini öğrenmiş olan öğrenci manavdan alışveriş yaptığı zamanda verdiği paranın üstü olarak ne kadar geri alacağını bilmektedir.

2023 Eğitim Vizyonu ile eğitim gündemine bireyin yeniden ele alınarak, sistemin yenilenmesi öngörülmektedir. Bu belge kapsamında her birey, maddi ve manevi her yönüyle bir bütün olarak değerlendirmeye alınacaktır. Nitekim birey, bilişsel, duygusal ve duyuşsal açıdan birçok ihtiyaçları olan bir varlıktır. Bu ihtiyaçlarının yanı sıra birey, evrensel akla ayak uydurmak isteyen ve toplumda bir birey olmak için devamlı olarak bir çaba gösteren sosyal varlıktır. Bu bakımdan 2023 Eğitim Felsefesi de yalnızca ontolojik olarak ele alınmamalıdır. Eğitim felsefesinin epistemolojik boyutu da eğitim sistemi içerisindeki problemlerin bütüncül olarak değerlendirilmesinde büyük öneme sahiptir.

2.1.1. 2023 Eğitim Vizyonunun Eğitim Felsefesine Bakışı

Eğitimde nitelik eğitim felsefesi ile tutarlı biçimde olmalıdır. Eğitim felsefesi ülke eğitimine şekil ve yön veren olgudur. Bu sebeple eğitim felsefesi kültürel etkileşimler sonucu ortaya çıkmaktadır (Demirel, 2005).

Türkiye’de eğitim sistemine ait bir eğitim felsefesi olduğu söylenememektedir. Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri ve Fransa gibi ülkelerin tesiri altında kaldığından dolayı kendine özgü bir felsefe geliştirememiştir (Ertürk, 1998).

Türkiye’de eğitim, çözülmesinde sorunlar yaşanan ve sürekli devam eden bir problemdir. Eğitim sorunları her dönemde gündemde kalmış ve eğitimin büyük problemler birikintisi olduğuna vurgu yapılmıştır. Buradan anlıyoruz ki eğitim, dini eğitim ve laik eğitim arasında gel-git içerisinde kalmış, belirli kalıplara sığdırılmış ve bu kalıplar arasında da bir kısır döngü oluşmuştur. 21. Yüzyılda Türkiye’de eğitim durumuna bakıldığında meslek

lisesi düzeyinde okullar ile güzel sanat liseleri, spor liseleri, fen ve sosyal bilgiler liselerinin sayılarında her geçen gün artış olduğu görülmektedir.

Türkiye’de eğitim alanında meydana gelen problemler küresel değerlendirmeler ile ortaya konmuştur. PISA değerlendirme sonuçlarına göre Türkiye, matematik, bilim ve okuma alanlarında 70 ülke arasından 50’li sıralarda yer almaktadır. Türkiye’deki üniversitelerin kontenjanları büyük oranda boş kalmakta, üniversite mezunlarının 1/4’ü işsiz kalmakta ve üniversite okuyanların büyük bir oranı da okulu bırakmaktadırlar. Bunun nedenleri öğrencilerin istedikleri bölümleri kazanamaması, yaşadıkları şehirlerdeki üniversitelerin kapasitesi ve üniversite sınavından aldıkları sonuçlardır. İlk, orta ve yükseköğretim alanlarında kurumsal düzeyde Türk Eğitim Sisteminin tıkanıdığı açık bir gerçektir.

Kurumsal düzeyde tıkanan Türk Eğitim Sisteminin sorunları incelenirken eğitimin dayanması gereken eğitim düşüncesine dair ciddi tartışmaların ve konuşmaların yapılmaması büyük bir eksiklik olarak belirtilebilir. Her eğitim sistemi, bir eğitim düşüncesine dayanmalıdır. Şunu söyleyebiliriz ki, ardında ciddi, derin ve nitelikli bir eğitim düşüncesinin olmadığı bir eğitim sistemi sorun yaratmanın dışında hiçbir işe yaramaz.

Eğitim, öğretmen ve öğrenci konuları devamlı olarak Türk Eğitim Sisteminin gündeminde olan konulardır. Bu durum Türk Eğitim Sisteminin kadim bir eğitim problemine sahip olmasından dolayıdır. Eğitim alanında başarılı, verimli ve yapıcı pratikler ortaya konulamadığından, eğitim alanı başarısızlıklar alanı olarak belirmektedir. Eğitim alanındaki başarısızlıklar, öğretmen ve öğrencilerle ilgili sürekli bir nitelik ve verimlilik sorununun tartışılmasına yol açmaktadır. Eğitimle ilgi en önemli unsur, eğitimde bir şeyin tek başına değil, her şeyin ve herkesin birbiriyle alakalı ve ilişkili olduğudur. Okulu aileden, sokağı okuldan, öğrenciyi akranlarından, öğretmeni toplumdan ayrı düşünmek olanaksızdır. Eğitimi, bütün insan ilişkileri açısından ele alan bütüncül bir anlayışa gerek vardır. İnsana dair ne varsa, eğitimin kendisi de odur. Bu yüzden bu anlayışın kavranması gerekmektedir.

Eğitimi, artık tek bir kuruma, müfredata, kitaba veya sınıfa sığdırılamayacak kadar geniş bir hayat tecrübesi olarak algılamalıyız. İnsan, hiçbir kalıba, sisteme veya doktrine sıkıştırılamayacak bir varlıktır. Eğitim, insanı kendisine sıkıştırmak değil, kişinin açık bir şekilde gelişimine imkân sunan açık seçenekler alanıdır. İnsanın bütünsel olarak gelişimini amaçlayan bir araç olan eğitim, hiçbir şekilde insanı köreltmenin, sığlaştırmanın ve

yontmanın aracı olarak görülmemelidir. Bu bakımdan eğitim, insanı diriltten ve doğrultan bir unsurdur. Eğitimin amacı, düşünceyi eğitmek için düşünceyi kontrol etmek değildir. Eğitim, çok yönlü bir biçimde insanın gelişimine imkân sunan bir yoldur. Bu yolda düşüncenin özgür olması önemlidir. Düşünce özgür olmadan, özgün, olgun, sağlıklı ve doğru bir eğitim sürecinin olması düşünülemez (Tanhan ve ark., 2019).

İnsan, bedensel ve ruhsal, bireysel ve sosyal, maddi ve manevi açılardan devamlı olarak gelişmeye gereksinim duyar. İnsanı tek boyutlu olarak geliştirme iddiasında bulunan hiçbir eğitim sürecinin verimli ve olgunlaştırıcı bir sonuç vereceği dile getirilemez. Eğitim, insanı bütüncül bir birey olarak ele almalıdır. Bütüncül bir birey olarak insana bakıldığı zaman, kişinin iyi, doğru ve güzel konularında derin bir idrak dünyasıyla donması gerekmektedir. İyi, doğru ve güzel konularında kuru ve klişe kalıpların dışında bireyin derinlikli, canlı ve nitelikli duyguları, düşünceleri ve davranışları edinmemesi halinde, bu durum kişinin içinin boşalmasına, insanı yoksulluk ve yoksunluk denilen insani sefalet halinin oluşmasına yol açmaktadır. 21. Yüzyılda eğitim sistemlerinin, insanı güzel, iyi ve doğru konularında derinleştirmemesi, zenginleştirmemesi ve çeşitlendirmemesi, küresel varoluş krizi denilen derin insani sorunun oluşmasına sebebiyet vermiştir. Eğitim, sertliği, şiddeti, itaati ve emretmeyi topluma öğreten ve empoze eden bir süreç değildir ve olmamalıdır. Eğitim, insanlara diyalog ve iletişim kurmanın, barışın esas olduğunu, sözün ve sorgulamanın asli insani tutumlar olduğunu, özgürlüğün, adaletin ve hukukun insan hayatının sahih değerleri olduğu bilincine varmayı bireye ve topluma fark ettirilmelidir. Gücü ve zorbalığı yüceltip hukuk ve ahlakı önemsizleştiren hiçbir eğitim düşüncesinin insani gelişime bir katkısı olamaz. İnsanların entelektüel olarak gelişimlerini sağlayan bir eğitim, insani ve ahlaki değerler çerçevesinde düşünen, duyan ve davranan oluşan sahici, dengeli ve adil bir toplumun oluşumunun temelini oluşturur.

Eğitim süreci, her kesim için insani gelişim, devamlı olarak öğrenmenin ve aklı kullanmanın yolunu açan, özgürlük içinde var oluşu gerçekleştirmeye imkân tanıyan bir süreç olarak karşımıza çıkmalıdır. Eğitimdeki temel sorunlardan birisi, öğretmenin hem öğreten konumunda bulunmasıdır. Öğreten ama kendisi hiçbir şey öğrenmeyen bir öğretmen profili oluşmaktadır. Öğrenmeyen öğretmen, eğitime ve insana dair her şeyin içinin boşaltılmasının sebebiyet vermektedir. Kendilerinin hep öğreten olduğu bir ayrıcalığa sahip olduğu kuşkusuna kapılan öğretmenler, öğrenmenin kendilerinin asıl gereksinimleri olduğu gerçeğini unutmuşlardır. Öğretmenlik, öğreten anlamında sonu gelen bir iştir.

Bugün, öğretene anlamında bir öğretmene gerek duyulmamaktadır. Türkiye'nin bugün öğretene manada bir öğretmene ihtiyacı yoktur. Aksine donanımlı ve öğrenmeye aç öğretmenlere ihtiyacı vardır. Türkiye'nin aslında ihtiyaç olan yeni öğretmen tiptemesi öğrenendir. Öğretmen öğrenen olmadan, eğitici olamayacağını hatırlamaya ve kavramaya ihtiyaç vardır.

Eğitimde artık öğretmene değil de öğrenmeye gerek duyulduğu gerçeği açıktır. Yeni bir eğitim felsefesi altında öğrenmeye olan açlık bütün toplumsal kesimleri kapsayacak biçimde gündeme getirilmesine ihtiyaç vardır. Öğretmenlik mesleğinin bir öğretme işi değil, bir öğrenme faaliyeti olduğu hususunda bir farkındalık yaratılmalıdır.

Her bireyde özgürce ve sınırsız şekilde öğrenme kapasitesi ve yeteneği bulunmaktadır. Bireyleri her zaman öğreticilere mahkûm etmek, onların başkalarına bağımlı hale gelmesine neden olur. Bireylerin kendi kendilerinin öğretmeni olma seviyesine ulaşmaları için insanların, öğrenmenin erdemine inançları olmalıdır. İnsan kendi hayatı yerine başkasını hayatını yaşamak, başkasının bilgisiyle sınırlanmak yerine, başkasının aydınlatmasıyla kendi karanlığına gömülmek yerine, herkesin kendi hayatını oluşturması, kendisine ait bilgileri, düşünceleri ve değerleri yaratması, kendi aydınlanmasını gerçekleştirmesi için devamlı surette çabalamalıdır. Öğrenme işi sadece eğitim sektöründe çalışanların işi değildir. Eğitimcilerle birlikte öğretmenlikten öğretmenliğe geçiş için yeni bir zihniyet değişimi gerçekleştirilmelidir (Tanhan, ark., 2019).

Toplum için eğitim; bir alt yapı değerindedir. Toplumun bireylerine bilgi, anlayış, kültür, hayata bakış açısı, din ahlak ve hukuk kuralları, sosyal ve siyasal normlar kazandırarak toplumun gelişmiş, huzurlu, güvenli ve sağlıklı bir toplum olmasına yardım eder. Eğitim bu bağlamda; bireyin yeteneklerini ortaya çıkararak kendini geliştirmesi, yaşamını mutlu, sağlıklı ve başarılı bir şekilde devam ettirebilmesi açısından karşısına çıkan problemler ve engellerle mücadele edebilmesine katkı yapar (Özok ve Aladağ, 2019).

Ana doğrultusu milli, çağı yadsımayan, insanlık birikimini yadırgamayan, eski yeni, doğu-batı, madde-mana, yerli-evrensel, birey-toplum ve bahşedilmiş-kazanılmış, teori-pratik dengesini oturtmuş bir eğitim felsefesine gerek vardır. Türkiye'nin kendi öz-değerlerine ve kendi köklerimize bağlı bir insan tanımı olması ve bunu nasıl yetiştireceğine dair bir yol haritası belirlemesi gerekmektedir. İnsan âlemin özüdür anlayışından hareketle erdemli insan yetiştirme hedeflenmelidir. Bu, yeni Türk eğitim felsefesi anlayışının da odağına

oturtulmalıdır. Ortak bir insan tanımı üzerinde uzlaşılması gerekmektedir. İdeolojiden uzak insan-ı kâmil merkezli bir eğitim anlayışını temele alan bir eğitim felsefi geliştirilmelidir.

Ülkemizin kendi öz değerlerinden kaynaklı bir insan hedefi ve insan tanımı yeni eğitim-öğretim metot ve tekniklerinin ve modelinin belirlenmesinde önemli bir unsur olacaktır. Türk milli değerlerinin evrensel ve milli açılardan ve kendi tarihinden de beslenerek yeniden tanımlayarak yeni bir eğitim felsefesi üretilmelidir. Türkiye Kutadgu Bilig gibi birçok değerli eserlere sahiptir. Değerlerimizi canlandırırken bu kaynaklardan iyi bir feyz almak gerekmektedir. Türk eğitim felsefesinin bu köklü kültürü temel alınarak yeniden oluşturulması gereklidir.

Geleceğe yönelik bireyler yetiştirilmelidir. Geleceği sağduyu ile planlayacak, kendisinin ve ülkesinin haklarını savunacak güçlü bireyler yetiştirmeyi planlayan bir eğitim felsefesi ortaya konulabilir. Eğitim felsefesi, insan merkezli, değer temelli ve hayatı boyunca öğrenen bireyler yetiştirmeyi amaçlamalıdır. Sosyal ve teknik becerilerle kişiliği gelişmiş öğrenciler yetiştirmeyi hedefleyen bir eğitim felsefesi inşa edilebilir. Eğitim felsefesinde çoğulcu iyi yaşam anlayış ve koşulları korunmalıdır. Böylelikle insanlar kendi iyi yaşam anlayışlarını geliştirmeye olanak tanıyacak, demokratik çoğulcu anlayışı temele alan bir eğitim felsefesi geliştirilebilir. Bu esnada evrensel değerlerin de millileştirilmesi gerekmektedir. Ülke sınırlarının dışına taşan güçlü milli değerleri aşılacak bir öğretmen tipine ihtiyaç duyulmaktadır (Tarhan, 2019).

Dünyanın ve teknolojinin gelişmesiyle beraber, eğitim konusunda da büyük gelişmelerin olduğu görülmektedir. Eğitim üzerine özellikle son dönemlerde yapılan tartışmalar, geliştirilen yeni kuramlar ile eğitimin asıl hedefinin bireysel bilişsel fonksiyonları ve bilgi hazinesini geliştirmekten öte bireyin sorgulayan, eleştiren, analiz edebilen, aktif, üzerinde düşündüğü problemlerde daha etkili ve kalıcı çözümler üretebilen bireyler olmasıdır. Toplumu oluşturan bireylerin, istenilen medeniyet seviyesine ulaşabilmesi için belirli ilke ve davranışlara sahip erdemli kişiler yetiştirmesi gereklidir. Bu bağlamda, bireye etkisi olan, bireyi iyiye, güzele, adaletli ve ölçülü olana yönlendiren, bireyi ve toplumu ayakta tutan değerlerin olması gerektiğini, bu değerlere sahip olmanın hem bireyin hem de yetiştiği toplum açısından büyük önem arz eder. Buna göre eğitim, bireyin yetiştirilmesinde en önemli ve etkili faktördür.

2023 Eğitim Vizyonu Belgesinde, nasıl bir insan yetiştirilmek istendiği belirlenmeden ve Türkiye'nin ihtiyacı olan eğitim paradigmasını belirlemeden hedefi ve eğitim felsefesi olan

bir evrensel pedagoji yaratılmasının zor olacağı ifade edilmektedir. 2023 Eğitim Vizyonunda “insanın” odak noktası olduğu belirtilmektedir (MEB, 2018c, s. 15).

Türk eğitim sisteminde kendine ait felsefi bir anlayışının olması için zihniyet sorununun çözülmesi gerekmesi belirtilmektedir. Bu sorun çözüme kavuşmadan geleceğe dair politika ve istenilen hedeflerin kazanılması hususunda şansının olmadığı ifade edilmektedir (MEB, 2018c, s. 16-17).

MEB tarafından yayınlanan vizyon belgesinde, bireyin ahlak düşüncesine dayalı, insanı merkeze alan bir varlık ve bilgi anlayışı ele almak hedeflenmiştir. İstihdam oluşturulabilir, yüksek becerilere sahip ve dijital çağın getirdiği gereklilikler ile donatılmış olmanın yanı sıra oluşan birikimi insanlık yararına sunabilecek, bilim aşkı olan, ahlaklı ve kültürlü bireyler yetiştirmek hedeflerin içerisinde bulunmaktadır.

21. yüzyılda eğitim performansı iyi olan ülkelere bakıldığı zaman, bu ülkelerin kendileri için eğitim felsefesi geliştirdikleri, merkeze insanı koydukları, geçmişten geleceğe köprüler kurdukları görülmektedir. Sağlam felsefi yaklaşımlar sayesinde eğitimde başarılı olarak nitelendirilen reform, dönüşüm ve değişimler yaşanabilmektedir.

21. yüzyılda eğitim, felsefe ve yaklaşımları global bir özellik göstererek eleştirel düşünce, takım çalışması, iletişim, yaratıcılık gibi beceriler kazandırılmaktadır. Bu küresel anlayışın dünyanın her tarafına yayıldığını, stratejik bir çerçeve haline geldiği ifade edilebilir. Burada sanayi inkılabından dijital çağa, eski çağlardan modernleşmeye ve teknolojik gelişmeler neticesinde de siber fiziksel sistemlerin yaygınlaştığı, geliştiği, 21. yüzyılda eğitim ve felsefe ilişkisinin incelenmesi ve değerlendirilmesi gerektiği bilinmeli, uygar milletler seviyesine ulaşabilmek için bu bağın incelenmesi önem kazanmaktadır.

2.1.2. 2023 Eğitim Vizyonunda Eğitim ve Öğretim

Bahsi geçen eğitim vizyon belgesi çerçevesinde, öğrencileri öğrenme ortamı dahilinde çağın beraberinde getirdiği gerekliliklerle kuşatarak, geleceğe hazırlayan özellikte bir bilinç oluşturmak ve odaklanmalarını geliştirmek, talim ve terbiyenin amacı olacağı ifade edilmektedir. Öğrencilerin zihinsel, duyuşal ve bedensel olarak bütünsel ele alınarak gelişimleri bu anlayış ile sağlanacaktır. Öğrencilerin tümünde, öğrenme ortamında ele aldığı yaratma duygusu geliştirilecek, çevre ve doğanın, kültürel değerlerin korunup

farkındalık yaratılması konusunda duyarlılık seviyesi artırılacaktır. Bütün öğrencilerin, yaş ve eğitim düzeylerine uygun, bilişsel zihniyet, tutum ve değerleri kavrayabilecekleri, bilgiden ziyade kendi deneyimlerinden öğrendikleri uygulamalı müfredat anlayışı hedeflenmiştir (MEB, 2018c, s. 84).

2.1.3. 2023 Eğitim Vizyonunda Öğrenci

2023 Eğitim Vizyonunda ahlak temelli, insana dayalı bir epistemolojik bir bakışla eğitimde başarı sağlanabileceği belirtilmiştir. Okullarda eğitim ve öğretimin bütün safhalarında, öğrencilerin yetenek ve ilgi alanlarıyla bağlantılı olarak becerilerini açığa çıkarma ve uygulama imkânı kazanabilecekleri “Tasarım-Beceri Atölyeleri” oluşturulacağı belirtilmektedir. Buna göre, öğrencilere ait ilgi ve yeteneklere yönelik veriler ile akademik verileri arasında bağlantılar kurarak, bütünsel olarak değerlendirmeye alınacağı “Öğrenme Analitiği Platformu” oluşturulacaktır. Yapılan analizlerin neticesinde desteğe gerek duyan öğrenciler belirlenecektir. Buna göre okul çapında gelişim için gerekli etkinlikler düzenlenmesi sağlanacaktır (MEB, 2018c, s. 25-31).

2.1.4. 2023 Eğitim Vizyonunda Öğretmenlik Mesleği

2023 Eğitim Vizyon belgesinde, her çocuğun öğrenme bakımından farklı olduğu konusunda hareket ederek, öğretmenlerin de bu duruma göre hareket ederek, müfredatı ve öğrenme materyallerini buna göre düzenlemesi gerektiği açıklanmaktadır. Öğretmenlerin sınavlarda korkuya yer vermeyecek bir şekilde, öğrenme sistemini iyileştirici bir şekilde ele alması ve değerlendirme yaparken kendini öğrencilerin yanında konumlandırması gerektiği de belirtilmiştir. Kendi öğretmenlik bilgi ve becerilerini de değerlendirmeden geçirerek devamlı öğrenme hissiyatını yaşayacaktır. MEB 2023 Eğitim Vizyonunda, öğretmenin bilgiyi aktaran konumda olmadığını vurgulamaktadır. Öğretmen, düşünme ve yapmayı farklı metotlar yardımıyla tetikleyen, rehberlik eden konumdur. Öğretmen bilgi aktarmaz, ustalığını konuşturur. Çocukların eğitim alanlarında ve yetiştirilmesinde öğretmen bir anne gibi şefkatli, fedakâr ve tüm birikimi ile onlara rehberlik eden rol kuşanır. Bu hususta bir öğretmenin eğitim ve öğretimde aktarımda bulunmadan önce öğrencilerine sevgi ve şefkat göstermesi, öğrenme alanında yaşanacak etkileşim açısından

en önemli esastır. Bu şekilde davranıldığı zaman, öğrenci kendi içerisindeki öğrenme isteğini ve ihtiyaçlarını açığa çıkaracaktır. Böyle bir ortam sağlanması öğrencideki merak duygusunu harekete geçirerek, cesaret göstermesiyle öğrenme heyecanının başlayacağını belirtmektedir (MEB, 2018c, s. 21).

Öğretmenlerin mesleki beceri ve birikimlerinin gelişmesi lisansüstü eğitimler ile desteklenecek. Böylelikle yepyeni bir gelişim anlayışı ve sistemi ortaya çıkacaktır. Okul idarecileri ve öğretmenlerin atanmaları, çalışma usul ve esasları, özlük hakları gibi konuları belirleyen “Öğretmenlik Meslek Kanunu”nun yürürlüğe gireceği belirtilmektedir. Ayrıca MEB ve YÖK iş birliği neticesinde eğitim fakültelerinde, öğretmen yetiştirme programları yeniden düzenlemeye alınacaktır (MEB, 2018c, s. 43-44).

2.1.5. 2023 Eğitim Vizyonunda Okul

2023 Eğitim Vizyonu belgesinde içerisinde yer aldığımız yüzyılda eğitimin yalnızca okullar ile sınırlı değil, ev, sokak, dijital platformlar ve medya, öğrenmenin türlü biçimlerde meydana getirilmesine yarayan alanların olduğunu ifade eder. Bu husus toplumdaki her ferdin, yaşam boyunca öğrenmeyi bir hayat tarzı haline getirmesi anlamına gelmektedir. Çocukların öğrenmesine dayalı olarak eğitimle ilgili paydaşların bulunduğu “Okul Gelişim Modeli” oluşturulacaktır. Okulları yeterince özerkleştirerek kendi kimliklerini bulması sağlanacaktır. Okullar, çocukların her şeyden daha değerli olduğu görüşüyle, onların mutluluklarının çoğaltılmasını sağlayan bir alan olarak görülmektedir. Okullar, yaşam becerileri ile birlikte evrensel değerlerin, milli ve manevi erdemlerin harmanlandığı alanlar olarak görülmektedir (MEB, 2018c, s. 22-27). Vizyon belgesinde ayrıca okullar arasındaki başarı-seviye farkının da en aza indirgenmesi amacıyla, okulların imkanlarının iyileştirilmesi ve farklılıkların giderilmesi için çalışmaların hızlanacağına dair ifadeler yer verilmektedir (MEB, 2018c, s. 89).

2.1.6. 2023 Eğitim Vizyonunda Yükseköğretim

2023 eğitim vizyonu belgesinde, eğitim sisteminin temel unsuru olan öğretmenlik mesleğinin gerekli yeterliliklere kavuşması ve uluslararası standartlara göre eğitim almalarının önemliliği vurgulanır. Buna göre, YÖK ile iş birliği yapılarak yükseköğretim

kurumlarına giriş sınavında, başarısı yüksek seviyede yer alan öğrencilerin eğitim fakültelerini tercih edebilmesini sağlamak amacıyla iyileştirme yoluna gidileceği belirtilir. MEB ve YÖK arasında kurulacak olan ciddi iç birlikleri sonucunda öğretmen ve eğitim idarecilerinin, alan ve mesleki gelişimlerini, dünya standartlarına uygun bir şekilde, lisansüstü öğrenime bağlı kalmak kaydı ile yeniden düzenleneceği ifade edilmektedir (MEB, 2018c, s. 41-101).

2.1.7. 2023 Eğitim Vizyonunda Müfredat

2023 Eğitim Vizyonu belgesinde hedeflenen konulardan biri de müfredat konusudur. Müfredat; bilgiyi becerilere, becerileri ise davranış ve tutumlara dönüştürmeyi amaçlar. Eğitimin ve öğretimin ana kahramanı olarak görülen öğretmenlerin yeterli derecede yetiştirilmesi, okul türleri arasındaki nitelik farklılıklarının düşürülmesi ve dolaylı olarak sınav baskısının da böylelikle düşeceğini belirtmektedir. Gerekli olan nitelikleri barındıran öğretmenlerin yer aldığı eğitim sisteminde “çerçeve müfredat yeterlidir” denilmektedir. TDK’ye göre “Müfredat” sözcüğü “fert” kökünden türemiş olan bir kelimedir. Bu noktada fert olarak belirtilen öğrencidir. Öğrencinin içerisinde çıkarılacak işlenmeyi bekleyen bir cevher vardır. Öğretmenler bir sanatkâr edasıyla cevheri işleyerek bunu mücevhere dönüştürebilir. “Şahsiyeti şahsiyet yapar”. Öğretmen mesleği gereğince, şahsiyet ve yetkinlik kazanmaz ise, her türlü teknik ve fiziki kapasiteye sahip olması anlam ifade etmeyeceği belirtilmektedir (MEB, 2018c, s. 94).

2.1.8. 2023 Eğitim Vizyonunda Değerler Eğitimi

2023 Eğitim Vizyon belgesinde, eğitim sistemleri; dahil olduğu medeniyetlerin değerleri ile beraber evrensel insan değerleriyle harmanlanarak uygulanacağı bildirilmektedir. Tasarlanan yeni öğrenci kimlik ve kişiliğinde öncelenmesi gereken değerler yinelenmiş, uzun yıllar sonra ilk olarak milli değerlerin yanında manevi değerler ifadesi de öğrencinin kişilik ikmalinde ve ahlak olarak güzelleşmesinde konu edilmiştir (MEB, 2018c, s. 14-15). Söz konusu belgede değerler sıralanırken vurgulanan değerlerin öğrencinin hayat tarzına dönüşmesi hedeflenmektedir. Eğitimin ana esasının, şefkat ve merhamet gibi duygulara

sahip olan bireyler yetiştirmek olduğu da önemli şekilde göz önüne alınacağı belirtilmektedir (MEB, 2018c, s. 84-110).

2.1.9. 2023 Eğitim Vizyonunun Ölçme ve Değerlendirmeye Bakışı

2023 Eğitim Vizyonunda, eğitim kalitesinin yükseltilmesi hedeflenerek, yeterliliğe dayalı ölçme ve değerlendirme sistemi uygulanacak, değerlendirme sisteminin etkinleştirileceği belirtilmektedir. Bu nedenle kademeler arası geçiş ve sınav baskısını en aza indirileceği belirtilir. Uygulanması belirlenen ölçme ve değerlendirme sistemi ile eğitim sisteminin, öğrenci gelişimlerini ele alarak değerlendirme sonuçları üzerinden, bütüncül anlamda öğretmen ve okul idarecilerinin de değerlendirilmeye alınacağı, verilerin anlam ifade edebildiği bir ölçme ve değerlendirme uygulaması oluşturulacağı hedefler arasındadır (MEB, 2018c, s. 33-35).

2.1.10. 2023 Eğitim Vizyonunun Teknolojiye Bakışı

Sözünü ettiğimiz 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde bilgi toplumu ve teknoloji üzerinden tüketimi arttıran, rekabeti büyüten, kendi milletinden olmayı hor gören bir anlayış kabul edilmeyeceği belirtilmiştir (MEB, 2018c, s. 7).

2.2. 2023 Eğitim Vizyonu Temel Politikaları

Bir vizyonun temel politikalarında neler barındırması gerekliliği ile ilgili alanyazında çeşitli şekillerde birçok açıklamalar ve değerlendirmeler bulunmaktadır. Papatya (1998), vizyondan bahsederken politikaya ilişkin şöyle bir sıralama yapmaktadır:

- “Bireylerin ayakları yere basmayacak kadar duyguların ve tutarlılığın olmadığı sözlerin söylendiği değildir.”
- “Ulaşılmak istenilen gelecek hedefiyle alakalıdır.”
- “Bugünü tamamen unutmak değildir.”
- “Sıradanlığı doğuracak davranışlara ilişkin bir plan değildir,”
- “Durağan ve bir kerelik ifade değildir,”

- “Hareketler üzerine baskı kuran bir olgu değildir,”
- “Amaç ve yönden dışarıya çıkmak değildir.”
- “İlgiyi, cesareti ve ilhamı olumsuz şekilde kullanmak değildir,”
- “Kusursuzluğun ölçütü değildir,”
- “Doğrulamaya veya aksine dair değildir.”

Clayton'a (2000) ise vizyonun temel özelliklerini ve içinde yer alan özellikleri şu şekilde sıralar:

- *“Kuvvetlidir: Vizyonun kuvveti ileride gerçekleşebilecekte şimdi olanın aralarındaki gerilmeden doğar.”*
- *“Amaç güder: Vizyon yalnız ve yalnız bir anlam taşımaz; öz değerler ve yüce hedefler ile bir bağının bulunması şarttır.”*
- *“Kendini belirler: Vizyon kişiden kişiye değişmez, sübjektiftir: Amacın objektif olduğu ve yönü yalnızca dolaylı olarak belirttiği yerde vizyon sübjektiftir. Belirli ve kesin bir yönü gösterir, arzulanan geleceğin bir görüntüsünü verir.”*
- *“Duygusaldır: Vizyonlar içimizde bize vizyona ulaşma gücünü verecek duygularla temas içindedirler.”*
- *“Çok yüzlüdür: Vizyonun pek çok yüzü vardır. Vizyonun yüzlerinden birkaç tanesi söyle sıralanabilir; zenginlik gibi maddi yüzler, sağlık ve dürüstlük gibi bireysel yüzler, toplumsal gelişmeye destek olmak gibi idealist yüzler bulunmaktadır.”*

Eğitimin var oluş nedeni, kişinin kendini tanıması ve bilmesini kolaylaştırmaktır. Öğrenciler ebeveynler ve öğretmenler hem kendilerini hem de çevresindeki durumları tanıdıkları takdirde gelişme gerçekleşir.

İlgi ve yetenek merkezli bir tanıma düşüncesi, eğitim sisteminin öğelerinin gelişimi açısından önem arz eder. Kişinin kendini tanıması ve tanıma aşamalarının takip edilmesi, onun eğitim yolunda bireysel yol haritasının olması açısından önemli bir husustur. Beraber çıkılan bu eğitim yolculuğunda ana kahraman öğretmendir. Çünkü öğretmen tıpkı bir anne edasıyla şefkatli şekilde öğrencilerinin hayatlarına dokunuşlar yaptığı çocukların eğitimi sırasında tüm ustalığını konuşturur ve insanlaşmanın aracısı rolüne bürünür. Bir öğretmenin bilgen ve beceriden ziyade ilk olarak çocuğa şefkatini göstermesi, öğrenme

etkileşiminin en mühim aşamasıdır. Böylece tüm çocukların içinde gizli bulunan müfredatı ortaya çıkacaktır. Yalnızca o zaman merak tetiklenerek cesaret yeşerir ve hayat bulur. Öğrenciler arasında olan farklılıkları doğal birer zenginlik olarak göz önüne alan öğretmen, güven ve merak duygusunu bir arada kullanarak bir çiçeğe su vermişçesine bahsi geçen tutkuyu ve cesareti yeşertir. Böylece çocuğun varoluşu köklenir. Aksi halde çocuğa öğrenmeyi değil hazır kalıplardaki bilgiler aktarılmış olur. Böylece değişim gerçekleşmemiş olur.

Öğretmen ve yetişkinler, bilgiyi aktarmak yerine his, düşünce ve yapma duygularını tetikleyen metotlarla hareket ettikleri sürece doğal öğrenme sistemini korumuş olurlar.

Öğretmen yönetmez ve gütmmez. Öğretmen rehberlik becerilerini ve ustalığını ortaya koyar. Bütün öğrencileri, topluluğun değerli birer üyesi şeklinde ele alır. Böylece öğretmen her öğrencinin farklıları olduğunu ve her beynin farklı şekillerde öğrendiğini ele alarak hareket eder. Öğretmen, öğrencilerin “*hazırbulunuşluklarını*” belirleyerek müfredat, ortam ve ders materyallerini bu şekilde tasarlar. İzleme ve değerlendirmeyi korku ve baskı unsuru olmadan öğrenmeyi iyileştirecek şekilde yapar. Değerlendirme aşamalarında kendini çocukların yerinde ve yanında konumlandırır. Kendi mesleki becerilerini de değerlendirme içine alır. Bu yönü ile öğretmen devamlı öğrenmeye açık ve heveslidir. Öğrenme işlevi, öğrenen kişinin kendi sorumluluğu ve tatmini ile alakalıdır. Lakin günümüze bakıldığında zorunlu eğitim, daha çok yetişkin bireylerin arzu ve planlarına göre ilerlemektedir. Temel haklar içerisinde yer alan eğitim, öğrenen kişinin doğal motivasyonu ile ilgili olması sebebiyle fayda sağlar.

Günümüzde dünya çapında “paket müfredat”ların zorunlu olarak öğrencilere yüklendiği bir çağda hayat sürmekteyiz. Tüm eğitim alanlarında öğrencilerin kişisel farklılıklarını ele alan bir amaç yapı- davranış ilişkisi hedeflenmelidir. Bu hedefe yönelik, insanlığın ortaya çıkardığı ortak paydalar, değerler ve içinde bulunduğumuz çağın gerektirdiği becerileri içine alan bir öğrenci; kendine ve topluma daha faydalı bir birey olacaktır.

Bu olgudan hareketle iradesi gelişmiş, merak duygusunu koruyan ve öğrenmenin kendisini, bir ödül biçiminde ele alan öğrenciler yetiştirmek, söz konusu vizyon belgesinin ana hedefleri içerisinde yer almaktadır. Sınıf, okul, hane, medya, sosyal medya, sokak gibi her yer çocukların sağlıklı şekilde beslenmesine ve yahut aksine zehirlenmesine sebebiyet verebilecek ortamlardır. 21.yüzyılda eğitim yalnızca okula bağlı kalmamaktadır. Sınıf, okul, medya, ev ve sokak öğrenmenin başka türlerde ortaya çıktığı alanlardır.

Toplumumuzda yer alan her üyelerin öğrenimi bir hayat tarzı olarak kabul etmesi gereklidir. Ezber yolu ile aktarma devri son bulmuştur. Bilgi hiçbir zaman hazır bir ürün olmamıştır. Bilgi canlıdır. Tekrar ve ezberleme merkezli eğitim sistemi değişime göz kapatmaktan başka bir şey değildir. Yaşadığımız bu dönemde yeni bir eğitim ve okul görüşüne gerek duymaktayız. Okulların yönetimi, öğretmenlerin, sınıfın, okulun, il ve ilçe teşkilatlanmalarının beraber ve öğrenciyi destekleyecek şekilde konumlanmalıdır. Okul, koşullar doğrultusunda özerkleştirilerek kimlik kazanmalıdır. Okul, içinde bulunduğu çağın gereksinimlerine uygun gerçek kimliğine kavuştuğunda o kurumda ekip olma, üretme ve insanlık bilincinde artış görülecektir. Bu aşamada en önemli rol okul yöneticisine aittir. Öyle ki okul yöneticileri hem okulların kapasitesini yok edecek hem de en sınırlı koşullardan bile düşleri ve hayatları ortaya çıkarabilecek şahıstır. Kimlik kazanma yolunda okul, yöneticisi kadar okuldur. Bu sebeple okul yöneticilerinin okuldaki öğrenciden, öğrencilerin ebeveynlerine kadar herkese güven ve uzmanlığa dayalı bir etki gücü önemli bir etkidir. Bu etki gücünün rolü sadece eğitim planındaki unsurlar için değil öngörülme-yenilerin yönetilmesinde de önemlidir. Bütün kültürler kendi sistemini ortaya çıkarır. Tüm toplumlarda eğitim; içinde yer aldığı toplumun kültüründe mevcut bilgiyi, deneyimi ve değerleri çerçevesinde şekil alır. Buna göre eğitim anlayışları ve uygulamaları, içinde gelişim gösterdiği kültüre aittir. Bir eğitim sisteminin problemlerine çözüm bulmaya çalışırken o sistemi meydana getiren kültürün ve toplumun özelliklerini dikkate almak gerekmektedir. Büyük şahsiyetleri oluşturan eğitimidir. Bu sebeple tarihe bakılınca Nizamiyeden Sahn-ı Seman Medreselerine, Köy Enstitülerinden muallim mekteplerine, parasız yatılı okullardan fen liselerine kadar çok sayıda eğitim kurumları yer almıştır. Bu kurumlarda eğitim gören büyük kişilikler de medeniyetimizin önemli parçalarını oluşturmuşlardır. İnsani, ahlaki, milli, manevi ve kültürel değerlerimiz çocukların yaşamlarına fayda sağlamalıdır.

Bahsettiğimiz bakış açısının uygulanması, öncelikle bütüncül bir sistemin oluşması ve bu sistemin tasarlanmasını gerektirir. Parçaların kendi içerisindeki bütünlüğünü göz önüne alırken eğitim sisteminin içerisinde yer alan bütünlüğe zarar vermeden, parçaları bir etkileşim içerisinde ele almak önemlidir.

2.3. 2023 Eğitim Vizyonu İçerik ve Uygulaması

2023 Eğitim Vizyonunda müfredatlarının öğrencilere sunacağı imkanlar arasında, edinilen her türlü tutum, beceri ve bilginin kazanılan bir edinim olmasının ötesinde, öğrencilerin topluma ve kendilerine dolaysız şekilde hizmet edecek bir yapıda inşa edilmiş olmasıdır. Bu “görgü” olarak tanımlanabilmektedir. Kazanılan becerileri öğrencinin hayatının merkezine koyması için her şekilde öğrenme konusu; birbirini tamamlayıcı, geçirgen, bağlantılı, analitik ve ilgili olarak uyarlanıp uygulamaya koyulacaktır. Bu nedenle müfredat, öğrencilerin huy, yetenek ve ilgilerine göre uygulanarak, modüler ve esnek olacaktır (MEB, 2018).

Müfredatlarının düzenlenmesi sürecinde zorunlu derslerin saat ve çeşitlerinde azalmaya gidilmesi düşünülmektedir. Böylece öğrencilerin temel derslerde uygulama etkinliklerini yürütebilmesi, kişiselleştirme yapabilmesi sağlanabilecektir. Öğretim kademelerinin tümünde “Tasarım-Beceri Atölyeleri” oluşturulması planlanmaktadır. Oluşturulacak olan bu atölyelerin temel amacı öğrencilerin yeteneklerine göre kümeler kurularak uygulamaya dönük olmasıdır. Kurulacak olan bu atölyelerin içerisinde kültür, spor, sanat ve bilim gibi etkinlikler yapılacaktır. Atölyeler farklı öğretim kademelerinde ortak bir hedefe yönelik olarak düzenlenen öğrencilerin el becerisini geliştirmesini sağlayan ve iş kolları ile bağlantılı hale getirilecek dersliklerden oluşturulacaktır. Bu atölyeler içerisinde bilgilerin uygulamaya geçirilmesi, üretimin, tasarlanmanın ön plana alınarak öğrencinin kendisini, çevresini ve diğer meslekleri tanımasına katkı sağlayacaktır. Atölyelerde içinde bulunduğumuz 21. Yüzyılın gerekliliği olan beceriler; okur-yazarlık, takım çalışması, üretkenlik, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi becerilerin kazanımı da sağlanacaktır. Öğrenciler klasik yöntemlerden olan konu anlatımı ve soru çözme gibi unsurlardan ziyade derinleşebilmeyi, etkileşim kurmayı, yapmayı, üretmeyi hedefleyen bir müfredatla karşılaşacaklardır. Bu atölyelerde düşünme ve üretim ile problem çözmeye dayalı böyle bir müfredat yaklaşımı eğitim felsefesinin temelini oluşturacaktır. Temel amacı öğrencilerin üretim ve tasarlama yaparak düşünmesine katkı sağlamaktır. Böylece bu atölyede öğrendikleri ile gündelik yaşamda karşılaştıkları konular aynı olacaktır. Ayrıca öğrenciler mezun oldukları zaman farklı bir tabloyla karşılaşmayacaktır. Tasarım atölyelerinde ilgili alanlarda, öğretmeye hevesli olan öğretmenler sertifika ve yan dal eğitimi olarak bir ücret ile öğretim etkinliklerinde bulunacaktır (Özmuş, 2012).

2.4. 2023 Eğitim Vizyonu Okul Gelişim Modeli

Diğer alanlarda olduğu gibi okullar da birtakım etkinliklerin yapıldığı bir yaşam alanıdır. Bu alan da hayata dair beceriler, manevi, evrensel ve milli erdemler kazanılan, öğrencilerin mutluluğunu sağlayan bir yaşam ortamı olmalıdır. 21. Yüzyılda Türkiye’de eğitim alanı ile ilgili hedeflenen kuruluş, eğitim sendikaları, sivil toplum kuruluşları ve eğitim ile ilgili diğer tüm kuruluşlar ile iş birliği yaparak zamanın ruhunu özümseyen yeni bir eğitim anlayışı kazandırmaktır (MEB, 2018).

Türkiye’de 2023 Eğitim Vizyon ve Felsefesinde eylem, strateji, politika ve iyileştirmelerin başarı kazanmasında okul ve sınıf temel unsurlar arasında yer alır. Bu nedenle eğitim sisteminin başarılı olmasında il, ilçe ve çevre ile birlikte belirli bir hedef etrafında kümelenmek ve hedeflerin gerçekleştirilmesi için faaliyet düzenlemesi yapılması ve sistemde bazı onarımlar gerekmektedir. Bu amaç ile Millî Eğitim Bakanlığı’nın amaç ve politikalarına paralel, okullarında koşulları dâhilinde “Okul gelişim Modelleri” meydana getirilecektir. Bu modele göre her okul “Okul Gelişim Planı” hazırlayarak yıllık olarak bir yol haritası merkezi teşkilatla birlikte çizilecektir (MEB, 2018).

Oluşturulan Okul Gelişim Planlarında bulunan hedeflere yönelik olarak öğrencilerin sosyal, akademik ve bireysel gelişimlerine yönelik hedefleri değerlendirmeye alınacak, izlenecek ve desteklenerek iyileştirmeler sağlanacaktır. Bu Okul Gelişim Modeli sayesinde öğretimin tüm süreçlerinde rekabet ve yarışma odaklı değil paylaşımcı bir anlayış ortamı sağlanacaktır.

Söz konusu olan “Okul Gelişim Modelinin” kurulmasındaki temel ilke, okulun diğer okullarla karşılaştırılması, sınıflanması, derecelendirilmesi, başarılı olarak etiketlenmesi, okulun gelişmeye yönelik mutlak bir ölçüte ulaşması değildir. Okul Gelişim Modeli ile her bir okulun imkanlarına yönelik bir hedef belirleyerek o hedefe ulaşma potansiyelini değerlendirecektir. Bu bağlamda Türkiye’de tüm okulların seviyelerinde gelişimler izlenecek ve okulların kat ettiği yollar saptanacaktır. Bu değerlendirme ise “Okul Profili Değerlendirme” modeli ile gerçekleştirilecektir. Eksikler tespit edilerek okullara desteklerde bulunulacaktır. Okulların gelişimi de takip ve destek aşamalarının sağlıklı işleyebilmesi adına il ile ilçe teşkilatlarının sorumluluk, rol ve yapıları yeniden oluşturulacaktır. Sonuç olarak okulun geçirmiş olduğu aşamalar izlenerek okulun kendisi

için belirlemiş olduğu hedefe ulaşma yoluna nasıl bir yol izlediği ve hedefe ne derece ulaştığı değerlendirmeye alınacaktır (Özer, 2018).

2.5. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yar Alan Politikalar

2.5.1. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Öğrenme Analitiği Araçlarıyla Veriye Dayalı Yönetim Politikaları

Millî Eğitim Bakanlığının ihtiyaçları arasında en acil öneme sahip olan konu ise işlev ve süreç çözümlmeleri neticesinde sistemin tasarımı ve uyumunu yürürlüğe koymaktadır. Çünkü Türkiye’de eğitimde yol alabilmek ve başarıyı yakalamak için geçmişte alınan kararların tarafsız olarak değerlendirilmesi ve geleceğe dair gerçekçi planların yapılması şarttır. Bunun sağlanabilmesinin ön koşulu da büyük ve farklı miktardaki veriler arasında bağlantılar kurmak ve verilerin çağın sürekli değişen şartlarına göre düzenlenmesi ve neden sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirilmesidir. Belirtilen amaç doğrultusunda MEB tarafından kullanılan bazı bilgi sistemlerindeki verilerin toplanması, birbirleri arasında bağlantı kurulması ve işlenmesi gerekmektedir (MEB, 2018).

Söz konusu olan verilerin derlenip düzenlenmesi sonucu ile ortaya büyük veri havuzu çıkmaktadır ve bu veri havuzu “Öğrenme Analitiği Platformu” ile değerlendirmeye alınacaktır. Böylece öğrencilerin bireysel performanslarına göre karar verilmesinden, personel ve fiziki ihtiyaçların analizine, müfredatın etkinliğinin değerlendirilmesine, okul performanslarından öğretmenlerin mesleki gelişim gereksinimlerinin saptanmasına kadar bütün kademeler değerlendirilecek ve gerekli önemler zamanında alınabilecektir. Veriye yönelik olan bu anlayış etrafında düzenlenecek ve desteklenecek aşamalar sayesinde, eğitim yöneticileri, okul idarecileri ve öğretmenler üzerinde bulunan gereksiz yükler ortadan kaldırılacaktır. Böylece öğrenci merkezli öğrenme gerçekleşecek, öğrenci öğrenmesi ilk hedef olarak belirlenerek yönetim ve öğrenme sistemi meydana getirilecektir (Kurt ve Duran, 2018).

Öğrenme Analitiği Araçlarıyla Veriye Dayalı Yönetim aşamasında yapılması planlananlar aşağıda açıklanmıştır (MEB, 2018):

- 1) Millî Eğitim Bakanlığı'nın Merkezi Sınav Sonuçları, e-mezun, Bedensel Engelli Envanteri, Norm İşlemleri, Kitap Seçim, e-Kayıt, e-Personel, Açık Öğretim sistemleri, e-Yaygın, e-Rehberlik, Ders Yönetim Sistemi, Eğitim Bilişim Ağı, e-Okul ve Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri vb. sistemlerindeki verilerin “Eğitsel Veri Ambarı”nda bütünleştirilmesi sağlanacaktır.
- 2) Eğitsel Veri Ambarının düzenlenmesiyle “Öğrenme Analitiği Platformu” oluşturularak öğrencilerin kişisel özellikleri, yetenekleri, ilgileri ve akademik bilgileri değerlendirilmeye alınacaktır.
- 3) Etkin bir “Veri Denetimi Birimi” oluşturularak toplam veriler üzerinde etkin ve güvenilir bir ilerleme sağlanacaktır.
- 4) Öğrenme sürecini hayata geçirmek için performans hedeflemesine dayalı, etkili bir geri dönüt ve öğretim-öğrenimin daha iyi anlaşılmasını sağlayan öğrenme analitiğine dayalı araçlar geliştirilecek
- 5) Eğitim etkinlikleri ve mevzuat değişiklikleri yapılmak suretiyle veri bağlamında karar verme safhalarının aktif olarak ilerletilmesi sağlanacaktır.
- 6) Okullar başta olmak üzere yönetim kademelerinin tümünde, bürokratik iş yükü hafifletilecektir. Veriye dayalı yönetim anlayışı yardımı ile bu işler gerçekleştirilecektir.
- 7) Sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler tarafından yapılan bilimsel çalışma ve araştırmaları değerlendirmek, rapor ve sonuçlarına ulaşmak için bir birim kurulması düşünülmektedir.
- 8) Okul yöneticileri ile Millî Eğitim Bakanlığı'nın ülke, bölge, il ve ilçe etrafında okul gelişim planlarının düzenli şekilde gözlenmesi için online bir sistem kurulacaktır.
- 9) Eğitim materyallerinin planlanması için okulların kapasiteleri saptanacak ve bununla beraber “Coğrafi Bilgi Sistemi” oluşturulacaktır.
- 10) Okul-Öğretmen-Veli etkileşimi kurularak “Veri Bilgilendirme Sistemi” üzerinden yeni bir platform oluşturulacaktır.
- 11) Veri analizi ile desteğe gerek duyan öğrenciler belirlenerek okul temelli gelişim planları ile gerekli eylemlerde bulunulacaktır.

2.5.2. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Politikalar

Bir niteliğin gözlenmesi sonucunda elde edilen sonucun sayı veya sembollerle gösterilmesine Ölçme adı verilmektedir (Turgut, 1984). Değerlendirme kavramı ise, öğrenci üzerinde gözlenmesine karar verilen kasti davranışların elde edilip edilmediği hususunda bir yargıya varma işlemine verilen addır. (Demirel, 2005). Bu bağlamda baktığımızda ölçme ve değerlendirme terimleri birbirlerinden farklı iki terimdir. Öğretmenler, aktarmış oldukları bilgilerin öğrenciler üzerinde ne kadar etkili olduğu ne kadar anlaşıldığı ve bu bilgileri ne şekilde kullandıklarını saptamak amacıyla ölçme işlemi yaparlar. Bu ölçme işleminin yapılması için belirli ölçme araçları kullanılır. Bu araçların kullanımı sırasından dikkat edilmesi gereken birkaç husus vardır: güvenilirlik, geçerlik, kullanılabilirlik. Bu hususlara dikkat edilerek yapılan bir ölçme işlemi sonucunda yargıya varma işlemine de değerlendirme denir. Bu sayede öğretmenler yapılan değerlendirme sonucu ulaşmak istedikleri hedefe ne kadar ulaştıklarını anlamış olurlar (Demirel, 2004). Eğitim sisteminde yer alan her öge, eğitimin değerlendirilmesi kapsamında süreç içerisinde oldukça önem arz eder. Yapılan değerlendirmeler sonucunda bu süreçte yaşanan sorunlar öğrenilmiş olur. Eğitim kalitesinde artış sağlamak ve öğrencilerde elde edilmesi beklenen kazanımların meydana çıkması amacıyla değerlendirme sürecine yönelik birçok çalışma söz konusudur. Yapılan araştırmalar sonucunda, eğitim esnasında yaşanan sorunların saptanarak bu sorunlar üzerinden sürecin yeniden planlanması en önemli ve temel amaçtır. Değerlendirmenin ana temelini ise sistemin tamir edilmesindeki rolü oluşturur. Bu husus, sistemin öğelerinde oluşan sorunların giderilmesiyle gerçekleşir (Baykul, 1999). Buna göre 2023 Eğitim Vizyonunda bahsi geçen diğer bir politika ise “Ölçme ve Değerlendirme” politikasıdır. MEB, yayınlanan belge içerisindeki hedeflerde eğitim standartlarının ve kalitesinin yükseltilmesi için ölçme ve değerlendirme tekniklerinin etkin olmasını ifade eder. Aşağıda bu hedefler sıralanmıştır:

- 1) Var olan eğitim sisteminde bulunan bütün sınavlar; amaçları, içerikleri ve soru şekillerine göre yeniden yapılandırılacak,
- 2) Öğrencilerin akademik başarılarının ölçülmesi için kullanılan ölçme araçlarına ve değerlendirme yöntemlerine çeşitlilik kazandırılacak,

3) Ölçme ve değerlendirme, süreç ve sonuca yönelik bütüncül bir anlayış çerçevesinde yapılacak,

4) Alınan kararların işleyişini öğrencilerin akademik verileri üzerinden görebilmek ve herhangi bir not verme sistemi olmadan tespit edilmesi için “Öğrenci Başarı İzleme Araştırması” oluşturulacak,

5) “Öğrenci Başarı İzleme Araştırması” ile okullar ve bölgeler arasındaki her türlü farklılığın en aza indirilmesi, eğitim sistemini bütüncül şekilde ele alabilmek ve araştırmanın sonuçlarını takip edebilecek şekilde birlikte çalışmalar yapılacak ve sistemin gerekli olan onarımları gerçekleştirilecek,

6) Erken çocukluk eğitiminden üst öğrenim kademelerine kadar sürececek biçimde öğrencilerin bütün gelişim alanlarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve sonuçlara yönelik bir iyileştirme yapılmasına dayalı e-portfolyo öğrencinin verilerinin korunması anlayışı ile oluşturulacak,

7) Velilere yönelik dijital ölçme değerlendirme uygulamaları konusunda özel eğitim programları hazırlanacaktır.

Ayrıca Vizyon belgesinde bu hedeflerin yanı sıra öğrencilere yönelik spor, kültür, sosyal etkinliklerin takip edilmesi, öğrencilerin üzerindeki kademeler arası geçiş sınavlarının baskısının en aza indirgenmesi, öğrencilerin yeterliliklerine yönelik ölçme değerlendirme işleminin yapılması gibi hedefler de yer almaktadır. Bu hedeflere yönelik kazanımlar ise şu şekildedir:

1) Öğrencilerin sosyal ve eğitsel becerilerinin sınıf ve okul seviyesinde MEB merkez teşkilatı tarafından izlenimi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine dayalı her şehirde ölçme değerlendirme birimleri oluşturulacak,

2) Tüm öğrencilerin sosyal, sportif ve kültürel etkinliklerde bulundukları proje ve veriler e-portfolyo içerisinde yer alacak,

3) Oluşturulacak dosyanın verileri öğrencinin gerek duyduğu çeşitli değerlendirme aşamalarında kullanılacak,

4) Okullar arası başarı farkının en aza indirilmesine yönelik eğitsel önemler alınacak,

5) Dar koşullu okullar fiziksel ve sosyal açıdan geliştirilecek,

- 6) Öğrenci alımını sınavla yapan okulların sayısında kademeli şekilde azaltılmaya gidilecek,
- 7) Bakanlığın sağladığı kaynakların adaletli şekilde dağıtılması sağlanacak,
- 8) Bakanlık, il, ilçe ve okul düzeyinde öğrencilerin akademik, fiziksel ve sosyal olarak destekleyen teşkilatların yapılandırılması sağlanacak,
- 9) “Okul Profili Değerlendirme” istatistikleri takip edilerek hangi eğitim kurumuna nasıl bir destekte bulunulacağı saptanması için ve alınan kararların desteklenmesi için bir sistem meydana getirilecek.
- 10) Elverişsiz şartlar altındaki ailelere, ilgili bakanlıklar ile iş birliği içerisinde oluşturulacak olan mekanizmalar sayesinde destek sağlanacak,
- 11) Sınavsız yerleşim hususunda esnek modellerin geliştirilmesi sağlanacak,
- 12) Kamuoyu çalışmaları sonucu, sınava olan gerekliliğin azaltılması açısından yapılan iyileştirilmelere ilişkin farkındalık artırılacak,
- 13) Çeşitli konularda yeterlilik tanımları yapılması ile standartlar oluşturulacak ve müfredatlar bu standartlara uygun hale getirilecek,
- 14) Yapılacak uygulamalarla hedef kitlede tanımlanan yeterlilik düzeylerine göre öğrenci dağılımları saptanarak öğrenme analitiğine iletilecek,
- 15) Hedeflenen öğrenci sayısının yeterlilik seviyeleri belirlenerek, yıllar içerisinde göstermiş oldukları değişimleri izlemek üzere veriler meydana getirilecek,
- 16) Farklı yeterlilik gruplarında yer alan öğrenciler, öğrenme analitiği ile riskleri bakımından takip edilerek, yerinde ve zamanında önlemlerde bulunulacaktır.

2.5.3. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Yönetimi Politikaları

Birey merkezli bir yaklaşımı merkeze koyan “İnsan Kaynakları Yönetimi” (İKY) örgütte yer alan bütün çalışma noktalarını ele almaktadır. Örgütler, kendi hedefleri doğrultusunda, çalışanlarına yarattığı uygun ortamlar sayesinde istenileni en uygun ve iyi şekilde verebilmektedir. Günümüzde iş hayatında İnsan Kaynakları Yönetimi kuruluşlar için; örgüt inovasyonu sağlama ve dijital anlamda çeşitli imkanlar verebilmektedir. Yapılması gereken

işleri düzenleme ve tasarlamakla birlikte, çalışanlarına kariyer hedeflemeleri yapması İKY'nin birey merkezli ve bireyin gelişimi için var olduğunu gösterir. Bu yönü ile İKY, örgütte yer alan kişilerin ve kurum için gelecek hedeflerine ulaştırma konusunda örgüt için önemli bir fonksiyondur (Bilgin, 2014, s. 6). Dolayısıyla 2023 Vizyon belgesinde bulunan bir diğer politikamız da İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Yönetimi politikalarıdır. Bu konuya ilişkin 2 hedef bulunur. Bunlar; öğretmen ve okul idarecilerinin mesleki açıdan gelişimlerinin yeniden yapılandırılması, insan kaynağının verimli şekilde kullanılması ve adil şekilde ödüllendirilmesidir. Bu hedeflere yönelik kazanımlar ise aşağıda yer almaktadır:

- 1) MEB ve YÖK bağlantıları ile eğitim fakültelerinin üniversite sıralamalarında üst sıralarda yer alan öğrencilerin yerleştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır,
- 2) Okul yöneticileri ve öğretmenler için “Yatay ve Dikey Kariyer Uzmanlık Alanları” düzenlenecek,
- 3) “Yatay ve dikey kariyer” seviyelerine yönelik lisansüstü düzeyde mesleki gelişim ve uzmanlık eğitim ve programları düzenlenecek,
- 4) Okul yöneticileri ve öğretmenlerin genel ve kendi alanlarına göre becerilerini geliştirmeye yönelik lisansüstü düzeyde “mesleki gelişim programları” meydana getirilecek,
- 5) Öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişmelerini devamlı surette desteklemek amacıyla üniversiteler ve Sivil Toplum Kuruluşlarıyla yüz yüze, örgün ve uzaktan eğitim iş birlikleri oluşturulacak,
- 6) Sertifikalı Pedagojik Formasyon uygulamasına son verilerek bunun yerine ülke çapında kolay ulaşılabilir lisansüstü seviyede Öğretmenli Mesleği Uzmanlık Programı oluşturulacak, bu uygulama MEB tarafından öğretmenlik hakkı kazanan adaylara uygulanacak,
- 7) Öğretmen ve okul yöneticilerine çeşitli hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılıma yönelik belge elde edilen uygulama kaldırılacak ve yükseköğretim kurumları vasıtasıyla kredili sertifika programlarına dönüştürülecek,

- 8) 21.yüzyıl becerilerinin kazanımı amacı ile yükseköğretim kurumları ile yapılacak iş birlikleri neticesinde gerek duyulan alanlarda eğitimcilere lisansüstü yan dal eğitimleri ve programları düzenlenecek,
- 9) Ülke genelinde kabul gören ölçütlerde yer alan eğitim fakültelerinde YÖK iş birliği ile öğretmen yetiştirme programlarına yönelik öğretmenlik uygulaması temelli düzenlemelerde bulunulacak,
- 10) “Yükseköğretim Kalite Kurulu”nun üniversitelere yönelik ziyaretlerinde sadece eğitim fakülteleri ile sınırlı kalmak suretiyle MEB tarafından yetkililerin de değerlendirme çalışmalarında yer alması sağlanacak,
- 11) Üniversitelerin eğitim fakültelerinde yer alan okul öncesi ve sınıf öğretmenliği alanlarındaki hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarında düzenlemelere yer verilecek,
- 12) Ülke dışında yaşayan vatandaşların çocuklarına eğitim verecek olan öğretmenlere yönelik meslek gelişim eğitim ve programları geliştirilecek,
- 13) MEB, gerekli altyapı hazırlıkları tamamlandıktan sonra eğitim fakültelerinde hizmet öncesi programlar ile öğretmen yetiştirmeye dair okulların gereklilik ve uygulama temelli olmasını atamaya dair koşullar içerisinde değerlendirmeye alacak,
- 14) MEB tarafından, okul yöneticileri ve öğretmenlerin atamaları, çalışma koşulları, görevlerinde terfi kazanmaları, öğretmen özlük hakları gibi benzer diğer konuları göz önüne alan “Öğretmenlik Meslek Kanunu” çıkarılması için çalışmalara başlanacak,
- 15) Zor şartlar altında görevlerini yerine getiren öğretmen ve yöneticilere yönelik çeşitli teşvik uygulamaları yapılacak,
- 16) Sözleşmeli öğretmenlik uygulamasında yer alan öğretmenlerin göre sürelerinin azaltılmasına yönelik çalışmalar yapılacak,
- 17) Ücretli öğretmenlin ücretlerinin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacak,
- 18) Mesleki alanda gelişimlerine göre öğretmenlerin sertifika ve diplomaları özlük haklarında adaletli olarak yer alacak,
- 19) Bir kariyer basamağı olarak yapılandırılacak olan okul idareciliği de uzmanlık alanı şeklinde düzenlenecek ve özlük haklarında iyileştirmeler yapılacak,

20) Yöneticiliğe atama esasında adayların yeterliliklerine yönelik çeşitli sınav uygulaması ve belirlenecek çeşitli ölçütler ile değerlendirmeler yapılacaktır,

21) İl ve ilçe Millî Eğitim müdürleri “Okul Profili Değerlendirme” yaklaşımı içerisinde yer alan ölçütleri, il ve ilçedeki öğretmenlerin desteklenmesi ve “Okul Gelişim Planlarının” uygulanması açısından senelik değerlendirmeye tabii tutulacaktır.

2.5.4. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Okulların Finansmanı Politikaları

Eğitim finansmanına bakıldığı zaman üç farklı yöntemin olduğunu görmekteyiz. İlki, eğitim finansmanının vergiler ile devlet tarafından karşılanan yöntemdir. İkincisi devlet, işletmeler ve gönüllü örgütlerin finansa katılım gösterdiği karma şeklindeki finans yöntemidir. Üçüncüsü yöntem ise para kaynağının eğitim olanağından yararlanan kişilerin karşıladığı özel finansman yöntemidir (Tural,2002).2023 Vizyon belgesinde bulunan bir politika da Okulların Finansmanı ile alakalıdır. Bu politika ile ilgili finansman yönetiminin çeşitlendirileceğinden söz edilir. Söz konusu politika ve kazanımlardan aşağıda bahsedilmiştir:

- 1) “Okul Gelişim Planı’na” göre her okula okul gelişim bütçesi verilecek. Elverişsiz koşullardaki okullar bu konu kapsamında ön plana alınacak,
- 2) Eğitime ve okullara bağışlarda bulunacak kişilerin farklı miktar ve tekniklerle bağışta bulunabilmesi için iller ve bakanlık bazında bir mekanizma kurulacak,
- 3) Ülke genelinde şartları elverişsiz olan okulların görülebildiği “Coğrafi Bilgi Sistemi” sayesinde eğitim bağışçılarına bağış için çeşitli seçenekler sunulacak,
- 4) Çeşitli bakanlıklarla iş birliği ile çeşitli projeler yapılarak farklı finans kaynakları hayata geçirilecek,
- 5) Sivil toplum ve özel sektör aracılığı ile eğitim kurumlarına finansman bakımından destek sağlanacak,
- 6) Mesleki ve teknik eğitim kurumlarını kendi ihtiyaçlarını kendi gelirlerinden karşılamalarına yönelik döner sermaye üretimleri artırılacak şekilde düzenlemeler yapılacak,
- 7) “Okul Aile Birliği” kurumu yeniden yapılandırılarak yeni bir yapıya kavuşacak.

2.5.5. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Teftiş ve Kurumsal Rehberlik Hizmetleri Politikaları

Teftiş; kamu veya özel sektörde yer alan kurumların işlerinde mevzuata uygun şekilde yapılıp yapılmadığının yetkililerce denetleme yapılarak gözetlenmesi şeklinde tanımlanabilir (Taymaz, 1982, s. 2).

“Teftiş; kamu yararına davranışların kontrol edilme sürecidir” (Bursalıoğlu, 1991, s. 129). “Denetim”, kelime manası açısından “daha üstün” anlamına gelen (superior) ve “vizyon” (vision) olarak iki terimden türetmiştir. “Bu tanıma göre denetim katmanlar arası, yetkin ve güçlü olanların diğerleri üzerinde oluşturduğu değerli etki olarak da ifade edilebilir. (Dollansky, 1998, s. 3).

Denetim, kurum veya örgütlerin belirlenen hedeflerini elde etmesi için yalnızca sürecin sonucunu değil, sürecin tamamını detaylı şekilde inceleyen bir süreçtir. Böylece tüm yönetim süreçleri gözlenerek denetim yolu sayesinde geri dönüş alınmasını sağlar. Denetim kavramı eğitim sistemi açısından da bu bağlamda çok önem arz eder. Eğitim sisteminin geliştirilmesi için yönetim süreçlerini değerlendirerek öneriler verilmesi açısından sisteme katkı sağlar (Taymaz, 2003, s. 132).

Eğitim sistemi içinde yer alan ve denetim görevini üstlenen müfettişler sistemdeki hedeflerden çok emir ve genelgelere ne derece uygun davranıldığını göz önüne almaktadırlar (Bilir, 1991, s. 29). 2023 Eğitim Vizyonunda “Teftiş ve Kurumsal Rehberlik Hizmetlerinin” yapılandırmalar ile düzenlemeler yapılacağından söz edilmektedir. 2023 vizyon belgesinde söz edilen hedef ile ulaşılmak istenen kazanımlar şunlardır:

- 1) Eğitimde teftiş sisteminin kurumsal rehberlik aracılığı ile inceleme, araştırma şeklinde ayrılarak okul gelişimine yönelik kurumsal rehberlik, özel uzmanlık alanı şeklinde yeniden yapılandırılacak,
- 2) Denetim ve teftişler, okulların ve öğretmenlerin gereksinim duyduğu alanda rehberlik hizmetini gerçekleştirilebilmesi için yeniden düzenlenecektir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı müfettişler, görevlerini yerine yetirmelerinin yanı sıra; gözlemler, görüşler ve verilerin toplanması ile elde edilen analiz raporları oluşturarak direkt olarak okula ve

MEB’e sunarak bilgilendireceklerdir. Bu analiz raporları gelişime dayalı tüm paydaşlar ve ilgili birimler ile de paylaşımına açılacak.

3) Rehberlik sistemi, il ve ilçe düzeyinde okul gelişimine katkılı olacak şekilde yapılandırılacak,

4) “Kurumsal Rehberlik ve Teftiş” dalları kurulacak ve bunlar program ve okul türlerine göre şekillenecektir.

2.5.6. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Politikaları

Rehberliğin birinci işlevi, bireyin kendisini tanımasında yardımcı olmaktır (Kuzgun, 2002).

Öğrencilerin her yönden gelişmesine katkı sağlamayı amaç edinen rehberlik hizmetinin, tüm bu gelişmeleri sağlarken hizmeti bütünlük içinde vermesi sistemin önemli bir boyutudur. Rehberlik hizmetindeki hizmet türleri; kurumların özelliklerine, hizmetlerine ve temel işlevlerine bağlı gerçekleşir (Yeşilyaprak, 2010).

Bireylerin kendini anlaması, sorunlarına çözüm bulması, hayatlarına alacakları kararların gerçekçi olması, kendi kapasitelerini keşfedip buna göre kendilerini geliştirmesi, topluma sağlıklı şekilde uyum sağlaması ve böylelikle kendilerini gerçekleştirmesi için uzman kişiler tarafından verilen psikolojik yardımlara rehberlik adı verilir (Kepçeoğlu, 1999).

Rehberlik hizmeti bireylerde en iyi şekilde gelişim ve doyum verici durumlar yaşamasına katkı sağlayan tercihleri yapmasına, doğru kararlar alabilmesine yardımcı olur. Bireylerin bilgi ve beceriler kazanmasına ve bu tercih ve kararları sürdürmesine yardımcı olan sistemli ve profesyonel yardımlar olarak da tanımlanır (Tan, 2000).

1960’lı senelerde ortaya çıkan “gelişimsel rehberlik anlayışı” hala günümüzde esas kabul edilir. Rehberlik hizmeti, öğrenciye gelişim dönemlerine ait özellikleri kazanması için gerekli yardımların yapılmasını amaçlar (Erkan, 2011).

İnsanların hayatlarında aldıkları en önemli kararlardan biri meslek seçimidir. Meslek seçimi hayat boyunca devam edecek bir süreçtir. Birey hayat boyu sürmesi nedeniyle bu aşamada doğru kararı almak adına yardıma ihtiyaç duymaktadır. Mesleki rehberlik hizmetleri 3 aşamadan meydana gelmektedir. Bunlar; bireyin tanınması, mesleklerin tanınması, bireyin kişisel özellikleri ilgi ve becerileri ile mesleklerin gerektirdiği özellikler

arasında bağlantı kurarak bireyin kendine uygun mesleği seçmesinde yardımcı olmaktadır (Yeşilyaprak, 2009).

MEB tarafından yayınlanan 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde yer alan “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri” kapsamında politikaların gerekliliğine göre yeniden düzenleneceğinden bahsedilmektedir. Bu kazanımlar şu şekildedir:

- 1) Öğrencilerin kendini tanıma ile beraber kariyer profili oluşturulacak ve mesleklerin tanıtımı yapılacak. Böylece öğrenci e-portfolyosu ile ilişkilendirilmesi sağlanacak,
- 2) Rehberlik hizmeti sonucunda elde edilen veriler ile her öğrencinin bilimsel yöntemlere neticesinde kariyer yönlendirilmesi sağlanacak,
- 3) Göç vb. sebeplerle ortaya çıkan ihtiyaçları gidermek amacıyla rehber öğretmenleri için yeni bir görev ve fonksiyon mekanizması meydana getirilecek,
- 4) Öncelikle Türk kültürü dikkate alınacak şekilde öğrencilerin yetenek, beceri, ilgi ve meslek değerleri, kişilik, kariyer planı gibi özelliklerinin ölçülmesine yönelik ölçüm araçları geliştirilecek,
- 5) Rehberlik hizmetlerinin eğitim sistemindeki mevcut yer, önem ve etkinlik alanı için mevzuatta düzenlemeler yapılacak,
- 6) Rehberlik Araştırma Merkezleri, içeriği ve verdiği hizmetler açısından tekrar yapılandırılacak,
- 7) Rehberlik hizmeti veren öğretmenlerin ulusal ve uluslararası düzeyde lisansüstü eğitim ve sertifikaya dayalı eğitimler ile mesleki gelişimleri desteklenecek,
- 8) Sınıf öğretmenlerinin de rehberlik hizmeti becerilerinin artırılmasına yönelik sertifikasyona dayalı eğitimler düzenlenecek ve desteklenecek,
- 9) Eğitim kurumlarında Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanında, bireylerin uygulama becerilerinde gelişiminde oldukça önemli arz eden, uzman ve profesyonel kişiler yetiştirilmesi konusunda YÖK iş birlikleri kurulacaktır.

2.5.7. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Özel Eğitim Politikaları

Bazı bireylerimiz vardır ki, sahip oldukları özellikler açısından, yaşlılarının aldığı eğitimden yararlanamazlar. Bu durumdaki bireylerimizin özelliklerini kabullenmeyerek,

her öğrencinin aynı eğitimi almasını esas almak başarıya ulaşmak için yanlış bir yöntemdir. Her birey kişisel, zihinsel ve fiziksel özellikleri bakımından farklılıklar gösterir. Zihinsel, bedensel, duyu organları engeli ve çeşitli kalıtsal veya tedavisi olmayan hastalıklara sahip bireyler hayatın her alanında yer almaktadır. Bu bireylere yaşıtları ile aynı eğitimi vermek mümkün değildir. Bu yüzden bu bireylere özel eğitim uygulanmaktadır (Battal, 2007).

Genelden farklı özelliklere sahip çocuklara verilen özel öğretim, üstün yetenekleri bulunan öğrencilerin kapasitelerini daha da üst düzeye çıkarmayı sağlayan, engelli bireylerin de kendi kendine yeter hale getirerek topluma kazandırılmasını sağlayan, bu çocukların birer birey olmalarını, üretmelerini sağlayan eğitim modeli olarak tanımlanabilir (Ataman, 2003).

“Eğitimde adalet temelli bir yaklaşımı güçlendirmek için hayata fiziksel ve zihinsel dezavantajlarla devam eden çocuklarımızın hakkına sahip çıkmak önceliğimizdir.” bakış açısıyla 2023 eğitim vizyon belgesinde aşağıdaki kazanımlar ve hedefler verilmiştir:

- 1) Özel Eğitimin ülke çapında koordinasyonun düzenli şekilde gerçekleşmesine yönelik Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kurumların izleme ve uygulamasına yönelik bir kolu oluşturulacak,
- 2) Özel gereksinimleri olan öğrencilerin ülke çapında taraması ilgili bakanlıklar ve yerel yönetimlerle iş birliği içerisinde gerçekleşerek, taramaların sonucunda haritalandırılma yapılarak gereksinim, tip ve seviyelerine göre ihtiyaçları belirlenecek,
- 3) MEB yerel yönetimleri özel eğitim merkezleri oluşturması açısından teşvik edecek ve ihtiyaçlar doğrultusundan hizmet içi programlar düzenlenecek,
- 4) Sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlerine kaynaştırma uygulamasının geliştirilmesi için hizmet içi eğitim programları verilecek,
- 5) Özel eğitime ihtiyaç duyan her öğrenciye ulaşmak için taşınabilir eğitim setleri geliştirilecek ve bu sayede eğitim almayan çocuk bırakılmayacak. Bu bağlamda gerek duyan her aile ve çocuğa evden eğitim imkânı sunabilmek adına alt yapı kurulacak,
- 6) Rehberlik Araştırma Merkezleri ve özel eğitim merkezleri, topluma hizmet programları ile bağlantı kurmalarını sağlayacak,

7) Otizm ve disleksi gibi hastalık konularında yerel ve global düzeydeki sivil toplum kuruluşları ile iş birlikleri kurularak çalışmalara yer verilecek ve bu şekilde yeni bir model geliştirilerek uygulamaya geçilecektir.

2.5.8. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Özel Yetenek Politikaları

Hangi öğrencilerin özel yeteneklerinin bulunduğu, bu özel yetenek kriterlerinin neleri kapsadığı veya özel yetenekli öğrencilerin ne şekilde belirleneceği konusunda ortak bir görüş bulunmamaktadır. Özel yetenek kavramını kurumsal yaklaşımlar ile incelediğimiz zaman söz konusu kurumlardaki ortak nokta özel yeteneklere sahip bireyin fiziksel, zihinsel, sosyal ve kişisel özelliklerinin dağılımı açısından normal bireylere göre çeşitli farklılıkları bulunan bireyler olduğu karşımıza çıkmaktadır (Akarsu, 2004).

MEB'in 2023 Eğitim Vizyonu kılavuzuna bakıldığında “Özel Yetenek Politikalarına” dair üç hedefin dile getirildiğini görmekteyiz. Söz konusu bu hedefler; özel yeteneklere sahip olan bireylere ilişkin kurumsal yapı ve süreçlerde iyileştirilmeler yapılacak olması, bu bireylerin tanı ve değerlendirme araçlarını daha iyi ve ileri seviyelere taşınacak şekilde düzenlenmesi, bu bireylere yönelik uygun öğretim ortamlarının oluşturulması, ders yapıları ve ders materyallerinin geliştirilmesidir. Bunlara göre sözü edilen vizyon belgesi içerisindeki kazanımlar aşağıdaki gibidir:

- 1) Gerekli olan çalışmaların bir programa uygun başlayabilmesi için özel yeteneklere sahip bireylerin eğitimine dair amaçlar, kapsam, işlev ve süreçler içeren en iyi şekilde belirlenmiş olan bir mevzuat hazırlaması yapılacak,
- 2) “Millî Eğitim Bakanlığı Özel Yeteneklilerin Eğitimi Bilim ve Değerlendirme Kurulu” kurulacak,
- 3) Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için lisansüstü düzeyde öğretmen eğitimi planlanacak,
- 4) Özel yeteneklere sahip öğrenciler için tarama, tanı ve eğitsel tanı için standart ölçme araçları geliştirilecek ve bunlarda çeşitlilik sağlanacak,
- 5) Zekâ ve yetenek testleri özgün bir biçimde geliştirilecek ve uluslararası ölçeklerin kültürel uyumu sağlanacak şekilde çalışmalar yapılacak,

- 6) Özel yetenekli bireylerin tanılama hizmetlerinin yaygınlaşması açısından çalışmalara yer verilecek,
- 7) MEB ve yükseköğretim kurumlarının ortak çalışmaları neticesinde “Zekâ ve Yetenek Tanılama (Değerleme) İzleme Merkezleri ve Noktaları” kurulacak,
- 8) İleri öğrenme alanları için modeller ve materyallerin geliştirilmesi için çalışmalara yer verilecek,
- 9) Özel yetenekli bireyler için 5 yaş ve ilkokul düzeyinde farklı ve farklılaştırılma uygulanmış program türlerine imkân verilecek,
- 10) Özel yeteneklere sahip bireylerin eğitimi için, örgün ve yaygın eğitimi içine alan müfredat çalışmaları yapılacak,
- 11) Öğretim basamaklarında özel yetenekleri öğrencilere göre seçmeli derslere yönelik çeşitli yöntemler geliştirilecek,
- 12) Özel yeteneklere sahip olan öğrencilerin, özel, resmi ve sivil toplum kuruluşları ile bir araya getirilmesi sağlanacak,
- 13) Bilim ve Sanat Merkezlerinde yapılandırmaya gidilerek tüm okullardaki “Tasarım-Beceri Atölyeleri” ile bağlantılı olacak,
- 14) Özel yetenekli öğrenciler için ayrı eğitim, hızlandırma eğitimleri, sınıf atlatma gibi uygulamaların düzenlemesi yapılacak,
- 15) Öğrencilerin meydana getirdiği özel yetenek niteliği taşıyan ürünlerini belirlemek için öğretmenlere yönelik destek mekanizmaları oluşturulacaktır.

2.5.9. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Yabancı Dil Eğitimi Politikaları

Dil, bireyler arasındaki anlaşma aracı olarak tanımlanır. Dil bireylerin, çevreleri, diğer insanlarla gerçekleştirdikleri ilişkiler ve söz konusu ilişkiler neticesinde bazı ihtiyaçlar doğrultusunda ortaya çıkmaktadır (<http://www.dersyerimiz.com>).

İnsanların farklı diller kullanan kişiler ile iletişim kurma ihtiyacı duymaları yabancı dil kavramını meydana getirmiştir. Günümüzde bile kâğıda dökülmemiş olan dillerin var olması, dil ve yabancı dil kavramının başlangıçta sadece sözlü olarak gerçekleşmiş olduğu ihtimalini beraberinde getirmektedir (Aksan, 1997).

Dünyanın pek çok ülkesinde, özellikle de Avrupa Birliğine tabii olan ülkelerde yabancı dil eğitimi önemli hale getirmektedir. Avrupa ülkeleri İngilizce eğitimi oranı %71 olduğu görülmektedir (Şevik, 2008). Türkiye’de yabancı dil eğitimi ise öncelikle İngilizce, Almanca ve Fransızca dilleri üzerinde yoğunudur. Bu diller arasında ise en çok öğretilen ve öğrenilen ise İngilizcedir (Özdemir, 2006).

MEB’in 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde yer alan politikalardan biri de “*Yabancı Dil Eğitimi Politikaları*”dır. Bahsi geçen politikalar şu şekilde ele alınabilir: Ülke çapından yabancı dil eğitimi, okulların türü ve seviyelerine göre düzenlenecek, yeni kaynakların yardımı ile öğrencilerin İngilizce konuşulan dünyaya yönelik deneyimler kazanması sağlanacak, yabancı dil öğretmenlerinin nitelikleri ve yeterlilikleri arttırılacaktır. Bunlara yönelik kazanımlar şu şekilde sıralanmıştır:

- 1) Öğrenci temelli yaklaşım ele alınarak, öğrencilerin bilişsel seviyeleri göre şekillerde yabancı dil eğitimi uygulanacak,
- 2) Yabancı dil eğitiminin farklı disiplinler (matematik, görsel sanatlar, fen ve sosyal bilgiler vb.) ile bütünleşmesi ele alınarak, öğrencilerin farklı alanlarda yabancı dil kullanım imkânı sağlanacak,
- 3) Okulların programları ve kapsamlarına göre yabancı dil becerileri yapılandırılacak,
- 4) Ülke genelindeki öğretim programlarının tek tip halinde uygulanması sona erecek,
- 5) Yabancı dil dersleri için zorunlu ve seçmeli dersler ihtiyaçlar kapsamında düzenlenecek,
- 6) Ders saatlerine ilişkin düzenlemelerde bulunulacak,
- 7) MEB, TRT ile iş birliğine giderek film ve animasyon gibi yayınların alt yazılı ve direkt şekilde yabancı dilde üretilmiş özgün yapımların kullanılması sağlanacak,
- 8) Öğrenciler için anadili İngilizce, Fransızca, Almanca olan öğretmenleri izlemesi, çevrimiçi yazı ve tartışma etkinliklerine katılması için dijital ortamlar kurulacak,
- 9) Eğitim Bilişim Ağı içerisinde yer alan içeriklerin geliştirilmesine yönelik ulusal ve uluslararası kaynakların kullanılması sağlanacak,
- 10) Bütün dijital içerikler, çocukların dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin bütünsel şekilde geliştirecek şekilde tasarlanacak,
- 11) Her kademeye göre farklılık gösteren içerikler ve teknikler tasarlanacak,

- 12) Yabancı dil eğitimi kapsamında 4.sınıfta video oyunları, çeşitli hikâye ve şarkılar, interaktif oyun ve etkinlikler düzenlenecek,
- 13) 5.-8. Sınıf öğrencilerinin kişisel ihtiyaçlarına yanıt niteliğinde seviyelere ayrılmış çevrimiçi hikâye kitapları, kelime çalışmaları ve yazı etkinlikleri gibi çalışmalar yapmalarını sağlayacak kaynaklar sağlanacak,
- 14) 9.-12.sınıflarda öğrencilerin öğrenim gördükleri kurumun gerekliliklerine göre konuşma, okuma yazma ve dinleme becerilerinin gelişimini sağlayacak içerikler hazırlanacak,
- 15) Yabancı dil öğretmenleri için, uluslararası kurumlar, sivil toplum kuruluşları ve yükseköğretim kurumlarının destekleri ile sertifikalı eğitim programları düzenlenecek. Bu programlar çevrimiçi ve çevrimdışı olmak üzere çeşitli şekillerde gerçekleştirilecek,
- 16) Branş öğretmenlerine “Yaşam Boyu Öğrenme” yaklaşımı çerçevesinde dijital ve örgün programlarla eğitimler verilerek, İngilizce ana dile sahip öğretmenlerle birlikte etkinlik imkanları sağlanacak,
- 17) Öğretmenlerin alan yöntemlerine hâkim olmalarının yanında, dijital kaynakları kullanmaları açısından imkân ve kolaylıklar sağlanacak,
- 18) Öğretmen ve eğitimciler yaz tatillerinde yurt dışında gerçekleşen öğretmen sertifika programlarına yönlendirilecek,
- 19) “Ulusal Yabancı Dil Eğitimi Konseyi” kurularak, donanımlı yabancı dil eğitimi desteklenecek,
- 20) “Merkezi Sınavlar Komisyonu” oluşturulacak,
- 21) “Eğitim Malzemeleri Komisyonu” kurulacaktır.

2.5.10. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Öğrenme Süreçlerinde Dijital İçerik ve Beceri Destekli Dönüşüm Politikaları

2023 Eğitim Vizyon belgesinde yer alan bir politika olan “Öğrenme Süreçlerinde Dijital İçerik ve Beceri Destekli Dönüşüm Politikası”, teknolojik alan becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır. Bu gelişim ise teknolojik materyallerin kullanımı becerilerinin gelişmesi

maksadıyla bir yapı oluşturularak öğrenciler ve öğretmenlerin de eğitim alması ile yapılacaktır. Bu hedeflere yönelik vizyon belgesindeki kazanımlar şu şekildedir:

- 1) “Ulusal Dijital İçerik Arşivi” kurularak, içerikler ve kalite standartları desteklenecek,
- 2) Ülke çapında içerik geliştirme sistemi oluşturularak içerik çeşitliliği desteklenecek,
- 3) Öğretmenlerin, dijital içerikleri daha etkin kullanma ve geliştirme kültürüne sahip kişiler olarak geliştirilmesine yönelik programlar okullarda yaygın hale getirilecek,
- 4) Eğitimde kullanılan dijital ve baskılı materyaller paralel olacak şekilde tasarlanacak, öğretmenler bu materyalleri etkin kullanmak adına desteklerde bulunacak, dijital materyaller temel öğretim materyalleri olarak kullanılmasına yönelik yaygınlaştırma çalışmalarına başlanacak,
- 5) Çeşitli dijital içerikleri barındıran özelleştirilmiş öğrenme deneyimlerinin ele alındığı platformlar oluşturulacak,
- 6) PISA ve benzeri enternasyonal sınavlarda öğrencilerin başarılı sonuçlar elde edebilmeleri için “üst akıl” becerilerinin desteklendiği dijital ölçme araçları geliştirilecek,
- 7) Dijital aletlerin bulunmadığı ortamlarda algoritmik düşünmeye yönelik sınıf öğretmenlerine hizmet içi eğitim programları verilecek,
- 8) Öğrencilerle beraber, kendilerine bilişim ile üretim becerileri kazandırması açısından kodlama ve üç boyutlu tasarım etkinlikleri yapılacaktır,
- 9) Öğretmenlerin dijital eğitim hususunda kendilerini geliştirmeleri açısından, istedikleri anda faydalanmalarını sağlayan içerik videoları ve çevrimiçi atölyeler tasarlanacak,
- 10) 5 yaş, zorunlu eğitim kapsamına dahil olacak,
- 11) Branş öğretmenlerinin, disiplinler arası projelerin üretilmesi, üç boyutlu tasarım ve akıllı cihazlar gibi alanlarda atölyelerde eğitim almaları sağlanacaktır.

2.5.11. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Erken Çocukluk Eğitimi Politikaları

Erken çocukluk çağındaki gelişmeler neticesinde, okul öncesi eğitimde ebeveynlerin tek başlarına sağlıklı bir şekilde gelişim gösterebilecekleri bir alan olmaktan çıkmış haldedir.

Böyle bir durum söz konusu olduğunda okul öncesi eğitim kurumları devre girmektedir (Oktay, 1999).

Söz konusu vizyon belgesinde yer alan bir diğer politika da “Erken Çocukluk Eğitimi Politikaları”dır. Böylece “Erken Çocukluk Eğitim Hizmeti” yaygın hale getirilecek, bütünsel bir sistem oluşturularak, elverişsiz koşullardaki grupların eğitim kalitesi artırılmasına yönelik hedefler bulunur. Söz konusu hedeflere yönelik kazanımlar ise şu şekildedir:

- 1) Kırsal kesim ve nüfusun düşük olduğu bölgelerdeki öğrencilere uygun hazırlanmış esnek zamanlı erken çocukluk eğitimi programları uygulanmaya başlanacak,
- 2) Elverişsiz şartlardaki yerleşim bölgelerinde öğrencilerin gıda ihtiyaçları giderilecek,
- 3) Elverişsiz şartlar altındaki hanelerde yaşayan çocukların erken çocukluk eğitiminde araç ve gereç ihtiyaçları giderilecek,
- 4) Çocuk gelişimini destekleyecek şekilde yoksul hanelere temel eğitim materyalleri temin edilecek,
- 5) Erken çocukluk eğitimi hizmetinin yaygınlaşması amacı ile çeşitli merkezler ve atölyeler kurulacak, gezici otobüs sınıf uygulaması hayata geçirilecek,
- 6) Özel kurumlar ve resmî kurumlarca ortak yürütülecek olan her yaş grubunda yer alan tüm erken çocukluk eğitimleri takibi, değerlendirme ve çeşitli onarımların yapılmasına dair uygun kalite standartları ve uygulamalar oluşturulacak,
- 7) Öğrencileri ele alan tüm kuruluşlar birlikte ve tamamlayıcı bir şekilde iş birliklerine yer verilecek,
- 8) Çeşitli kurum ve kuruluşlar aracılığı ile halk eğitim merkezlerinde öğrenci velilerine çocuk psikolojisi ve gelişimini sağlayacak eğitimler verilecek,
- 9) Mülteci çocuklar, geçici koruma altındaki çocuklar ve dönemlik işçi çocuklarına hizmet verme amacıyla okulu olmayan köy ve köy altı yerleşkelerde yer alan çocukların eğitimi için yoğun ve etkin şekilde müfredatlar oluşturulacak,
- 10) Özel gereksinimlere sahip öğrencilerin erken çocukluk eğitimine adapte olmasını sağlamak için öğretmenlere çeşitli uygulamalar ve eğitimler verilecektir.

2.5.12. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Temel Eğitim Politikaları

Eğitimin önemli basamakların biri de temel eğitimidir. Bu eğitim sayesinde çocukların, topluma uyum sağlamaları ve birinci aşamada okuma- yazma, ana dilin etkin ve doğru şekilde kullanımı, okuduğundan anlam çıkarma, temel matematiksel işlemler, toplumu etkileyen önemli olaylar ve doğa olayları ile ilgili temel bilgileri öğrenmekteler. Bu eğitimi almaları çocukların sonraki eğitim aşamalarındaki öğrenmeler için ön koşul niteliği taşımaktadır. Temel eğitimin en önemli görevi çocukları hayata hazırlamaktır. Bundan dolayı öncelikli olarak çocuklara temel becerilen ve bilgilerin kazandırılması gerekmektedir. Ülkemizde eğitim sistemi istenilen nitelikte olmadığı hususunda uzun zamandır devam eden tartışmalar bulunmaktadır. Ülkemizde yaşanan bazı problemlerin temelinde bu eğitim sisteminden kaynaklı eksikliklerin olduğu görülmektedir (Okutan, 2003). Dolayısıyla 2023 Eğitim vizyonunda bu sorunların giderilmesi hususunda Temel Eğitim Politikaları başlığı yer almaktadır. Bu “Temel Eğitim Politikalarıyla” ilgili olarak MEB’in yayınladığı vizyon belgesinde ilkökul ve ortaokulların gelişimleri bağlamında yeniden yapılandırılacak, uygulamalar yenilikçi yaklaşımla ele alınacak, okullar arasındaki başarı farkları en aza indirilerek okulların nitelikleri arttırılacak gibi hedefler bulunur. Bu hedeflere ilişkin kazanımlar şu şekildedir:

- 1) İlkokullardaki müfredatlar öğrencilerin yetenekleri ve ilgi alanları doğrultusunda düzenlenecek,
- 2) İlkokul ve ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin bütünsel gelişimlerini temel alarak ders çizelgesi ve sayısında yeniden düzenlemeler yapılacak,
- 3) İlkokul ve ortaokulların ders çizelgeleri her okul için ayrı şekilde düzenlenecek,
- 4) İlkokulda öğrenciler için notlandırma sistemi yerine özelliklerinde gelişim gösterecek değerlendirme sistemi geliştirilecek,
- 5) İlkokullarda uygulanmakta olan teneffüs ve esnek etkinlik saatlerinde düzenlemeler yapılacak,
- 6) Bütün temel eğitim kurumlarında öğrencilerin düşünce, duygu ve fiziksel gereksinimlerini ele alan “Tasarım- Beceri Atölyeleri” oluşturulacak,
- 7) Öğrenci takibi ve değerlendirmesi için e-portfolyo merkezli bir “Gelişimsel İzleme Raporu” kullanılacak,

- 8) Öğrencilerin somuttan soyuta geçiş basamağı olan ortaokul, kavramsal öğrenimin gelişim göstereceği bir süreç haline getirilecek,
- 9) Tam gün eğitim sistemi uygulayan okullardan ve elverişsiz şartlar altındaki bölgelerde bulunan okullardan başlanarak, öğrencilerin öğle yemeği ihtiyaçlarının karşılanması için çalışmalar yapılacaktır,
- 10) İkili eğitim tamamen sona erecek,
- 11) Yardımcı kaynak ihtiyacını büyük oranda azaltıp son verecek düzenlemeler yapılacaktır,
- 12) Yaşadıkları bölgelerin üretim, kültürel, coğrafik, tarih ve sanat alanlarını keşfetmelerinin yanı sıra yöresel yemeklerin hayvan ve bitki çeşitlerinin, folklor unsurlarının da tanıtılması amacıyla öğrencilere dersler ile paralel şekilde ders dışı etkinliklerin düzenlenmesi için imkanlar artırılacaktır,
- 13) Okulların yer aldığı bölgelerdeki üniversiteler, bilim ve sanat merkezleri ile iş birliği kurması sağlanarak etkinliklere yer verilecek,
- 14) Yatılı sistemdeki okulların imkanları doğrultusunda, öğrencilerin yaz tatillerinde çeşitli bölgesel değişim programlarına katılmasına ilişkin düzenlemeler yapılacaktır,
- 15) Çeşitli bölgelerde kurulacak olan spor kulüpleri ile yetenekleri olan öğrencilerin bu spor kulüplerindeki yoğun çalışmalara katılım göstermesi için çalışmalar yapılacaktır,
- 16) Var olan ödev sistemi ile ilgili uygulamalar, öğrencilerin öğrenmesine fayda sağlaması bakımından yeniden düzenlenecek,
- 17) Öğrencilerin sosyal girişimciliği keşfederek toplumsal sorunlara çözüm aramaya teşvik edilmesi desteklenecek,
- 18) Okul içerisindeki bahçelerin “Tasarım-Beceri Atölyeleri” ile paralel şekilde yeniden tasarlanarak yaşam alanlarına dönüşmesi için çalışmalar başlayacaktır,
- 19) Elverişsiz koşullar altındaki okullara kaynakları temini için, kaynak planlama sürecinde öncelik tanınacaktır,
- 20) “Okul Gelişim Planlarını” doğrultusunda istedikleri başarıyı elde edemediği saptanan okullarda bulunan öğrencilerin gerek akademik gerek sosyal gelişimlerini sağlayacak destek programları uygulanacaktır,

21) Çeşitli okullarda uygulanmakta olan birleştirilmiş sınıf uygulamasına yönelik öğretmen eğitimi programları ve ek materyal desteği sunulacaktır.

2.5.13. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Ortaöğretim Politikaları

Ortaöğretim, ilköğretim sonrasında öğrencilerin meslek alanlarının da içerisinde bulunduğu yükseköğretime hazırlık amacıyla planlanan öğretim dönemidir. Millî Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim politikaları ile ilgili olarak Ortaöğretimde öğrencilerin ilgileri ve yeteneklerine göre esnek modüler çizelge ve ders programına geçileceğini, kazanılan bilgilerin beceri ve tutumlara dönüştürülmesinin sağlanacağını, okullar arasındaki başarı farkının da azaltılmasını belirterek hedefleri oluşturmuştur. Bu hedeflere yönelik 2023 vizyonunda belirtilen kazanımlar şunlardır:

- 1) Ortaöğretimde kurumlarındaki zorunlu derslerin saatlerinde azaltılmaya gidilecek,
- 2) Haftalık ders çizelgesinde bulunan ders çeşitliliği azaltılıp bu derslerin yükseköğretimle uyumlu olmasına dikkat edilecek,
- 3) Ortaöğretimde haftalık ders çizelgesinde bulunan alan derslerinin yeri ve önemine göre düzenlemeler yapılacak. Bu düzenlemelerin sonucunda derslikler ve öğretmen kadroları gibi konuların düzenlenmesi riskli proje kapsamında ele alınacak,
- 4) Öğrenciler alan seçimlerini 9. sınıfta gerçekleştirecek,
- 5) 12. sınıflara yönelik oryantasyon ve hazırlık niteliğinden programlar hazırlanacak ve bu programların uygulanmasına ilk olarak pilot bölgelerden başlanacak,
- 6) Ortaöğretimde eğitim gören öğrencilere, ortaokulda belirlenen tercihleri doğrultusunda, alanlar arasında geçiş yapabilme kolaylığı sunulacak,
- 7) Öğrencilerin yetenek ve ilgileri doğrultusunda ortaöğretimdeki seçmeli ders yapısı düzenlenecek,
- 8) Öğrencilerin istekleri doğrultusunda, iş hayatı ve bilişim alanına dair, ulusal ve global çapta sertifikaya dayalı eğitim programları için imkanlar sunulacak,
- 9) Çeşitliliği azalan derslere göre alan derslerinde proje ve uygulamalar ile öğrencilerin derinleşmesine fırsat verilecek,

- 10) Ulusal ve uluslararası proje ve programlara katılım gösteren öğrencilerin bu katılımlarına ilişkin verileri öğrenci e-portfolyosunda bulunacak,
- 11) Okul dışı öğretim ortamlarından olan doğal ve tarihi mekanlar, bilim ve sanat merkezleri ve müzeler gibi çeşitli ortamların okul müfredatlarında bulunan kazanımlara paralel olarak etkin kullanımı sağlanacak,
- 12) Öğrencilere, kurumsal projeler ile, iş ve üniversitelerle birlikte çalışma imkânı sunulacak,
- 13) “Tasarım-Beceri Atölyeleri” oluşturup, öğrenilen bilgilerin yaşam becerilerine aktarımı sağlanacak,
- 14) Öğrencilerin okul ortamında veya uzaktan öğretimle ulusal ve uluslararası sertifikaya yönelik yetkinlikler kazanmalarına imkân sağlanacak,
- 15) Öğrencilerin, eğitim-öğretim süreleri içerisinde sosyal girişimcilikle tanışması sağlanarak toplumsal sorunlara çözüm arama motivasyonu kazanması ve ilgili beceri, araç ve ortamlarla desteklenmesi sağlanacak,
- 16) Proje ve performans ödevlerini kapsayan ödev verme uygulamalarına ilişkin öğrenmeye katkısına göre yeniden düzenlenecek,
- 17) Yardımcı kaynak ihtiyacını büyük oranda azaltıp son verecek düzenlemeler yapılacak,
- 18) Açık öğretim lisesinde öğrenim gören öğrenciler “çağ nüfusu” kapsamındaki sayıda azalma olması için önemler alınacak,
- 19) Mahallelerde ve okullarda kurulacak spor kulüplerinde çeşitli spor dallarında yeteneği bulunan öğrenciler için, öğleden sonra yapılacak olan antrenmanlara katılım göstermesine yönelik çeşitli düzenlemeler yapılacak,
- 20) “Okul Gelişim Planlarıyla” orantılı şekilde kaynak planlama sürecinde okulların imkân ve koşulları açısından desteğe ihtiyaç duyan okulların öncelik kazanmasına yönelik çalışmalar yapılacak,
- 21) Bakanlık, il, ilçe ve okul müddetinde gerçekleştirilecek izleme ve değerlendirme çalışmalarında sosyal ve ekonomik bakımdan dar koşulları nedeniyle “Okul Gelişim Planlarında” elde etmek istedikleri başarıyı kazanamadığı saptanan okulların akademik ve sosyal alanda gelişimlerini desteklemek için programlar uygulanacak,

- 22) Bütün öğrenciler için pansiyon hizmetleri ücretsiz hale gelecek,
- 23) Ortaöğretim seviyesinde pansiyonların kurulması sağlanacak ve bu pansiyonların kapasitelerinde iyileştirilme ve artış yapılacak, yatılılık imkanlarının, ihtiyacı olan her öğrenci için ülke çapında yaygın hale gelmesi sağlanacaktır. Bu bağlamda taşınmalı eğitimde azalma ve koşulları elverişsiz olan öğrencilerin okul terkini büyük oranda azalması sağlanacak,
- 24) Okul pansiyonları, yatak ve yemek hizmetlerinin yanı sıra öğrenciye sunduğu sosyal olanaklarının takibi sağlanacak,
- 25) Yatılı kalan öğrenciler için pansiyonların yatak, yemek ve sosyal aktivite nitelikleri daha iyi hale getirilecektir.

2.5.14. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Fen ve Sosyal Bilimler Liseleri Politikaları

Günümüzde hala devam eden ve 2016-2017 eğitim-öğretim yılı ile beraber uygulanmaya başlayan “Fen ve Sosyal Bilimler Lisesi Projesi” önemli uygulamalarımızdan biridir. Bu uygulamayla okullar üniversitelerle iş birliği içinde, protokoller oluşturarak çalışmaktadırlar. Öğrenciler akademik alanla tanışarak, üniversitelerin birikiminden yararlanmaktadırlar. Bu sayede öğrenciler araştırma ve inceleme teknikleri hakkında bilgi sahibi olmaktadır. Çeşitli başarılarla sahip olan öğrenciler tematik yaz etkinlikleri olan “Bilim ve Teknoloji” etkinliklerine katılma imkanına sahip olurlar. Vizyon belgesinde “Fen ve Sosyal Bilimler Lisesi” başlığında bulunan hedefler ise söz konusu liselerin öğretim açısından iyileştirilmesi, bu liselerin yükseköğretim kurumları ile iş birliğinin artırılması olarak ifade edilir. Bu hedefler doğrultusundaki kazanımlar aşağıda ifade edilmektedir:

- 1) Fen ve Sosyal Bilimler Liselerde kullanılan müfredat tipi, fen ve sosyal bilim alanlarında yer alan disiplinlere göre öğrencilerin derinleşmesine ve kazanımlarına yönelik iyileştirme çalışmaları yapılacak,
- 2) Fen ve Sosyal Bilimler Liselerin programları ve ders dağılımları öğrencilerin daha çok bilimsel çalışmalara ve araştırmalara vakit ayırabilecekleri şekilde tasarlanacak,

- 3) Bahsi geçen liselerde görev yapacak olan öğretmenlere, diplomaları, bilimsel çalışmaları ve katıldıkları yerel veya enternasyonal projeler gibi ölçütler ele alınarak değerlendirme yapılacaktır,
- 4) Fen ve Sosyal Bilimler Liselerinde ele alınacak araştırma ve uygulama projelerine yönelik çalışmalar pilot okullar başta olmak üzere desteklenecek,
- 5) Tekno kentlerde Fen Liselerinin açılması konusunda desteklenecek,
- 6) Fen ve Sosyal Bilimler Liselerine öğrenci seçimi ve sınavları yeniden ele alınacak,
- 7) Yükseköğretim kurumlarının araştırma imkanları ve laboratuvarlarının Fen ve Sosyal Bilimler Liselerindeki öğrencilerin erişimine açılmasına yönelik çeşitli iş birlikleri kurulacaktır,
- 8) Yükseköğretimde yer alan bilim adamları ve akademisyenlerin fen ve sosyal bilimler liselerinde eğitim gören öğrencilere danışmanlık yapmasına yönelik teşvik sistemi düzenlenecek,
- 9) Fen ve Sosyal Bilimler Liselerinin ders ve projelerinde bilim insanlarının katılım göstermesi açısından bir teşvik sistemi oluşturulacaktır,
- 10) Bilim insanlarının bulunduğu “danışma kurulları” kurulması sağlanacaktır,
- 11) Öğrencilerin, yükseköğretim kurumlarınca düzenlenen bilimsel etkinliklere katılması konusunda teşvik çalışmalarına başlanacaktır.

2.5.15. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan İmam Hatip Ortaokulları ve Liseleri Politikaları

2023 Eğitim Vizyonu İmam Hatip Ortaokulları ve Liseleri için de ayrı başlıklar vererek bu okullar için iki hedef saptanmıştır. İmam Hatip eğitim kurumlarının, müfredatları, ders yapısı ve yabancı dil alanında çeşitli iyileştirmeler yapılacaktır, YÖK ile iş birlikleri sıklaştırılacaktır. Yer verilen hedeflerin kazanımları aşağıdaki gibidir:

- 1) İmam Hatip Okullarının programlarının kullanımdaki program çeşitliliği korunarak, genel ortaöğretimdeki modüler yapı ile uyumlu şekilde yürütülecek,
- 2) Diğer okullara nispeten İmam Hatip Okullarının ders programı ve derslerin azaltılmasına yönelik azaltılma yapılacaktır,

- 3) Farklı alanlarda üniversite okuyacak öğrenciler için meslek dersleri ve akademik ders oranları yeniden planlanacak,
- 4) İmam hatip ortaokulunda eğitim gören öğrencilere yabancı dil eğitimi ve Arapça derslerinde destek programları düzenlenerek yaz okulları programlanacak,
- 5) Yabancı dil öğretmenlerine yönelik mesleki becerilerinde gelişmesi açısından mesleki gelişim programları düzenlenerek desteklenecek,
- 6) Arapça dil eğitiminde, ders kitaplarında dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine göre tasarlanarak dil gelişimini destekleyecek şekilde düzenlenecek,
- 7) Arapça dil eğitimi etkileşimli kaynaklarla desteklenme sağlanacak,
- 8) İmam hatip okullarındaki başarı örnekleri yaygın hale getirilecek,
- 9) İmam Hatip Okulları tarafından toplumsal sorumluluk ve gönüllülük esaslı programlar uygulamaya konulacak,
- 10) Okulların mevcut alt yapılarında iyileştirmeler yapılacak ve okulların fiziksel imkanlarını daha etkin kullanması için çeşitli analizler uygulanacak,
- 11) MEB ve yükseköğretim kurumları iş birliği çerçevesinde söz konusu okullarda eğitim gören öğrencilerin bilimsel alan gelişimlerine destek olmak maksadıyla bilim, kültür ve sanat gibi çeşitli alanlarda akademisyenlerin verecek olduğu eğitim ve programlar düzenlenecek,
- 12) Üniversitelerin İlahiyat fakülteleri ile iş birlikleri çerçevesinde alan derslerinde öğrencilerin gelişimlerine yönelik destek olmak ve akademik koçluk sistemi oluşturulacak,
- 13) Öğrencilerin öncelikli olarak ilahiyat fakültelerinde olmak üzere üniversitelerde gerçekleştirilecek olan bilimsel etkinliklere katılmaları hususunda desteklemeler yapılacaktır.

2.5.16. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları

Meslek; teknik bilgi, yetenek, teorik, pratik, tecrübe, eğitim gerektiren, gelir kazanılması sağlanan, toplumda statü kazanılmasına katkı sağlayan iş olarak tanımlanmaktadır (Seyyar, 2007).

Bireyin iş hayatında meslek hakkında bilgi ve beceri, deneyim kazanmasını, üretici statüsünde bulunması için gerekli olan çeşitli yeterlilik ve meslek kültürüne hâkim olmasına fırsat sunan ve bireyin yeteneklerini geliştirmesine katkı sağlayan eğitime mesleki eğitim adı verilir (Ünsür vd., akt. Sakallı, 2009).

Teknik eğitim kavramı ise; ileri düzeyde matematik ve fen bilgisi ve teknik beceriler gerektiren, meslek sınıflamasındaki orta ve yüksek basamaklar arası kademe için gerekli olan bilginin, becerilerin ve iş deneyimlerinin kazanımını sağlayan kavram olarak tanımlanabilir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1996).

Bu terimleri mesleki ve teknik eğitim olarak ele aldığımızda ise; bilim ve teknoloji alanında gerçekleşen gelişmeler doğrultusunda, kişilerin iş hayatındaki belirlenen meslek ile ilgili bilgisi, becerilerini ve davranışlarını geliştirmeye yarayan eğitimidir (Doğan, 1997). Söz konusu mesleki ve teknik eğitim, kişilerin yaşamında, bireysel, sosyal, kültürel, ekonomik ve ulusal ihtiyaçlarının karşılanması açısından zorunlu bir eğitimidir (Özsoy, 2007).

Söz ettiğimiz vizyon belgesinde yer alan konulardan birisi de mesleki ve teknik eğitim politikalarıdır. MEB tarafından yayınlanan kılavuzda mesleki ve teknik eğitim politikaları ile ilgili 7 hedef yer alır. Bu politikalar ile mesleki ve teknik eğitim alanına olan ilginin artırılması sağlanarak, rehberlik hizmetlerine erişim kolaylığı sağlanacaktır. Yenilikçi müfredat ile beraber, okulların eğitim ortamları geliştirilerek, insan kaynakları aracılığı ile yurt dışı yatırımlarında bulunan firmaların gerek gördüğü elemanlar yetiştirilecek, yerli ve milli savunma sanayiinin ihtiyacı olan nitelikli meslek elemanları ve insan gücü karşılanacak, eğitim-istihdam- üretim ilişkisi güçlendirilecek şeklinde hedefler yer almaktadır. 2023 vizyon belgesinde bulunan kazanımlar aşağıda ifade edilmektedir:

- 1) Mesleki ve teknik eğitim çerçevesinde sektörlerle beraber eğitim-istihdam üretim açısından örneklerinin medyada görünmesini sağlayacak,
- 2) Söz konusu mesleki ve teknik eğitim kurumlarındaki müfredatlarının tanıtılmasına ilişkin “yönlendirme ve rehberlik dijital platformu” kurulacak,
- 3) Her yıl mesleki ve teknik eğitim kurumlarında üretilmiş olan ürünleri sergilemek üzere fuar düzenlenmesi planlanacak,

- 4) Mesleki ve teknik eğitime olan ilgiyi artırmak için ulusal ve uluslararası yarışmalar yapılacak ve buralarda başarı sağlayan öğrencilere eğitimlerine devam ettikleri süre ve mezuniyetten sonra mikro krediler sunulacak,
- 5) Mesleki eğitim kurumlarından mezun olan öğrenciler için bazı kaynaklar aracılığı ile sertifikasyona dayalı eğitim imkânı ve nano kredili dersler hem akademik hem de endüstrinin beraber işlendiği dersler vb. avantajlar sunularak mezun olan öğrencilerin devamlı surette güncel kalması sağlanacak,
- 6) Mesleki rehberlik hizmeti kapsamında öğrencilerin alan ve dal seçimi sırasında “Genel Beceri Test Seti” geliştirilecek,
- 7) Kariyer rehberliği verilen öğrencilerin verileri öğrenci e-portfolyosunda yer alacak,
- 8) Öğrenim kurumlarının türleri arasında hareketliliğin sağlanması maksadıyla imkanlar sağlanarak öğrencilerin kazanımlarını bir diğer meslek alanında becerilerini kazanma imkânı sunulacak,
- 9) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler için özel burs imkanları desteklenecek,
- 10) Mesleki ve teknik ortaöğretimde eğitim gören öğrencilerin kendilerine uygun meslek alanlarında üniversitelere yerleşmesi için düzenlemeler yapılacak,
- 11) İlgili kurumlardaki ustalar ve mesleğinde uzman kişilerin belirli ölçeklerle iş eğitimleri derslerine katılmasına hususunda kolaylaştırılmalar yapılacak,
- 12) Üniversite eğitimine devam edecek olan başarılı mezunlar için desteklemeler yapılacak,
- 13) Mesleki ve Teknik okulların müfredatları sektörün istediği ölçütlere uygun şekilde uygulanacak, dijital alanlar ve dalların kurulması için çalışmalar yapılacak,
- 14) Alan dersleri 9. Sınıfta görülmeye başlayacak,
- 15) Sektörün istekleri doğrultusuna, mesleki ve teknik ortaöğretim alan ve dalları, bunların kapsadığı içerikler, ders süre ve materyalleri yeniden düzenlenecek,
- 16) Mesleki eğitimde, sektörün istediği ölçütlere göre ulusal meslek standartları göz önüne alınacak.
- 17) “Geleneksel Türk Sanatları” alanında yeni müfredatlar oluşturulacak,

- 18) Okul müfredatları güncellenerek ihtiyaçların analiz edilmesi ile sonuçlar doğrultusunda atölye ve laboratuvarların klasik tasarımları ve planlarında düzenlemeler yapılacak ve yenilenecek,
- 19) Döner sermaye gelirleri kapsamında alınan hazine kesintisi %15ten %1'e indirilecek,
- 20) Okulların döner sermayelerine yönelik gerçekleştiren üretimlerin miktarı ve çeşitliliğinin artırılması için teşvik çalışması yapılacak ve bu bağlamda eğitim alanlarının altyapı, donanım malzemeleri ihtiyaçlar doğrultusunda karşılanacak,
- 21) Mesleki eğitim öğretmenlerinin, mesleki gelişimleri devamlı surette desteklenecek,
- 22) Öğrencilerin iş eğitimleri ve yabancı dil becerilerinin geliştirilmesi için uluslararası projeler uygulanacak,
- 23) Global yatırımcıların, özellikleri bakımından gerekli olan nitelikli işgücünün yetiştirilmesi açısından ilgili sektörlerle iş birlikleri kurulacak,
- 24) Mesleki ve teknik okulların ülkedeki sektör liderleri ile yoğun bir etkileşim kurması sağlanacak,
- 25) Bu kurumlardan mezun olan öğrencilere, istihdam süreçlerinde önceliklerin tanınması ve seviyelere göre ücretlendirmelerin yapılması hususuna teşvik edici çalışmalar yürütülecek,
- 26) Ülke genelinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve OSB ile iş birlikleri kurularak mesleki ve teknik eğitim kurumlarının sayısında artışa destek sağlanacaktır.

2.5.17. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Özel Öğretim Politikaları

23.06.1985 tarihli Özel Eğitim kurumlarının açılışı, işleyişleri, yönetim ve eğitim-öğretim açısından bağlı olmak durumunda oldukları esasları belirtmek amacıyla çıkarılmış olan bu yönetmelik 07.09.1991 tarihinde bazı değişiklikler ile düzenlenmiştir. Direkt olarak özel okullarla ilgili olan bu yönetmelikler, özel öğretim kurumlarının işleyişini düzenleyerek bu okulların yaygınlaşması açısından kolaylıklar sunmaktadır (Akt. Uygun, 2003). 2023 Eğitim Vizyonunda da bu konu hakkında başlık açılarak Özel Öğretim Politikaları geliştirilmektedir. Burada 2 adet temel hedef yer almaktadır. Bunlar, Özel Öğretim Kurumlarına yönelik yönetim ve teftiş yapısının etkisinin artırılması, sertifikaya dayalı

eğitim veren kurumların nitelik bakımından etkililiğinin artırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmasıdır. Bu hedeflere yönelik kazanımlar ise şu şekildedir:

- 1) Özel öğretim kurumlarındaki bürokraside azaltılmaya yönelik çalışmalar yapılacaktır,
- 2) Özel Öğretim Kurumlarını kapsayan teftişler ve rehberlik hizmetlerinde çalışmalar öğrenmeyi geliştirme anlayışına dayalı yapı haline getirilecek,
- 3) Yeni eğitim modelleri ve programları, kredi şartları dikkate alınarak pilot okullarda uygulamaya başlanacaktır,
- 4) Resmi okullar ve özel okulların arasında sosyal dayanışma ve bütünleşmeyi geliştirecek ortak etkinlik, projeler gerçekleştirilecek ve platformlar kurulacaktır,
- 5) Ülkenin eğitiminde etki gösterebileceği alanlarını genişletilmesine hizmet vermek amacıyla, ülke içerisinde hayatını devam ettiren yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim gördüğü kurumlarda artış sağlanacaktır,
- 6) Eğitim kalitesinin artırılması amacıyla sürücü kurslarında bulunan özel motorlu taşıtlar için verilen kursların, eğitim ve yapılan sınavların kalitesinin artırılması,
- 7) Bireylerin dijital imkanlardan yararlanarak, istedikleri her an ve mekânda en az maliyetlerle sertifika alma imkânı verebilmek amacıyla uzaktan eğitim hizmeti veren kurumlara yönelik düzenlemelerde bulunulacaktır,
- 8) Çeşitli meslek edinme, kişisel gelişim, mesleki gelişim ve yetenek kursların sonucunda belgelendirilmeye dayalı uluslararası meslek belgesi statüsü elde edilecek, yeterlilikler kapsamında kalite güvencesi sağlanacaktır ve bu belgelerin “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi” ile uyumlu halde olması sağlanacaktır,
- 9) Rehabilitasyon merkezlerinde verilen destek eğitimlerinin kalitesinde artış sağlanarak, eğitimde verimli bir denetim mekanizması oluşturulacaktır.

2.5.18. 2023 Eğitim Vizyonu İçerisinde Yer Alan Hayat Boyu Öğrenme Politikaları

Ülkelerin, eğitim sistemlerinde birey merkezli bir sistemin gerekliliği doğrultusunda, mevcut olan eğitim kavramlarının yetersiz oluşundan yola çıkarak Hayat Boyu Öğrenme kavramı doğmuştur. Bu kavram, eğitim ve öğrenme yaklaşımları ile ilişkilidir tüm bunları kapsamaktadır. Hayat boyu öğrenme; zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın, herhangi bir

koşulu bulunmayan sonucunun belgelendirilebildiği her türlü etkinlik ve faaliyettir (Aksoy, 2013). 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde belirtilen son politika da “Hayat Boyu Öğrenme” Politikalarıdır. MEB’in “Hayat Boyu Öğrenmeye” ilişkin belirlediği hedef “Hayat Boyu Öğrenme” programlarına ilişkin nitelik ve erişimin artırılmasıdır. Bu hedeflere yönelik kazanımlar ise şu şekildedir:

- 1) Çeşitli nedenlerle (yaş vs.) örgün eğitimin dışında kalmış olan bireyler için diploma verilmesine yönelik müfredat düzenlemesi yapılacak ve temel becerilerin korunması şartı ile yapılandırılacak,
- 2) Uzaktan eğitim teknolojilerinin yadımı ile hayat boyu öğrenme süreçlerinde çeşitli gruplara ulaşmak ve öğrenme erişimini kolaylaştırmak adına çalışmalar yapılacak,
- 3) Sosyal, kültürel ve mesleki beceriler kazanma anlamında hayat boyu öğrenme programları devamlı olarak güncellenecek ve bu programların çeşitliliği sağlanacak ve tüm bu süreçler kapsamında toplumsal farkındalık çalışmalarına yer verilecek,
- 4) Söz konusu öğrenme alanında faaliyetlerde bulunan kurumlara ilişkin verilerin bulunduğu “Ulusal Hayat Boyu Öğrenme İzleme Sistemi” oluşturulacak,
- 5) Millî Eğitim Bakanlığınca devam ettirilen hayat boyu öğrenme ve sertifikaya dayalı eğitimlerin belirli standartlar çerçevesinde tanınmasına ilişkin çalışmalar yaygınlaşacak,
- 6) Ebeveynlere, erken çocukluk, çocukluk ve ergenlik dönemlerine yönelik, destek eğitimleri verilecek ve bu eğitim programları sürekli güncellenerek yaygın hale getirilecek,
- 7) Kadına ve çocuğa yönelik şiddetle mücadele kapsamında çeşitli bakanlıklarla iş birlikleri kurularak, farkındalık yaratılmak amacıyla eğitim programları tasarlanarak uygulanacak,
- 8) Her türlü bağımlılıkla mücadele kapsamında gençler ve çocuklar öncelikli olmak üzere toplumun her kesimine farkındalık eğitim programları düzenlenecek ve bu programlar yaygın hale getirilecek,
- 9) Çoklu okuryazarlık kavramına yönelik farkındalık ve beceri kazanmak adına eğitim programları uygulanacaktır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Çalışmaya ait araştırmanın planı, araştırma evreni ve örnekleme, yapılan bu çalışmada kullanılan veri toplama aracı ile ortaya çıkan aracın uygulanması ve sonuç alınan verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve kullanılan teknikler, bu bölümde açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Var olan durumu mevcut biçimde betimlemeyi hedefleyen çalışma modeline tarama modeli adı verilmektedir. Geçmişten günümüze eğitim bilimleri alanındaki çeşitli araştırmalarında birbirinden farklı birçok yöntem kullanılmaktadır. Vizyon belgesi, geniş kapsamlı ve hedef kitlesinin bütün eğitim sistemi olarak açıklayan bir uygulama olduğundan uygulama süresi belirli bir takvime bağlıdır. Bu tür uygulamaların sonuçları hakkında bilgi edinmeyi amaçlayan bilimsel araştırmalarda, hem kolay uygulanabilir olması hem de hızlı sonuç vermesi gibi avantajlarından dolayı en yaygın olarak kullanılan model tarama modelidir. Bu çalışmada basit tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, Kahramanmaraş İlin Onikişubat ve Dulkadiroğlu merkez ilçelerindeki 223 ilkokulda görevli 2935 öğretmen ile 308 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmada evrenden örneklem alma yoluna gidilmiştir. Araştırmanın örneklemini ise, çalışma evreninden seçkisiz olarak alınan 403 katılımcı oluşturmaktadır. Bu katılımcıların 361'ini Öğretmenler 42'sinide Yöneticiler oluşturmaktadır. Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004, s. 50) göre, “0.05 hata payı ile 378 kişilik bir örneklem 25.000 kişilik bir evreni temsil etmektedir.” Dolayısıyla bu çalışmada ulaşılan örneklemin evreni temsil edebileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerin demografik bilgileri verilmiştir.

Tablo 1

Okul Yöneticilerinin Cinsiyetleri Açısından Dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	4	9,5
Erkek	38	90,5
Toplam	42	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan okul yöneticilerinin 4’ü (%9,5) kadın, 38’i (%90,5) erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Araştırmanın çoğunluğunda erkek okul yöneticilerin fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 2

Okul Yöneticilerinin Yaşları Açısından Dağılımları

Yaş	Frekansı	Yüzde
31-40 yaş arası	16	38,1
41-50 yaş arası	17	41,5
51 ve üstü	9	21,4
Toplam	42	100,0

Tablo 2’de görüldüğü üzere çalışmaya katılan okul yöneticilerinin 16’sı (%38,1) 31-40 yaş arasında, 17’si (%40,5) 41-50 yaş arasında, 9’u (%21,4) 51 ve üstü katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu 41-50 yaş aralığında olduğu ortaya gözlemlenmektedir.

Tablo 3

Okul Yöneticilerinin Medeni Durumları Açısından Dağılımları

Medeni Durum	Frekans	Yüzde
Evli	39	92,9
Bekar	3	7,1
Toplam	42	100,0

Tablo 3'te görüldüğü üzere okul yöneticilerinin 39'u (%92,9) evli, 3'ü (%7,1) bekar katılımcılardan oluşmaktadır. Çalışmanın çoğunluğunda evli bireyler bulunmaktadır.

Tablo 4

Okul Yöneticilerinin Unvanları Açısından Dağılımları

Unvan	Frekans	Yüzde
Müdür	13	31,0
Müdür Yardımcısı	29	69,0
Toplam	42	100,0

Tablo 4’de görüldüğü üzere okul yöneticilerinin 13’ü (%31,0) müdür, 29’u (%69.0) müdür yardımcısından oluşmaktadır. Araştırmanın çoğunda müdür yardımcılarının katıldığı belirlenmiştir.

Tablo 5

Okul Yöneticilerinin Kurumdaki Çalışma Süreleri Açısından Dağılımları

Tanımlayıcı istatistikler	N	Minimum	Maximum	Ortalama	Std. Sapma
Kurumdaki çalışma yılı	42	1	25	4.62	4.030
	42				

Tablo 5’te görüldüğü üzere araştırmaya katılan bireylerin kurumdaki çalışma süreleri 1-25 yıl arasında olmakta ve ortalama $4,62 \pm 4,030$ ’dur.

Tablo 6

Okul Yöneticilerinin Anketin Yapıldığı İlçeler Açısından Dağılımları

Anketin Yapıldığı İlçe	Frekans	Yüzde
Dulkadiroğlu	17	40,5
Onikişubat	25	59,5
Toplam	42	100,0

Tablo 6’da görüldüğü üzere yapılan çalışmada 17’sinin (%40,5) Dulkadiroğlu ilçesinde, 25’inin (%59,5) Onikişubat ilçesinde ikamet ettiği belirlenmiştir. Okul yöneticilerinin büyük çoğunluğu Onikişubat ilçesinden katılım sağladığı gözlemlenmiştir.

Tablo 7

Okul Yöneticilerinin Gelir Durumları Açısından Dağılımları

Sosyoekonomik Düzeyleri	Frekans	Yüzde
Yüksek	10	23,8
Orta	8	19,0
Düşük	24	57,1
Toplam	42	100,0

Tablo 7’de görüldüğü üzere yapılan araştırmada okul yöneticilerinin 10’unun (%23,8) yüksek gelirli, 8’inin (%19,0) orta gelirli, 24’ünün (%57,1) düşük gelirli olduğu saptanmıştır. Çalışmanın çoğunluğunu düşük gelirli okul yöneticileri oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerin demografik bilgileri verilmiştir.

Tablo 8

Öğretmenlerin Cinsiyetleri Açısından Dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	198	54,8
Erkek	163	45,2
Toplam	361	100,0

Tablo 8’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin 198’inin (%54,8) kadın, 163’ünün (%45,2) erkek olduğu saptanmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 9

Öğretmenlerin Yaşları Açısından Dağılımları

Yaşları	Frekans	Yüzde
20-30 yaş arası	63	17,5
31-40 yaş arası	136	37,7
41-50 yaş arası	116	32,1
51 ve üstü	46	12,7
Toplam	361	100,0

Tablo 9’da görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin 63’ünün (%17,5) 20-30 yaş aralığında olduğu, 136’sının (%37,7) 31-40 yaş arasında olduğu, 116’sının (%32,1) 41-50 yaş aralığında olduğu ve 46’sının (%12,7) 51 yaş ve üzeri olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 10

Öğretmenlerin Medeni Durumları Açısından Dağılımları

Medeni Durum	Frekans	Yüzde
Evli	315	87,3
Bekar	46	12,7
Toplam	361	100,0

Tablo 10’da görüldüğü üzere öğretmenlerin 315’inin (%87,3) evli, 46’sının (%12,7) bekar olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun evli olduğu saptanmıştır.

Tablo 11

Öğretmenlerin Kurumdaki Çalışma Süreleri Açısından Dağılımları

Tanımlayıcı	N	Minimum	Maximum	Ortalama	Std. Sapma
Kurumdaki çalışma yılı	361	1	40	7,10	6,439
	361				

Tablo 11’de görüldüğü üzere öğretmenlerin kurumadaki çalışma süreleri 1-40 yıl arasında değişmektedir. Ortalama olarak ise $7,10 \pm 6,439$ olduğu saptanmıştır.

Tablo 12

Öğretmenlerin Anketin Yapıldığı İlçeler Açısından Dağılımları

Anketin Yapıldığı İlçe	Frekans	Yüzde
Dulkadiroğlu	140	38,8
Onikişubat	221	61,2
Toplam	361	100,0

Tablo 12’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin 140’ının (%38,8) Dulkadiroğlu ilçesinden olduğu, 221’nin (%61,2) Onikişubat ilçesinden olduğu

gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun Onikişubat ilçesinde olduğu saptanmıştır.

Tablo 13

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Bölgenin Gelir Durumları Açısından Dağılımları

Sosyoekonomik Düzeyleri	Frekans	Yüzde
Yüksek	114	31,6
Orta	76	21,1
Düşük	171	47,4
Toplam	361	100,0

Tablo 13’de incelendiği üzere öğretmenlerin 114’ünün (%31,6) yüksek, 76’sının (%21,1) orta, 171’inin (%47,4) düşük gelirli bölgelerde görev yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun düşük gelirli bölgelerde görevli olduğu gözlemlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada hangi veri toplama araç ya da araçlarının kullanılmasının daha verimli olacağı konusunun tez danışmanı ile birlikte değerlendirilmesi sonucunda; anket formu ile veri toplamanın diğer araçlara göre zaman kullanımı ve en güncel görüşlere ulaşılabilmesi yönleriyle çok daha verimli olacağı sonucuna varılmıştır. Bu sebeple ilkokul yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerinin alınabilmesi için Okul Yöneticileri Eğitim Vizyonu Ölçme Anketi (OYEVÖA) ve Öğretmen Eğitim Vizyonu Ölçme Anketi (ÖEVÖA) hazırlanmıştır.

Araştırma verilerinin toplanmasında okul yöneticileri ve öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri kullanılmıştır.

Araştırmanın verilerini toplamada kullanılan araç okul yöneticileri için ayrı, öğretmenler için ayrı olmak üzere, ilk yedi soru ve iki bölümü aynı olan iki farklı anket kullanılmıştır. Okul Yöneticileri Eğitim Vizyonu Ölçme Anketi (OYEVÖA) ile Öğretmen Eğitim Vizyonu Ölçme Anketi (ÖEVÖA)’nin dörder bölümden oluşmuştur.

Her iki anketin de birinci bölümlerinde alanyazına uygun olarak ilk yedi soruda 2023 Eğitim Vizyon Belgesine ilişkin yönetici ve öğretmenleri 2023 Eğitim Vizyon Belgesi hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları, vizyon çalışmasını destekleyip desteklemediklerine yönelik bilgileri toplamayı amaçlayan sorular sorulmuştur. Vizyon Belgesinden haberdar olup olunmadığı “2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin amaçlarından haberim var”, “sloganının ne olduğunu biliyorum”, “vizyon cümlesini biliyorum”, “2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce fikrim alındı”, “2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim” gibi sorularla; vizyon belgesine destek verip vermedikleri ise “2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum”, “başarısını içtenlikle destekliyorum” gibi sorularla belirlenmeye çalışılmıştır.

OYEVÖA’nın üçüncü bölümünde 2023 Eğitim Vizyon Belgesi’nin eğitim sistemini veriye dayalı hale getirme amacına ilişkin iki değerlendirme sorusu, dördüncü bölümünde ise insan kaynakları, finansman, kurumsal rehberlik ve teftiş yönetimine ilişkin değişimlere yönelik sorular yöneltilmiştir. OYEVÖA, toplam onbeş sorudan oluşmuştur.

ÖEVÖA’nın üçüncü bölümünde vizyon uygulamalarının öğrenci üzerindeki etkisi hakkında öğretmen görüşleri tespit edilmeye çalışılmış ve katılımcılara 2023 Eğitim Vizyon Belgesi’nin “ölçme yöntemlerinin etkililiğini artırdığına inanıyorum”, “öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak” gibi altı soru yöneltilmiştir.

ÖEVÖA’nın dördüncü bölümünde ise 2023 Eğitim Vizyon Belgesi’nin öğretmenlik mesleği yönüyle yenilikler getirip getirmediğini tespit edilmeye çalışıldığı dört soru sorulmuştur. ÖEVÖA ise toplam on yedi sorudan oluşmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler aşağıda ayrıntılı bir şekilde açıklanan ölçme araçları yardımıyla toplanmıştır. Uygulama için gerekli izinlerin alınmasından sonra Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne gidilerek ilgili birimlerle görüşülmüş, Kahramanmaraş ilinde bulunan bütün devlet ilkokullarının listesi, okullarda bulunan yönetici ve öğretmen sayıları ve iletişim bilgileri elde edilmiştir. Kura çekimi ile örnekleme dahil edilecek okullar ve yedekleri

tespit edilmiştir. Kurada çıkan okulların yöneticileri telefonla aranarak randevular alınmış, mesafe ve katılımcı yetersizliği olan bazı okulların yerine yedekleri tercih edilmiştir. Okulların sosyoekonomik düzey tespitleri hem ön görüşme yapılan okul yöneticilerinden hem de ilçe milli eğitim müdürlüğü yetkililerinden teyit edilmiştir. Ziyaret tarihleri belirlenen okullara belirlenen gün ve saatlerde gidilmiş ve anket formları katılımcılara dağıtılmıştır. Formların doldurulması beklenip katılımcıların kendi ellerinden teslim alınarak çalışma tamamlanmıştır. Katılımcılara dağıtılan formlardan 445 adedi dolu olarak teslim alınmıştır. Geri dönüş sağlayan katılımcı sayısı, Karasar Küçük Evren hesaplaması sonucunda belirlenen, 360 öğretmen, 40 okul yöneticisinden oluşan 400 sayısını karşılamakla beraber; ölçeklerdeki maddelerin bir kısmını boş bırakan, ölçekteki maddelere birden fazla yanıt veren 42 adet veri geçersiz kabul edilerek araştırmanın örnekleme 403 olarak belirlenmiştir. Geçersiz kabul edilen veriler hatalı ve eksik doldurulan verilerdir. Bu veriler araştırmanın güvenilirliğini ve normalliğini bozduğu için geçersiz kabul edilmiştir. Sonuç olarak toplam 403 katılımcıdan oluşan örneklem grubu, başlangıçta baz alınan küçük evren hesaplamasını karşılamaktadır.

Ölçekler, 1 Şubat 2020 ile 7 Şubat 2020 tarihleri arasında dağıtılmış ve toplanmıştır. Anketler katılımcılara dağıtılırken katılımcıların uygunlukları ve rahat bir şekilde doldurabilmeleri dikkate alınarak dağıtılmıştır. Her bir anket formu doğrudan katılımcının elinden teslim alınmasındaki amaç, kişisel verilerin korunmasına özen gösterilmesidir.

3.5. Araştırmada Verilerin Analizi

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşlerinden alınan sonuçlar bağımlı ve bağımsız değişkenler dikkate alınarak, bilgisayar ortamında analiz edilmiştir.

Demografik bilgiler ele alınarak ortaya çıkan değişkenlerin belirlenmesi için frekans (f) ve yüzdelere (%) kullanılmıştır. Ölçeklerin boyutlarına ait madde toplamaları ve ortalamaları bulunmuştur. Ortalamalar ve standart sapmalar hesaplanmıştır. Okul Yöneticilerin ve Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüş düzeylerinin demografik değişkenlere göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans (anova) analizleri yapılmıştır. Okul Yöneticilerin ve Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüş düzeyleri arasındaki ilişkiyi bulmak amacıyla

korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan testlerde anlamlılık düzeyi (Sig.) 0,05 olarak belirlenmiş, bu değer ve altı anlamlı olarak yorumlanmıştır.

ANOVA testinde gruplar arası varyans grupların ortalamaları arasındaki farklardan doğan değişkenliği ölçer. Gruplar arası varyans ne kadar büyük ise, grup ortalamalarının birbirinden farklı olma olasılığı o kadar fazladır. Gruplar içi varyans her gruptaki değerler arasındaki varyansı ifade eder ve rasgele nedenlere bağlı olan değişkenliği ölçer. Gruplar içi varyans ne kadar büyük ise, grup ortalamalarının birbirinden farklı olma olasılığı o kadar azdır.

3.6. Güvenilirlik Analizi

Yapılan çalışmada analizi yapılan verilerin güvenilirliğini ölçmek için Cronbach Alfa Katsayısı kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan testte bulunan soruların varyansların toplamının genel varyansa oranlanması ile bulunan ve 0 ile 1 arasında değerler alan Alfa katsayısı, bir ağırlıklı standart değişim ortalamasıdır. Cronbach Alfa Katsayısı, testte yer alan soruların homojen bir yapıyı açıklamak üzere bir bütün oluşturup oluşturmadıklarını araştırır. Alfa Katsayısı, bireysel soru puanlarını içeren bir testte sorulara verilen yanıtların toplanması durumunda soruların birbirleri ile benzerliğini, yakınlığını, ortaya koyan bir katsayıdır. Alfa katsayısının içinde bulunabileceği aralıklar ve buna bağlı olarak da ölçeğin güvenilirlik durumu alt kısımda belirtilmiştir (Büyüköztürk, 2010: 39);

$0,80 \leq \alpha < 1,00$ aralığında ise test yüksek derecede güvenilir bir testtir.

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ aralığında ise test oldukça güvenilirdir,

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ aralığında ise test düşük güvenilirliktedir,

$0,00 \leq \alpha < 0,40$ aralığında ise test güvenilir değildir,

Yapılan çalışmada testlerin güvenilirlik ve geçerlikleri bu uygulamadan önce gerçekleştirilen bir ön uygulama ile sağlanmıştır.

Tablo 14

Güvenilirlik Testi

Test	Cronbach's Alpha	N
İlkokul Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşleri	,916	15
İlkokul Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşleri	,915	17

Tablo 14’de de görüldüğü gibi gerçek uygulamada hesaplanan Alpha Cronbach alfa (α) güvenilirliği katsayılarının oldukça yüksek çıkması anketin güvenilir bir yapıya sahip olduğunu kanıtlar niteliktedir.

3.7. Normallik Analizi.

Çalışmanın yapılan bu bölümünde parametrik ya da parametrik olmayan analiz yöntemlerinden hangi birinin kullanılacağını kesinleştirmek için verilerin normallik testine tabi olması gerekmektedir.

Araştırmada elde edilen ölçek puanlarının normal şekilde dağılıma uygunluğunun gözlemlenmesi için yapılan eylem, çarpıklık ve basıklık değerlerinin hesaplanmasıdır. Ölçeklerden elde edilen bulgulara göre çarpıklık ve basıklık değerlerinin +3 ile -3 rakamları arasında bulunması normal dağılım için kabul edilebilir görülmektedir (Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors, 1986; Hopkins ve Weeks, 1990; De Carlo, 1997). Çıkan sonuca göre ölçek puanlarının normal dağılım sergilediği kabul görmüştür. Bunun yanı sıra ilgili ölçek ve boyutlarına ilişkin grafikler, histogramlar ve varyasyon katsayıları da gözlemlenerek normal dağılıma uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 15

Ölçek Puanlarının Tanımlayıcı İstatistikleri

Test	Ortalama	Std. Sapma	Çarpıklık	Basıklık
İlkokul Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşleri	2,2627	,64721	,598	,079
İlkokul Öğretmenlerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşleri	2,48	,604	-,239	,439

Tablo 14.'de incelendiği üzere ilkokul okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin 2023 Eğitim Vizyonu'na İlişkin tutum ve görüşleri normal düzeyde gerçekleşmiştir. Bu bağlamda analizlerde parametrik yöntemler kullanılmıştır. Analizlerde test tekniklerinden bağımsız gruplar t testi, ANOVA testi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerinin Dağılımları

Yapılan araştırmadan elde edilen ölçek puanları üzerinden bulgular, 2023 Eğitim Vizyon Belgesi'ne ilişkin okul yöneticisi görüşleri ve öğretmen görüşleri şeklinde ayrı şekilde tanımlanmıştır. Her iki ölçeğe ilişkin bulgular da öncelikli olarak cinsiyet, sosyo-ekonomik durum, yaş, medeni durum gibi bölümlerde incelendiği gibi unvan değişkenine göre elde edilen ölçek puanlarına ilişkin bulgular da aşağıda verilmiştir.

Tablo 16

Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşleri

Test	N	Minimum	Maximum	Ortalama	Std. Sapma
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin amaçlarından haberim var.	42	1	2	1,40	,497
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	42	1	4	1,71	,742
Vizyon Cümlesini biliyorum.	42	1	4	1,79	,925
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce fikrim alındı.	42	1	5	2,90	1,185
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.	42	1	5	3,14	1,280
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.	42	1	5	2,05	,962
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	42	1	4	1,60	,701

2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte bakanlık kararlarını veriye dayalı şekilde almaktadır. Örneğin; son alınan ara tatil kararı 15.11.2019 tarihli Meslekî Çalışma Programı verilerine dayanılarak alınmıştır.	42	1	3	2,02	,680
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte biz de kararlarımızı veriye dayalı şekilde almaya başladık.	42	1	4	2,14	,926
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte öğretmenler ve okul yöneticileri kariyer planı yapmaya başladılar.	42	1	4	2,26	,964
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte okulumuzda insan kaynaklarını daha verimli hale getiren etkinlikler başladı.	42	1	4	2,12	,968
Bu belgeyle birlikte ödüller daha hakkaniyetli verilmeye başlandı.	42	1	5	3,07	1,113
Bu belgeyle birlikte finansman kaynaklarımız güçlendi ve çeşitlenmeye başladı.	42	1	5	3,00	,988
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte kurumsal rehberlik hizmetlerinde yenilikler başladı.	42	1	5	2,29	1,019
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte teftiş hizmetlerinde yenilikler başladı.	42	1	5	2,45	1,041

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin sorulara verdikleri cevaplara bakıldığında en yüksek ortalama (1,40) sahip soru “2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin amaçlarından haberim var.” sorusu olmuştur. En düşük cevabı (3,14) ise “2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.” sorusu almıştır. Buna göre araştırmaya katılan yöneticilerin çoğunluğunun 2023 eğitim vizyonu belgesinden haberdar olduğunu ancak belge duyurulmadan önce herhangi bir toplantıya davet edilmedi saptanmıştır.

Tablo 17

Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişki

				Std.	
	Cinsiyetleri	N	Ortalama	Sapma	Sig.
2023 Eğitim Vizyon Belgesinin amaçlarından haberim var.	Kadın	4	1,25	,500	,043
	Erkek	38	1,42	,500	
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	Kadın	4	1,25	,500	,316
	Erkek	38	1,76	,751	
Vizyon Cümlesini biliyorum.	Kadın	4	2,00	1,414	,299
	Erkek	38	1,76	,883	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce fikrim alındı.	Kadın	4	3,25	1,500	,407
	Erkek	38	2,87	1,166	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.	Kadın	4	3,50	1,732	,693
	Erkek	38	3,11	1,247	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.	Kadın	4	2,25	,957	,827
	Erkek	38	2,03	,972	
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	Kadın	4	1,75	,500	,229
	Erkek	38	1,58	,722	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte bakanlık kararlarını veriye dayalı şekilde almaktadır. Örneğin; son alınan ara tatil kararı 15.11.2019 tarihli Meslekî Çalışma Programı verilerine dayanılarak alınmıştır.	Kadın	4	2,00	,816	,883
	Erkek	38	2,03	,677	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte biz de kararlarımızı veriye dayalı şekilde almaya başladık.	Kadın	4	2,25	1,258	,578
	Erkek	38	2,13	,906	
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte öğretmenler ve okul yöneticileri kariyer planı yapmaya başladılar.	Kadın	4	2,50	1,291	,396
	Erkek	38	2,24	,943	

2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte okulumuzda insan kaynaklarını daha verimli hale getiren etkinlikler başladı.	Kadın	4	2,00	1,414	,349
	Erkek	38	2,13	,935	
B belgeyle birlikte ödülleri daha hakkaniyetli verilmeye başlandı.	Kadın	4	2,50	1,000	,752
	Erkek	38	3,13	1,119	
Bu belgeyle birlikte finansman kaynaklarımız güçlendi ve çeşitlenmeye başladı.	Kadın	4	2,75	,957	,933
	Erkek	38	3,03	1,000	
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte kurumsal rehberlik hizmetlerinde yenilikler başladı.	Kadın	4	2,00	,816	,343
	Erkek	38	2,32	1,042	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte teftiş hizmetlerinde yenilikler başladı.	Kadın	4	2,25	1,258	,964
	Erkek	38	2,47	1,033	

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 eğitim vizyonuna ilişkin görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla Independent-Samples T-testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetleri ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Buna göre farklı cinsiyetlerde olan okul yöneticilerinin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonu'na ilişkin görüş düzeyleri aynıdır.

Tablo 18

Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Sosyo-Ekonomik Durum Değişkeni Arasındaki İlişki

		N	Ortalama	Std. Sapma	Sig.
2023 Eğitim Vizyon Belgesinin amaçlarından haberim var.	Yüksek	10	1,40	,516	,601
	Orta	8	1,25	,463	
	Düşük	24	1,46	,509	
	Toplam	42	1,40	,497	
Sloganının ne olduğunu	Yüksek	10	1,50	,527	

biliyorum.	Orta	8	1,75	,707	,585
	Düşük	24	1,79	,833	
	Toplam	42	1,71	,742	
Vizyon Cümlesini biliyorum.	Yüksek	10	1,40	,516	
	Orta	8	1,38	,518	,051
	Düşük	24	2,08	1,060	
	Toplam	42	1,79	,925	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce fikrim alındı.	Yüksek	10	2,40	1,075	
	Orta	8	3,50	1,069	,148
	Düşük	24	2,92	1,213	
	Toplam	42	2,90	1,185	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.	Yüksek	10	3,00	1,155	
	Orta	8	3,25	1,389	
	Düşük	24	3,17	1,341	,914
	Toplam	42	3,14	1,280	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.	Yüksek	10	1,70	,483	
	Orta	8	1,75	,707	
	Düşük	24	2,29	1,122	,165
	Toplam	42	2,05	,962	
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	Yüksek	10	1,60	,699	
	Orta	8	1,38	,518	,606
	Düşük	24	1,67	,761	
	Toplam	42	1,60	,701	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte bakanlık kararlarını veriye dayalı şekilde almaktadır.	Yüksek	10	2,00	,667	,758
	Orta	8	1,88	,835	
	Düşük	24	2,08	,654	

Örneğin; son alınan ara tatil kararı 15.11.2019 tarihli Meslekî Çalışma Programı verilerine dayanılarak alınmıştır.	Toplam	42	2,02	,680	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte biz de Kararlarımızı veriye dayalı şekilde almaya başladık.	Yüksek	10	1,90	,738	
	Orta	8	1,50	,756	,021
	Düşük	24	2,46	,932	
	Toplam	42	2,14	,926	
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte öğretmenler ve okul yöneticileri kariyer planı yapmaya başladılar.	Yüksek	10	2,10	,738	
	Orta	8	1,88	,835	
	Düşük	24	2,46	1,062	,284
	Toplam	42	2,26	,964	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte okulumuzda insan kaynaklarını daha verimli hale getiren etkinlikler başladı.	Yüksek	10	1,90	,568	
	Orta	8	1,38	,518	
	Düşük	24	2,46	1,062	,013
	Toplam	42	2,12	,968	
Bu belgeyle birlikte ödüller daha hakkaniyetli verilmeye başlandı.	Yüksek	10	3,70	1,160	
	Orta	8	2,63	,916	,092
	Düşük	24	2,96	1,083	
	Toplam	42	3,07	1,113	
Bu belgeyle birlikte finansman kaynaklarımız güçlendi ve çeşitlenmeye başladı.	Yüksek	10	3,10	,568	
	Orta	8	2,50	1,069	,288
	Düşük	24	3,13	1,076	
	Toplam	42	3,00	,988	
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte kurumsal rehberlik hizmetlerinde yenilikler başladı.	Yüksek	10	2,20	,789	
	Orta	8	2,13	,991	
	Düşük	24	2,38	1,135	,805
	Toplam	42	2,29	1,019	
2023 Eğitim Vizyon	Yüksek	10	2,00	,471	,163

Belgesi ile birlikte teftiş hizmetlerinde yenilikler başladı.	Orta	8	2,25	1,165
	Düşük	24	2,71	1,122
	Toplam	42	2,45	1,041

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 eğitim vizyonuna ilişkin görüşleri ile sosyo-ekonomik durum değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla One-Way ANOVA testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların sosyo-ekonomik durum ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında yalnızca “2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte biz de kararlarımızı veriye dayalı şekilde almaya başladık.” ve “2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte okulumuzda insan kaynaklarını daha verimli hale getiren etkinlikler başladı.” sorularında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre farklı sosyo-ekonomik durumda olan okul yöneticilerinin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüş düzeyleri aynıdır.

Tablo 19

Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişki

		Std.			
Test		N	Ortalama	Sapma	Sig.
2023 Eğitim Vizyon Belgesinin amaçlarından haberim var.	31-40 yaş arası	16	1,56	,512	,273
	41-50 yaş arası	17	1,29	,470	
	51 ve üstü	9	1,33	,500	
	Total	42	1,40	,497	
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	31-40 yaş arası	16	1,75	,683	,777
	41-50 yaş arası	17	1,76	,903	
	51 ve üstü	9	1,56	,527	
	Total	42	1,71	,742	
Vizyon Cümlesini biliyorum.	31-40 yaş arası	16	1,94	,998	,529
	41-50 yaş arası	17	1,59	,870	
	51 ve üstü	9	1,89	,928	

	Total	42	1,79	,925	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce fikrim alındı.	31-40 yaş arası	16	2,69	1,250	
	41-50 yaş arası	17	3,06	1,088	,654
	51 ve üstü	9	3,00	1,323	
	Total	42	2,90	1,185	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.	31-40 yaş arası	16	3,31	1,401	
	41-50 yaş arası	17	3,24	1,147	
	51 ve üstü	9	2,67	1,323	,456
	Total	42	3,14	1,280	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.	31-40 yaş arası	16	2,19	,911	
	41-50 yaş arası	17	2,06	1,088	
	51 ve üstü	9	1,78	,833	,603
	Total	42	2,05	,962	
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	31-40 yaş arası	16	1,69	,602	
	41-50 yaş arası	17	1,59	,870	,716
	51 ve üstü	9	1,44	,527	
	Total	42	1,60	,701	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte bakanlık kararlarını veriye dayalı şekilde almaktadır. Örneğin; son alınan ara tatil kararı 15.11.2019 tarihli Meslekî Çalışma Programı verilerine dayanılarak alınmıştır.	31-40 yaş arası	16	1,94	,574	
	41-50 yaş arası	17	2,12	,697	,753
	51 ve üstü	9	2,00	,866	
	Total	42	2,02	,680	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte biz de kararlarımızı veriye dayalı şekilde almaya başladık.	31-40 yaş arası	16	2,31	,873	
	41-50 yaş arası	17	1,88	,928	,330
	51 ve üstü	9	2,33	1,000	
	Total	42	2,14	,926	
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte öğretmenler ve okul yöneticileri kariyer planı yapmaya başladılar.	31-40 yaş arası	16	2,19	,981	
	41-50 yaş arası	17	2,29	1,047	,925
	51 ve üstü	9	2,33	,866	
	Total	42	2,26	,964	
2023 Eğitim Vizyon	31-40 yaş arası	16	2,13	,957	

Belgesi ile birlikte	41-50 yaş arası	17	2,12	1,054	,999
Okulumuzda insan	51 ve üstü	9	2,11	,928	
Kaynaklarını daha verimli	Total	42	2,12	,968	
hale getiren etkinlikler					
başladı.					
B belgeyle birlikte ödülleri	31-40 yaş arası	16	2,88	1,088	
daha hakkaniyetli	41-50 yaş arası	17	3,24	1,091	,656
verilmeye başlandı.	51 ve üstü	9	3,11	1,269	
	Total	42	3,07	1,113	
Bu belgeyle birlikte	31-40 yaş arası	16	2,94	,929	
finansman kaynaklarımız	41-50 yaş arası	17	3,24	,970	,367
güçlendi ve çeşitlenmeye	51 ve üstü	9	2,67	1,118	
başladı.	Total	42	3,00	,988	
2023 Eğitim Vizyon	31-40 yaş arası	16	2,31	,946	
Belgesiyle birlikte	41-50 yaş arası	17	2,24	1,091	,966
kurumsal rehberlik	51 ve üstü	9	2,33	1,118	
hizmetlerinde yenilikler	Total	42	2,29	1,019	
başladı.					
2023 Eğitim Vizyon	31-40 yaş arası	16	2,50	1,033	
Belgesi ile birlikte teftiş	41-50 yaş arası	17	2,41	1,004	,972
hizmetlerinde yenilikler	51 ve üstü	9	2,44	1,236	
başladı.	Total	42	2,45	1,041	

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 eğitim vizyonuna ilişkin görüşleri ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla One-Way ANOVA testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların yaş ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Buna göre farklı yaşlarda olan okul yöneticilerinin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüş düzeyleri aynıdır.

Tablo 20

Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Medeni Durum Değişkeni Arasındaki İlişki

	Medeni	N	Ortalama	Std.	Sig.
	durumları			Sapma	
2023 Eğitim Vizyon Belgesinin amaçlarından haberim var.	Evli	39	1,41	,498	,502
	Bekar	3	1,33	,577	
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	Evli	39	1,74	,751	,512
	Bekar	3	1,33	,577	
Vizyon Cümlesini biliyorum.	Evli	39	1,82	,942	,447
	Bekar	3	1,33	,577	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce fikrim alındı.	Evli	39	2,97	1,181	,347
	Bekar	3	2,00	1,000	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.	Evli	39	3,21	1,260	,948
	Bekar	3	2,33	1,528	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.	Evli	39	2,05	,972	,951
	Bekar	3	2,00	1,000	
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	Evli	39	1,56	,680	,686
	Bekar	3	2,00	1,000	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte bakanlık kararlarını veriye dayalı şekilde almaktadır.	Evli	39	2,08	,664	,915
Örneğin; son alınan ara tatil kararı 15.11.2019 tarihli Meslekî Çalışma Programı verilerine dayanılarak alınmıştır.	Bekar	3	1,33	,577	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte biz de kararlarımızı veriye dayalı şekilde almaya başladık.	Evli	39	2,15	,933	,864
	Bekar	3	2,00	1,000	
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte öğretmenler ve okul yöneticileri kariyer planı yapmaya başladılar.	Evli	39	2,31	,977	,261
	Bekar	3	1,67	,577	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte okulumuzda insan kaynaklarını daha verimli hale getiren etkinlikler başladı.	Evli	39	2,15	,988	,433
	Bekar	3	1,67	,577	
Bu belgeyle birlikte ödüller daha hakkaniyetli verilmeye başlandı.	Evli	39	3,08	1,061	,217
	Bekar	3	3,00	2,000	

Bu belgeyle birlikte finansman kaynaklarımız güçlendi ve çeşitlenmeye başladı.	Evli	39	3,00	1,000	,901
	Bekar	3	3,00	1,000	
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte kurumsal rehberlik hizmetlerinde yenilikler başladı.	Evli	39	2,26	1,019	,773
	Bekar	3	2,67	1,155	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte teftiş hizmetlerinde yenilikler başladı.	Evli	39	2,46	1,072	,177
	Bekar	3	2,33	,577	

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 eğitim vizyonuna ilişkin görüşleri ile medeni durum değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla Independent-Samples T-testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların medeni durum ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Buna göre evli ya da bekar olan okul yöneticilerinin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonu'na ilişkin görüş düzeyleri aynıdır.

Tablo 21

Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Unvan Değişkeni Arasındaki İlişki

	Medeni durumları	N	Ortalama	Std. Sapma	Sig.
2023 Eğitim Vizyon Belgesinin amaçlarından haberim var.	Müdür	13	1,23	,439	,002
	Müdür yardımcısı	29	1,48	,509	
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	Müdür	13	1,46	,519	,345
	Müdür yardımcısı	29	1,83	,805	
Vizyon Cümlesini biliyorum.	Müdür	13	1,92	1,115	,294
	Müdür yardımcısı	29	1,72	,841	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce fikrim alındı.	Müdür	13	2,85	1,144	,562
	Müdür yardımcısı	29	2,93	1,223	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan	Müdür	13	2,62	1,387	,387

önce toplantılara davet edildim.	Müdür	29	3,38	1,178	
	yardımcısı				
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.	Müdür	13	1,92	1,188	,313
	Müdür	29	2,10	,860	
	yardımcısı				
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	Müdür	13	1,54	,660	,874
	Müdür	29	1,62	,728	
	yardımcısı				
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte bakanlık kararlarını veriye dayalı şekilde almaktadır. Örneğin; son alınan ara tatil kararı 15.11.2019 tarihli Meslekî Çalışma Programı verilerine dayanılarak alınmıştır.	Müdür	13	2,00	,816	,190
	Müdür	29	2,03	,626	
	yardımcısı				
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte biz de kararlarımızı veriye dayalı şekilde almaya başladık.	Müdür	13	2,15	,899	
	Müdür	29	2,14	,953	,728
	yardımcısı				
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte öğretmenler ve okul yöneticileri kariyer planı yapmaya başladılar.	Müdür	13	2,38	,961	
	Müdür	29	2,21	,978	,946
	yardımcısı				
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte okulumuzda insan kaynaklarını daha verimli hale getiren etkinlikler başladı.	Müdür	13	2,23	1,013	
	Müdür	29	2,07	,961	,591
	yardımcısı				
Bu belgeyle birlikte ödüller daha hakkaniyetli verilmeye başlandı.	Müdür	13	3,08	1,188	
	Müdür	29	3,07	1,100	,734
	yardımcısı				
Bu belgeyle birlikte finansman kaynaklarımız güçlendi ve çeşitlenmeye başladı.	Müdür	13	2,92	,862	
	Müdür	29	3,03	1,052	,291
	yardımcısı				
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte kurumsal rehberlik hizmetlerinde yenilikler başladı.	Müdür	13	2,15	1,214	
	Müdür	29	2,34	,936	,641
	yardımcısı				
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte teftiş hizmetlerinde yenilikler başladı.	Müdür	13	2,54	1,198	
	Müdür	29	2,41	,983	,421
	yardımcısı				

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 eğitim vizyonuna ilişkin görüşleri ile unvan değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla Independent-Samples T-testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların unvanı ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında yalnızca “2023 Eğitim Vizyon Belgesinin amaçlarından haberim var.” sorusunda anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre farklı unvanlara sahip olan okul yöneticilerinin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüş düzeyleri aynıdır.

Tablo 22

Yöneticilerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Çalışma Yılı Değişkeni Arasındaki İlişki

Test		N	Ortalama	Std. Sapma	Sig.
2023 Eğitim Vizyon Belgesinin amaçlarından haberim var.	1	6	1,50	,548	,342
	2	2	2,00	,000	
	3	13	1,31	,480	
	4	2	1,50	,707	
	5	8	1,25	,463	
	6	6	1,17	,408	
	7	2	1,50	,707	
	8	1	2,00	.	
	14	1	2,00	.	
	25	1	2,00	.	
	Toplam	42	1,40	,497	
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	1	6	1,50	,837	,457
	2	2	3,00	,000	
	3	13	1,69	,855	
	4	2	2,00	,000	
	5	8	1,75	,707	

	6	6	1,33	,516	
	7	2	1,50	,707	
	8	1	2,00	.	
	14	1	2,00	.	
	25	1	2,00	.	
	Toplam	42	1,71	,742	
Vizyon cümlesini	1	6	1,67	1,211	
biliyorum.	2	2	3,50	,707	
	3	13	2,00	1,000	
	4	2	2,00	,000	
	5	8	1,38	,744	
	6	6	1,33	,516	,262
	7	2	1,50	,707	
	8	1	2,00	.	
	14	1	2,00	.	
	25	1	2,00	.	
	Toplam	42	1,79	,925	
2023 Eğitim Vizyon	1	6	3,00	1,265	
Belgesi duyurulmadan önce	2	2	4,00	,000	
fikrim alındı.	3	13	2,46	1,330	
	4	2	2,00	1,414	
	5	8	2,88	1,246	
	6	6	3,17	,983	,650
	7	2	3,50	,707	
	8	1	4,00	.	
	14	1	3,00	.	
	25	1	4,00	.	
	Toplam	42	2,90	1,185	
2023 Eğitim Vizyon	1	6	3,50	1,225	
Belgesi duyurulmadan önce	2	2	4,00	,000	
toplantılara davet edildim.	3	13	2,62	1,557	,626
	4	2	2,00	,000	

	5	8	3,25	1,389	
	6	6	3,17	,983	
	7	2	4,00	,000	
	8	1	4,00	.	
	14	1	4,00	.	
	25	1	4,00	.	
	Toplam	42	3,14	1,280	
2023 Eğitim Vizyon	1	6	1,83	,753	
Belgesi'nin sonuçları için	2	2	3,00	,000	
heyecan duyuyorum.	3	13	2,00	,913	
	4	2	1,50	,707	
	5	8	1,75	1,389	
	6	6	2,17	,753	,527
	7	2	2,50	,707	
	8	1	2,00	.	
	14	1	4,00	.	
	25	1	2,00	.	
	Toplam	42	2,05	,962	
Başarısını içtenlikle	1	6	1,50	,548	
destekliyorum.	2	2	2,00	,000	
	3	13	1,54	,877	
	4	2	2,00	1,414	
	5	8	1,50	,756	
	6	6	1,50	,548	,942
	7	2	2,00	,000	
	8	1	1,00	.	
	14	1	2,00	.	
	25	1	2,00	.	
	Toplam	42	1,60	,701	
2023 Eğitim Vizyon	1	6	2,50	,548	
Belgesi ile birlikte bakanlık	2	2	2,00	,000	,670
kararlarını veriye dayalı	3	13	2,00	,577	

şekilde almaktadır.	4	2	1,50	,707	
Örneğin; son alınan ara tatil kararı 15.11.2019 tarihli	5	8	1,88	,835	
Meslekî Çalışma Programı verilerine dayanılarak alınmıştır.	6	6	2,17	,753	
	7	2	2,00	1,414	
	8	1	1,00	.	
	14	1	2,00	.	
	25	1	2,00	.	
Toplam		42	2,02	,680	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte biz de kararlarımızı veriye dayalı şekilde almaya başladık.	1	6	2,50	,548	
	2	2	3,50	,707	
	3	13	2,15	,987	
	4	2	2,00	1,414	
	5	8	1,75	,886	
	6	6	2,17	1,169	,534
	7	2	2,00	,000	
	8	1	1,00	.	
	14	1	2,00	.	
	25	1	2,00	.	
Toplam		42	2,14	,926	
2023 Eğitim Vizyon Belgesiyle birlikte öğretmenler ve okul yöneticileri kariyer planı yapmaya başladılar.	1	6	2,17	,408	
	2	2	3,00	1,414	
	3	13	2,08	1,188	
	4	2	2,00	,000	
	5	8	2,25	1,035	
	6	6	2,50	1,049	,953
	7	2	3,00	1,414	
	8	1	2,00	.	
	14	1	2,00	.	
	25	1	2,00	.	
Toplam		42	2,26	,964	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile birlikte	1	6	2,67	,816	
	2	2	3,50	,707	,639

okulumuzda insan	3	13	1,85	1,068	
kaynaklarını daha verimli	4	2	2,00	,000	
hale getiren etkinlikler	5	8	2,00	1,069	
başladı.	6	6	2,00	1,095	
	7	2	2,00	,000	
	8	1	2,00	.	
	14	1	2,00	.	
	25	1	2,00	.	
Toplam		42	2,12	,968	
Bu belgeyle birlikte ödüller	1	6	3,50	,837	
daha hakkaniyetli	2	2	4,00	,000	
verilmeye başlandı.	3	13	2,38	1,121	
	4	2	5,00	,000	
	5	8	2,88	,991	
	6	6	3,17	,753	,033
	7	2	4,00	1,414	
	8	1	2,00	.	
	14	1	4,00	.	
	25	1	3,00	.	
Toplam		42	3,07	1,113	
Bu belgeyle birlikte	1	6	3,17	,753	
finansman kaynaklarımız	2	2	4,00	,000	
güçlendi ve çeşitlenmeye	3	13	2,62	1,193	
başladı.	4	2	3,00	1,414	
	5	8	3,13	,991	
	6	6	3,00	1,095	,839
	7	2	3,00	,000	
	8	1	3,00	.	
	14	1	4,00	.	
	25	1	3,00	.	
Toplam		42	3,00	,988	
2023 Eğitim Vizyon	1	6	2,17	,753	,398

Belgesiyle birlikte	2	2	4,00	,000	
kurumsal rehberlik	3	13	1,92	,862	
hizmetlerinde yenilikler	4	2	2,50	2,121	
başladı.	5	8	2,25	1,282	
	6	6	2,83	,983	
	7	2	2,00	,000	
	8	1	2,00	.	
	14	1	2,00	.	
	25	1	2,00	.	
Toplam		42	2,29	1,019	
2023 Eğitim Vizyon	1	6	2,50	,548	
Belgesi ile birlikte teftiş	2	2	4,00	,000	
hizmetlerinde yenilikler	3	13	2,00	1,000	
başladı.	4	2	1,50	,707	
	5	8	2,50	1,195	
	6	6	3,00	1,095	,151
	7	2	2,50	,707	
	8	1	2,00	.	
	14	1	4,00	.	
	25	1	2,00	.	
Toplam		42	2,45	1,041	

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 eğitim vizyonuna ilişkin görüşleri ile çalışma yılı değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla One-Way ANOVA testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların çalışma yılı ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Buna göre farklı çalışma yıllarına sahip olan okul yöneticilerinin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonu'na ilişkin görüş düzeyleri aynıdır.

4.2. Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerinin Dağılımları

Tablo 23

Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşleri

	N	Minimum	Maximum	Ortalama	Std. Sapma
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin amaçlarından haberim var.	361	1	4	1,81	,679
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	361	1	5	2,16	,937
Vizyon Cümlesini biliyorum.	361	1	5	2,11	,947
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce fikrim alındı.	361	1	5	3,41	1,109
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.	361	1	5	3,52	1,138
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.	361	1	5	2,52	1,062
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	361	1	5	1,83	,781
Ölçme yöntemlerinin etkililiğini artırdığına inanıyorum.	361	1	5	2,31	,852
Değerlendirme yöntemlerinin etkililiğini artırdığına inanıyorum.	361	1	5	2,32	,850
Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	361	1	5	2,03	,743
Öğrencinin kültürel etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	361	1	5	2,04	,774
Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	361	1	5	2,06	,807
Öğrenciler üzerindeki sınav baskısını azaltıyor.	361	1	5	2,53	,937
Uygulamanın gidişatı ile ilgili benim de bilgi sahibi olabileceğim bir veri akışı sağlanıyor.	361	1	5	2,67	,989
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile bir mesleki kariyer planı yapmaya başladım.	361	1	5	3,15	1,060
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik temelli ölçme yapılmaya başlandı.	361	1	5	2,83	,965
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik temelli değerlendirme yapılmaya başlandı.	361	1	5	2,82	,950

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin sorulara verdikleri cevaplara bakıldığında en yüksek ortalamaya (1,81) sahip soru “2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin amaçlarından haberim var.” sorusu olmuştur. En düşük cevabı (3,52) ise “2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.” sorusu almıştır. Buna göre araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun 2023 eğitim vizyonu belgesinden haberdar olduğunu ancak belge duyurulmadan önce herhangi bir toplantıya davet edilmedi saptanmıştır.

Tablo 24

Öğretmen 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişki

				Std.	
	Cinsiyetleri	N	Ortalama	Sapma	Sig.
2023 Eğitim Vizyon Belgesinin amaçlarından haberim var.	Kadın	198	1,86	,673	,029
	Erkek	163	1,74	,681	
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	Kadın	198	2,30	,976	,000
	Erkek	163	1,98	,857	
Vizyon Cümlesini biliyorum.	Kadın	198	2,23	,968	,008
	Erkek	163	1,96	,902	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce fikrim alındı.	Kadın	198	3,38	1,068	,111
	Erkek	163	3,44	1,160	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.	Kadın	198	3,43	1,146	,460
	Erkek	163	3,64	1,121	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.	Kadın	198	2,43	,973	,007
	Erkek	163	2,63	1,155	
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	Kadın	198	1,88	,716	,006
	Erkek	163	1,77	,850	
Ölçme yöntemlerinin etkililiğini artırdığına inanıyorum.	Kadın	198	2,27	,816	,133
	Erkek	163	2,36	,894	
Değerlendirme yöntemlerinin etkililiğini artırdığına inanıyorum.	Kadın	198	2,24	,788	,005
	Erkek	163	2,41	,914	
Öğrencinin sosyal etkinliklerini	Kadın	198	2,01	,730	,170

izlemekte katkı sağlayacak.	Erkek	163	2,06	,759	
Öğrencinin kültürel etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	Kadın	198	2,02	,764	,363
	Erkek	163	2,07	,787	
Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	Kadın	198	2,03	,796	,190
	Erkek	163	2,10	,821	
Öğrenciler üzerindeki sınav baskısını azaltıyor.	Kadın	198	2,43	,862	,057
	Erkek	163	2,64	1,010	
Uygulamanın gidişatı ile ilgili benim de bilgi sahibi olabileceğim bir veri akışı sağlanıyor.	Kadın	198	2,61	,959	,376
	Erkek	163	2,74	1,022	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile bir mesleki kariyer planı yapmaya başladım.	Kadın	198	3,13	1,058	,897
	Erkek	163	3,18	1,065	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik temelli ölçme yapılmaya başlandı.	Kadın	198	2,81	,936	,388
	Erkek	163	2,85	1,001	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik temelli değerlendirme yapılmaya başlandı.	Kadın	198	2,83	,946	,789
	Erkek	163	2,82	,957	

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 Eğitim Vizyonu'na ilişkin görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla Independent-Samples T-testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetleri ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında “Sloganının ne olduğunu biliyorum.”, “Vizyon Cümlesini biliyorum.”, “2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.” ve “Değerlendirme yöntemlerinin etkililiğini artırdığına inanıyorum.” sorularında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre farklı cinsiyetlerde olan öğretmenlerin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüş düzeyleri çoğunlukla aynıdır.

Tablo 25

Öğretmen 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Sosyo-Ekonomik Durum Değişkeni Arasındaki İlişki

Test	N	Ortalama	Std. Sapma	Sig.
------	---	----------	------------	------

2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin amaçlarından haberim var.	Yüksek	114	1,75	,646	,008
	Orta	76	1,64	,559	
	Düşük	171	1,92	,731	
	Toplam	361	1,81	,679	
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	Yüksek	114	1,98	,862	,000
	Orta	76	1,89	,741	
	Düşük	171	2,39	1,008	
	Toplam	361	2,16	,937	
Vizyon cümlesini biliyorum.	Yüksek	114	1,91	,837	,000
	Orta	76	1,91	,897	
	Düşük	171	2,33	,993	
	Toplam	361	2,11	,947	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce fikrim alındı.	Yüksek	114	3,44	1,048	,000
	Orta	76	2,80	1,327	
	Düşük	171	3,65	,935	
	Toplam	361	3,41	1,109	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.	Yüksek	114	3,46	1,107	,000
	Orta	76	2,95	1,326	
	Düşük	171	3,82	,956	
	Toplam	361	3,52	1,138	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.	Yüksek	114	2,39	1,061	,003
	Orta	76	2,26	1,136	
	Düşük	171	2,71	,997	
	Toplam	361	2,52	1,062	
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	Yüksek	114	1,77	,704	,001
	Orta	76	1,59	,715	
	Düşük	171	1,97	,829	
	Toplam	361	1,83	,781	
Ölçme yöntemlerinin etkililiğini artırdığına inanıyorum.	Yüksek	114	2,24	,790	,000
	Orta	76	2,03	,894	
	Düşük	171	2,49	,836	

	Toplam	361	2,31	,852	
Değerlendirme yöntemlerinin etkililiğini artırdığına inanıyorum.	Yüksek	114	2,25	,782	
	Orta	76	2,00	,894	,000
	Düşük	171	2,51	,829	
	Toplam	361	2,32	,850	
Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	Yüksek	114	1,88	,626	
	Orta	76	1,83	,773	,000
	Düşük	171	2,22	,758	
	Toplam	361	2,03	,743	
Öğrencinin kültürel etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	Yüksek	114	1,89	,662	
	Orta	76	1,79	,736	,000
	Düşük	171	2,25	,805	
	Toplam	361	2,04	,774	
Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	Yüksek	114	1,93	,700	
	Orta	76	1,82	,812	,000
	Düşük	171	2,26	,828	
	Toplam	361	2,06	,807	
Öğrenciler üzerindeki sınav baskısını azaltıyor.	Yüksek	114	2,54	,970	
	Orta	76	2,25	,881	,010
	Düşük	171	2,64	,919	
	Toplam	361	2,53	,937	
Uygulamanın gidişatı ile ilgili benim de bilgi sahibi olabileceğim bir veri akışı sağlanıyor.	Yüksek	114	2,64	,923	
	Orta	76	2,28	1,066	,000
	Düşük	171	2,87	,945	
	Toplam	361	2,67	,989	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile bir mesleki kariyer planı yapmaya başladım.	Yüksek	114	3,13	1,026	
	Orta	76	2,57	1,147	,000
	Düşük	171	3,43	,933	
	Toplam	361	3,15	1,060	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik temelli ölçme yapılmaya	Yüksek	114	2,88	,942	
	Orta	76	2,29	,991	,000
	Düşük	171	3,04	,880	

başlandı.	Toplam	361	2,83	,965	
2023 Eğitim Vizyon	Yüksek	114	2,86	,911	
Belgesi ile yeterlilik	Orta	76	2,25	,981	
temelli değerlendirme	Düşük	171	3,05	,856	,000
yapılmaya başlandı.	Toplam	361	2,82	,950	

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 eğitim vizyonuna ilişkin görüşleri ile sosyo-ekonomik durum değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla One-Way ANOVA testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların sosyo-ekonomik durum ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre farklı sosyo-ekonomik durumda olan öğretmenlerin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüş düzeyleri aynı değildir.

Tablo 26

Öğretmen 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişki

Test		N	Ortalama	Sapma	Sig.
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin amaçlarından haberim var.	20-30 yaş arası	63	1,70	,638	
	31-40 yaş arası	136	1,85	,694	
	41-50 yaş arası	116	1,83	,676	,495
	51 ve üstü	46	1,78	,696	
	Toplam	361	1,81	,679	
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	20-30 yaş arası	63	2,08	,885	
	31-40 yaş arası	136	2,27	1,050	
	41-50 yaş arası	116	2,19	,884	,054
	51 ve üstü	46	1,85	,698	
	Toplam	361	2,16	,937	
Vizyon Cümlesini biliyorum.	20-30 yaş arası	63	2,10	,893	
	31-40 yaş arası	136	2,18	1,010	,230
	41-50 yaş arası	116	2,14	,950	

	51 ve üstü	46	1,85	,788
	Toplam	361	2,11	,947
2023 Eğitim Vizyon Belgesi	20-30 yaş arası	63	3,37	1,286
duyurulmadan önce fikrim alındı.	31-40 yaş arası	136	3,34	1,130
	41-50 yaş arası	116	3,42	1,031 ,477
	51 ve üstü	46	3,63	,974
	Toplam	361	3,41	1,109
2023 Eğitim Vizyon Belgesi	20-30 yaş arası	63	3,57	1,214
duyurulmadan önce toplantılara davet	31-40 yaş arası	136	3,42	1,202
edildim.	41-50 yaş arası	116	3,50	1,083 ,207
	51 ve üstü	46	3,83	,926
	Toplam	361	3,52	1,138
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları	20-30 yaş arası	63	2,43	1,058
için heyecan duyuyorum.	31-40 yaş arası	136	2,55	1,081
	41-50 yaş arası	116	2,53	1,075 ,900
	51 ve üstü	46	2,52	1,005
	Toplam	361	2,52	1,062
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	20-30 yaş arası	63	1,75	,695
	31-40 yaş arası	136	1,84	,836
	41-50 yaş arası	116	1,85	,749 ,834
	51 ve üstü	46	1,85	,816
	Toplam	361	1,83	,781
Ölçme yöntemlerinin etkililiğini	20-30 yaş arası	63	2,13	,772
artırdığına inanıyorum.	31-40 yaş arası	136	2,35	,907
	41-50 yaş arası	116	2,34	,814 ,317
	51 ve üstü	46	2,35	,875
	Toplam	361	2,31	,852
Değerlendirme yöntemlerinin etkililiğini	20-30 yaş arası	63	2,19	,877
artırdığına inanıyorum.	31-40 yaş arası	136	2,35	,899
	41-50 yaş arası	116	2,33	,811 ,610
	51 ve üstü	46	2,37	,771
	Toplam	361	2,32	,850

Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	20-30 yaş arası	63	1,83	,685	
	31-40 yaş arası	136	2,10	,772	
	41-50 yaş arası	116	2,11	,778	,027
	51 ve üstü	46	1,89	,567	
	Toplam	361	2,03	,743	
Öğrencinin kültürel etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	20-30 yaş arası	63	1,76	,665	
	31-40 yaş arası	136	2,13	,793	
	41-50 yaş arası	116	2,10	,795	,013
	51 ve üstü	46	2,00	,730	
	Toplam	361	2,04	,774	
Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	20-30 yaş arası	63	1,79	,699	
	31-40 yaş arası	136	2,17	,848	
	41-50 yaş arası	116	2,09	,802	,021
	51 ve üstü	46	2,02	,774	
	Toplam	361	2,06	,807	
Öğrenciler üzerindeki sınav baskısını azaltıyor.	20-30 yaş arası	63	2,40	,890	
	31-40 yaş arası	136	2,58	,923	
	41-50 yaş arası	116	2,55	,981	,601
	51 ve üstü	46	2,48	,937	
	Toplam	361	2,53	,937	
Uygulamanın gidişatı ile ilgili benim de bilgi sahibi olabileceğim bir veri akışı sağlanıyor.	20-30 yaş arası	63	2,57	1,103	
	31-40 yaş arası	136	2,71	,952	
	41-50 yaş arası	116	2,66	1,005	,789
	51 ve üstü	46	2,74	,905	
	Toplam	361	2,67	,989	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile bir mesleki kariyer planı yapmaya başladım.	20-30 yaş arası	63	2,92	1,182	
	31-40 yaş arası	136	3,13	1,024	
	41-50 yaş arası	116	3,26	1,039	,195
	51 ve üstü	46	3,26	1,021	
	Toplam	361	3,15	1,060	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik temelli ölçme yapılmaya başlandı.	20-30 yaş arası	63	2,70	1,026	,356
	31-40 yaş arası	136	2,93	,921	

	41-50 yaş arası	116	2,77	,972
	51 ve üstü	46	2,85	,988
	Toplam	361	2,83	,965
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik	20-30 yaş arası	63	2,67	1,016
temelli değerlendirme yapılmaya başlandı.	31-40 yaş arası	136	2,88	,914
	41-50 yaş arası	116	2,84	,960 ,540
	51 ve üstü	46	2,85	,942
	Toplam	361	2,82	,950

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 eğitim vizyonuna ilişkin görüşleri ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla One-Way ANOVA testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların yaş ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında “Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.”, “Öğrencinin kültürel etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.” ve “Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.” sorularında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre farklı yaşlarda olan öğretmenlerin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonu’na ilişkin görüş düzeyleri çoğunlukla aynıdır.

Tablo 27

Öğretmen 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Medeni Durum Değişkeni Arasındaki İlişki

Test	Medeni		Std.		
	durumları	N	Ortalama	Sapma	Sig.
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin amaçlarından haberim var.	Evli	315	1,81	,688	,672
	Bekar	46	1,80	,619	
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	Evli	315	2,14	,921	,042
	Bekar	46	2,26	1,042	
Vizyon Cümlesini biliyorum.	Evli	315	2,10	,935	,222
	Bekar	46	2,15	1,032	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan	Evli	315	3,37	1,107	,072

önce fikrim alındı.	Bekar	46	3,70	1,093	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi duyurulmadan önce toplantılara davet edildim.	Evli	315	3,51	1,130	,737
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları için heyecan duyuyorum.	Bekar	46	3,61	1,201	
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	Evli	315	2,53	1,074	,385
	Bekar	46	2,43	,981	
	Evli	315	1,83	,781	,540
	Bekar	46	1,85	,788	
Ölçme yöntemlerinin etkililiğini artırdığına inanıyorum.	Evli	315	2,32	,864	,346
	Bekar	46	2,24	,766	
Değerlendirme yöntemlerinin etkililiğini artırdığına inanıyorum.	Evli	315	2,34	,853	,762
	Bekar	46	2,20	,833	
Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	Evli	315	2,03	,750	,913
	Bekar	46	2,04	,698	
Öğrencinin kültürel etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	Evli	315	2,03	,779	,835
	Bekar	46	2,07	,742	
Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	Evli	315	2,06	,820	,586
	Bekar	46	2,09	,725	
Öğrenciler üzerindeki sınav baskısını azaltıyor.	Evli	315	2,51	,952	,193
	Bekar	46	2,61	,829	
Uygulamanın gidişatı ile ilgili benim de bilgi sahibi olabileceğim bir veri akışı sağlanıyor.	Evli	315	2,67	,996	,351
	Bekar	46	2,67	,944	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile bir mesleki kariyer planı yapmaya başladım.	Evli	315	3,15	1,042	,160
	Bekar	46	3,15	1,192	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik temelli ölçme yapılmaya başlandı.	Evli	315	2,83	,971	,443
	Bekar	46	2,80	,934	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik temelli değerlendirme yapılmaya başlandı.	Evli	315	2,84	,962	,387
	Bekar	46	2,72	,861	

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 eğitim vizyonuna ilişkin görüşleri ile medeni durum değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla Independent-Samples T-testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların medeni durum ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında yalnızca “Sloganının ne

olduğunu biliyorum.” sorusunda anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre evli ya da bekar olan öğretmenlerin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüş düzeyleri aynıdır.

Tablo 28

Öğretmen 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri ile Çalışma Yılı Değişkeni Arasındaki İlişki

Test		N	Ortalama	Std. Sapma	Sig.
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin amaçlarından haberim var.	1-5 Yıl	184	1,78	,661	,263
	6-10 Yıl	102	1,80	,675	
	11-15 Yıl	35	1,74	,657	
	16-20 Yıl	18	1,94	,639	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,09	,868	
	Toplam	361	1,81	,679	
Sloganının ne olduğunu biliyorum.	1-5 Yıl	184	2,14	,928	,853
	6-10 Yıl	102	2,22	,951	
	11-15 Yıl	35	2,23	1,003	
	16-20 Yıl	18	2,11	,758	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,00	1,024	
	Toplam	361	2,16	,937	
Vizyon Cümlesi'ni biliyorum.	1-5 Yıl	184	2,07	,915	,833
	6-10 Yıl	102	2,19	1,012	
	11-15 Yıl	35	2,17	1,043	
	16-20 Yıl	18	2,00	,594	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,09	1,019	
	Toplam	361	2,11	,947	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi dyurulmadan önce fikrim alındı.	1-5 Yıl	184	3,36	1,175	,406
	6-10 Yıl	102	3,33	1,137	
	11-15 Yıl	35	3,57	,884	
	16-20 Yıl	18	3,50	,786	

	21 Yıl ve üzeri	22	3,77	,922	
	Toplam	361	3,41	1,109	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi	1-5 Yıl	184	3,42	1,198	
duyurulmadan önce toplantılara davet	6-10 Yıl	102	3,60	1,154	
edildim.	11-15 Yıl	35	3,71	,926	,481
	16-20 Yıl	18	3,67	,767	
	21 Yıl ve üzeri	22	3,64	1,093	
	Toplam	361	3,52	1,138	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin sonuçları	1-5 Yıl	184	2,44	1,054	
için heyecan duyuyorum.	6-10 Yıl	102	2,55	1,040	
	11-15 Yıl	35	2,66	,998	,617
	16-20 Yıl	18	2,61	1,290	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,73	1,162	
	Toplam	361	2,52	1,062	
Başarısını içtenlikle destekliyorum.	1-5 Yıl	184	1,74	,728	
	6-10 Yıl	102	1,88	,762	
	11-15 Yıl	35	1,97	,891	,314
	16-20 Yıl	18	1,94	,998	
	21 Yıl ve üzeri	22	1,95	,899	
	Toplam	361	1,83	,781	
Ölçme yöntemlerinin etkililiğini	1-5 Yıl	184	2,24	,841	
artırdığına inanıyorum.	6-10 Yıl	102	2,32	,822	
	11-15 Yıl	35	2,34	,802	,083
	16-20 Yıl	18	2,83	1,098	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,36	,848	
	Toplam	361	2,31	,852	
Değerlendirme yöntemlerinin etkililiğini	1-5 Yıl	184	2,23	,865	
artırdığına inanıyorum.	6-10 Yıl	102	2,36	,818	
	11-15 Yıl	35	2,43	,850	,149
	16-20 Yıl	18	2,72	,958	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,32	,716	
	Toplam	361	2,32	,850	

Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	1-5 Yıl	184	1,97	,724	,530
	6-10 Yıl	102	2,11	,782	
	11-15 Yıl	35	2,03	,785	
	16-20 Yıl	18	2,17	,618	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,09	,750	
	Toplam	361	2,03	,743	
Öğrencinin kültürel etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	1-5 Yıl	184	1,97	,778	,340
	6-10 Yıl	102	2,07	,774	
	11-15 Yıl	35	2,06	,725	
	16-20 Yıl	18	2,28	,752	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,23	,813	
	Toplam	361	2,04	,774	
Öğrencinin sosyal etkinliklerini izlemekte katkı sağlayacak.	1-5 Yıl	184	2,02	,826	,729
	6-10 Yıl	102	2,10	,827	
	11-15 Yıl	35	2,03	,747	
	16-20 Yıl	18	2,22	,647	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,18	,795	
	Toplam	361	2,06	,807	
Öğrenciler üzerindeki sınav baskısını azaltıyor.	1-5 Yıl	184	2,44	,879	,462
	6-10 Yıl	102	2,64	1,070	
	11-15 Yıl	35	2,54	,701	
	16-20 Yıl	18	2,56	,856	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,68	1,129	
	Toplam	361	2,53	,937	
Uygulamanın gidişatı ile ilgili benim de bilgi sahibi olabileceğim bir veri akışı sağlanıyor.	1-5 Yıl	184	2,57	,989	,388
	6-10 Yıl	102	2,77	1,052	
	11-15 Yıl	35	2,74	,886	
	16-20 Yıl	18	2,89	,832	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,73	,935	
	Toplam	361	2,67	,989	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile bir mesleki kariyer planı yapmaya başladım.	1-5 Yıl	184	3,10	1,099	,323
	6-10 Yıl	102	3,09	1,091	

	11-15 Yıl	35	3,23	,877	
	16-20 Yıl	18	3,44	,984	
	21 Yıl ve üzeri	22	3,50	,859	
	Toplam	361	3,15	1,060	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik temelli ölçme yapılmaya başlandı.	1-5 Yıl	184	2,81	,982	
	6-10 Yıl	102	2,82	1,038	
	11-15 Yıl	35	2,91	,742	,820
	16-20 Yıl	18	2,67	,767	
	21 Yıl ve üzeri	22	3,00	,976	
	Toplam	361	2,83	,965	
2023 Eğitim Vizyon Belgesi ile yeterlilik temelli değerlendirme yapılmaya başlandı.	1-5 Yıl	184	2,77	,967	
	6-10 Yıl	102	2,87	,982	
	11-15 Yıl	35	2,89	,796	,826
	16-20 Yıl	18	2,83	,985	
	21 Yıl ve üzeri	22	2,95	,899	
	Toplam	361	2,82	,950	

Araştırmaya katılan katılımcıların 2023 eğitim vizyonuna ilişkin görüşleri ile çalışma yılı değişkeni arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla One-Way ANOVA testi uygulanmıştır. Yapılan test sonuçlarına göre araştırmaya katılan katılımcıların çalışma yılı ile 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüşleri arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Buna göre farklı çalışma yıllarına sahip olan öğretmenlerin algıları açısından 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Görüş düzeyleri aynıdır.

Tablo 29

İlkokul Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerinin Korelasyon Analizi

Korelasyon	İlkokul Öğretmenlerinin 2023 Eğitim Vizyonuna	İlkokul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna	Okul 2023 Vizyonuna
------------	---	---	---------------------

		İlişkin Görüşleri	Tutum ve	İlişkin Görüşleri	Tutum ve
İlkokul	Pearson	1		-,088	
Öğretmenlerinin 2023	Korelasyon				
Eğitim Vizyonuna	Sig. (2-			,580	
İlişkin Tutum ve	tailed)				
Görüşleri	N	361		42	
İlkokul Okul	Pearson	-,088		1	
Yöneticilerinin 2023	Korelasyon				
Eğitim Vizyonuna	Sig. (2-	,580			
İlişkin Tutum ve	tailed)				
Görüşleri	N	42		42	

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri ve öğretmenlerin 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri arasındaki ilişkiye ait istatistiksel değerlendirme yer almaktadır. Araştırmada okul yöneticilerinin 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri ile öğretmenlerin 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki gözlemlenememiştir ($p=,580$).

Tablo 30

İlkokul Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerinin Regresyon Analizi

Sabit	Kareler Toplamı	Df	Ortalama Kare	Std. Hata	Tahmini P
İlkokul Okul Yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşleri	,132	1	,132	,65272	,000
İlkokul Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşleri	17,042	939	,426		,580

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri ve öğretmenlerin 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri arasındaki ilişkiye ait istatistiksel değerlendirme yer almaktadır. Araştırmada okul yöneticilerinin 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri ile öğretmenlerin 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenememiştir ($p= ,580$).

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

2023 Vizyon belgesi amaç ve irade beyanı olması, gidilmesi gereken ana yolların saptanması ve eğitimin ana problemlerinin yazılı bir belgede tespit edilmesi açısından önemli bir belgedir.

Söz konusu belgede bulunan hedefler çeşitli ölçek ve kademelerde önemli bir kültürel dönüşümün gerekliliğini açık şekilde gündeme getirmektedir. Veriye dayalı karar süreçleri, uygulamaların ve pilot çalışmaların ardından ülke çapında yaygın hale getirilmesi, ölçme ve değerlendirme yaklaşımına yüklenen anlamın değişmesi, okulun kendi önceliklerini belirleyebileceği güce erişmesi gibi öncelikler, bugüne kadar var olandan farklı bir yaklaşımına işaret etmektedir. Belgede bulunan hedeflerin yaşama uyması MEB ve ilgili diğer kurumlarında kurumsal bir kültür dönüşümünü de gerektirmektedir. Eğitimin yaşam için ve yaşamın içinde olduğunu gösteren yaklaşım eğitim alanından başlayarak topluma yaygınlaşmalıdır.

Bu bölümde 2023 Eğitim Vizyon Belgesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüş ve tutumlarına ilişkin sonuçlar tartışılmıştır;

Yapılan bu çalışma kapsamında vizyon belgesinin yöneticiler üzerinde olumlu etkiler bıraktığı sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu belge eğitim sistemine yeni bir vizyon getirmiştir. Vizyon belgesi beraberinde önemli ölçüde yenilikler ve değişiklikler getirmiştir. Mevcut sorunların üzerinden yenilikçi fikirlerin rapor haline getirilmesi önemlidir. Eğitim yöneticileri ve öğretmenler oluşturulacak olan atölyeler, ders sayıları, programlar, teneffüs süreleri gibi değişikliklerin ortaöğretim ve temel eğitim programlarına uygun olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler tarafından olumsuz olarak nitelendirilen hususlar ise ücretli öğretmenlik problemi, bilinçsizlik, kısa vadeli olması, yavaş işleyiş, nitelik açısından kaygı, derslerde verimlilik, uygulama açısından kaygılar, şehir ve bölgede imkânsızlık gibi konulardır.

Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerini amaçlayan bu araştırmada; görev yaptıkları birim, cinsiyet, yaş, medeni durum,

unvan, kurumdaki çalışma süreleri, bulundukları ilçe, gelir durumlarına ilişkin veriler ile ilgili araştırmalardan elde edilen bulgular ve sonuçlar tartışılmıştır.

5.1. Araştırmaya İlişkin Diğer Sonuçlar ve Tartışmalar

2023 Vizyon belgesi amaç ve irade beyanı olması, gidilmesi gereken ana yolların saptanması ve eğitimin ana problemlerinin yazılı bir belgede tespit edilmesi açısından önemli bir belgedir. 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde zorunlu eğitim sisteminin sorun alanları hakkında yerinde tespitler yapılmış ve bu sorun alanları üzerinden çözüm önerileri üretilmiştir. Özellikler eğitim felsefesi hususunda yapılan değerlendirmeler çok önem arz etmektedir.

Söz konusu belgede bulunan hedefler çeşitli ölçek ve kademelerde önemli bir kültürel dönüşümün gerekliliğini açık şekilde gündeme getirmektedir. Veriye dayalı karar süreçleri, uygulamaların ve pilot çalışmaların ardından ülke çapında yaygın hale getirilmesi, ölçme ve değerlendirme yaklaşımına yüklenen anlamın değişmesi, okulun kendi önceliklerini belirleyebileceği güce erişmesi gibi öncelikler, bugüne kadar var olandan farklı bir yaklaşımına işaret etmektedir. Belgede bulunan hedeflerin yaşama uyması MEB ve ilgili diğer kurumlarında kurumsal bir kültür dönüşümünü de gerektirmektedir. Eğitimin yaşam için ve yaşamın içinde olduğunu gösteren yaklaşım eğitim alanından başlayarak topluma yaygınlaşmalıdır.

Bu bölümde 2023 Eğitim Vizyon Belgesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüş ve tutumlarına ilişkin sonuçlar tartışılmıştır;

Yapılan bu çalışma kapsamında vizyon belgesinin yöneticiler üzerinde olumlu etkiler bıraktığı sonucuna ulaşılmıştır. 2023 Eğitim Vizyon Belgesi değişime açık olmasının yanında sürekli güncellenmeye uygun bir haldedir. Söz konusu belge eğitim sistemine yeni bir vizyon getirmiştir. Vizyon belgesi beraberinde önemli ölçüde yenilikler ve değişiklikler getirmiştir. Mevcut sorunların üzerinden yenilikçi fikirlerin rapor haline getirilmesi önemlidir. Eğitim yöneticileri ve öğretmenler oluşturulacak olan atölyeler, ders sayıları, programlar, teneffüs süreleri gibi değişikliklerin ortaöğretim ve temel eğitim programlarına uygun olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler tarafından olumsuz olarak nitelendirilen hususlar ise ücretli öğretmenlik problemi, bilinçsizlik, kısa vadeli olması, yavaş işleyiş,

nitelik açısından kaygı, derslerde verimlilik, uygulama açısından kaygılar, şehir ve bölgede imkânsızlık gibi konulardır.

5.2. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Tutum ve Görüşlerine İlişkin Tartışmalar

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları, unvanları, kurumdaki çalışma süreleri ve gelir durumları ile 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları, kurumdaki çalışma süreleri ile 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin gelir durumları ile 2023 eğitim vizyonuna ilişkin tutum ve görüşleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. 2023 vizyon belgesine ilişkin yöneticilerin ve öğretmenlerin pozitif ve negatif araştırmaları bu çalışmaya yön vermiş ve Doğan (2019) tarafından araştırmanın sonucu desteklenmiştir. Pek çok çalışmada eğitimde vizyon kavramının, eğitim kalitesinin artırılması amacıyla eğitime yönelik iyileştirici, düzenleyici ve geliştirici birçok adım atmak olduğunu ifade etmiştir (Şendağ ve Gedik, 2015; <http://2023vizyonu.meb.gov.tr>, 2019).

Uluslararası kaynaklara bakıldığında da eğitim sistemlerine ilişkin beklentilerin ve uygulamaların 2023 Eğitim Vizyon belgesinin içeriği ile uyduğu görülmektedir. Bu durum 2023 Eğitim Vizyon belgesinin sadece yerel ölçütleri değil, aynı zamanda uluslararası ölçütlere de sahip olduğunu göstermektedir. Buna göre Wong (2003) yaşam boyu öğrenme kültürüne, öğrenme odaklı bir eğitim sistemine, kaliteli eğitimin teşvik edilmesine; Spasenovic ve Maksic, (2013) eğitim reformunun gerçekleştiği sosyal bağlamın özelliklerinin dikkate alınması gerektiğine; Chan, (2000) eğitim reformunun başarısında sistemik değişiklikler için işbirliği yapılmasına, çeşitlilik ve seçime saygı duyulmasına, eşit bir mükemmellik arayışının sağlanmasına yetenek ve beceri temelli gelişimi programlarına, eğitim alanında yapılan araştırmaların teşvik edilmesine; Ginsburg, Moseley ve Pigozzi, (2010) insan odaklı bir eğitim anlayışına, insan haklarının korunmasına, ulusal ve küresel değerlerin dikkate alınmasına; Anderson, Brown ve Lopez-Ferrao (2003) politikacılar ve eğitimcilerin işbirliği yapmasına, diğer kurumlarla birlikte

hareket edilmesine; Nurul-Awanis, Hazlina, Yoke-May ve Zariyawati (2011), problem çözme becerisi kazanmış, bağımsız düşünen, işbirliği yapan, öğrencilere, farklı öğrenme ve öğretmen stratejileri sağlayan ve değer verilen başarılı öğretmenlere; Chang (2009) politikacıların desteğine, demokratikleşmenin sağlanmasına, siyasi kaygıların önüne geçilmesine; King (2011) yeterli düzeyde kaynağa ve bunu yönlendiren uygun yönetim ve sorumluluk mekanizmalarına, tüm paydaşların eğitimde yaşanan değişimlerden faydalandırılmasına; Marques ve Bannon (2003), Kaufman (2003) reform sürecinde yaşanacak çatışmalara ve dirençlere hazırlıklı olunmasına; Yuda ve Itoh, (2006) müfredatın öğrencilerin ve öğrencilerin ilgi alanlarını veya fikirlerini içerecek şekilde yapılmasına, kaynakların etkili kullanılmasına Chu (2007) modern okul sistemine vurgu yapmaktadır.

5.3. Araştırmacılara ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- 2023 Eğitim Vizyonu hakkında aileler ve diğer eğitim paydaşları bilgilendirilebilir ve bilinçlendirilebilir.
- Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonu hakkında olumlu görüşlerini dile getirseler bile oluşan olumsuz görüşlerin en aza indirilmesi açısından iller çapında pilot çalışmalar düzenlenebilir.
- 2023 Eğitim Vizyonu bağlamında eğitimde kullanılan materyaller yeniden düzenlenebilir.
- Kurumlarda oluşturulan veriler bir düzen içerisinde olmalı ve erişime açık hale getirilebilir.
- Dijital programlar yeniden yapılandırılabilir.
- Genç öğretmen ve okul yönetici kadrosuna ağırlık verilmelidir.
- Veriye dayalı yönetim modeliyle bilimsel ve bütünsel çözüm anlayışları ön plana çıkmalıdır.
- Okul yöneticileri ve il müdürleri, yabancı dil bilen, akademik yeterliliğe sahip, ileri görüşlü, sanat, spor, müzik gibi zevklere sahip kişilerden seçilmelidir.
- Öğretmenlik meslek kanunu, Öğretmene Destek Kanunu adında çıkarılmalıdır.

- Hayırseverlerin bağışları için gerekli olan alt yapı hazırlanmalı bu sayede teşvik artırılmalıdır.
- Meslek yönlendirmeleri ilköğretimden sonra yapılmalıdır.
- Okulların fiziki alanlarında gelişimler yapılması gereklidir.
- Okullarda laboratuvarların iyileştirilmesi ve eksik materyallerin karşılanması gereklidir.
- Bilim ve teknoloji alanları geliştirilmelidir.
- Okullara bakanlık tarafından ücretsiz okuma kitapları gönderilmesi gereklidir.
- Özel yetenekleri bulunan öğrencilerin teorik derslerinde azaltılma yoluna gidilmesi gereklidir.
- Yabancı dil derslik sayılarında artış yapılmalıdır.
- “Yaparak yaşayarak öğrenme” modellerine uygun şekilde geliştirilen ölçme araçlarının iyileştirilerek aktif şekilde kullanılması sağlanmalıdır.
- Temel eğitimde öğrencilerin kendi yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinliklerin yapılması gereklidir.
- Ders seçimleri öğrencilerin yetenek ve ilgi alanlarına göre yapılmalıdır.
- Üniversite giriş sınavında sosyal ve kültürel faaliyetlerin de puanlama içerisine dahil edilmesi gereklidir.
- Erasmus+ gibi projelerin yaygın hale getirilmesi gereklidir.
- Fen liselerinde bilim derslerine akademisyenlerin girmesi önemlidir.
- Mesleki ve Teknik liselerin alan eğitimleri 10-11. Sınıflarda tamamlanarak son sınıfta üniversiteye hazırlık şekliyle devam etmelidir.
- Özel öğretim kurumlarına yönelik kalitenin artırılması gereklidir.
- Öğretmen maaşlarında iyileştirmeler yapılmalıdır.

2023 Eğitim Vizyonu hakkında ailelerin ve diğer eğitim paydaşlarının bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi gereklidir. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonu hakkında olumlu görüşlerini dile getirseler bile oluşan olumsuz görüşlerin en aza

indirilmesi açısından iller çapında pilot çalışmalar düzenlenmesi gerekmektedir. Kurumlarda oluşturulan veriler bir düzen içerisinde olmalı ve erişime açık hale getirilmelidir. Dijital programlar yeniden yapılandırılmalıdır. Ölçme ve değerlendirmede somut verilerin olması analizi kolaylaştıracaktır bu nedenle bu hususta çalışmaların yoğunlaşması gerekmektedir. Meslek yönlendirmeleri ilköğretimden sonra yapılmalıdır. Öğrenci sayısına bağlı kalmadan her okulda Rehber öğretmenin bulunması gerekmektedir. Spor liseleri ve güzel sanatlar liselerinde eğitim alan öğrencilere bir üst öğretimde kontenjan hakkı tanınmalıdır. Okulların fiziki alanlarında gelişimler yapılması gereklidir. Okullarda oyun alanlarının geliştirilmesi ve eğitimle paralel oyun alanlarının oluşturulması gereklidir. Okullarda laboratuvarların iyileştirilmesi ve eksik materyallerin karşılanması gereklidir. Bilim ve teknoloji alanları geliştirilmelidir. Okullara bakanlık tarafından ücretsiz okuma kitapları gönderilmesi gereklidir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, F. (2004). Üstün yetenekliler. Şirin ve diğerleri (Ed.), *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Makaleleri* (ss. 127-154). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Aksan, D. (1977). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksoy, M. (2013). Kavram olarak hayat boyu öğrenme ve hayat boyu öğrenmenin Avrupa Birliği serüveni. *Bilig*, (64), 23-48. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilig/issue/25367/267740>
- Alkan, C., Doğan, H. ve Sezgin, S. İ. (1996). *Mesleki ve teknik eğitimin esasları*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ataman, A. (2003). *Özel gereksinimi olan çocuklar ve özel eğitim*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Awamleh, R., Gardner W.L. (1999), Perceptions of leader charisma and effectiveness: The effects of vision content, delivery and organizational performance. *Leadership Quarterly*, 10(3), 345-373. doi: [10.1016/S1048-9843\(99\)00022-3](https://doi.org/10.1016/S1048-9843(99)00022-3)
- Battal, İ. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin ve branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterliliklerinin değerlendirilmesi Uşak ili örneği* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 205961).
- Baykul, Y. (1999) *İlköğretimde etkili öğretme ve öğrenme öğretmen el kitabı, modül 3: İlköğretimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: MEB Yayınları.
- Bayrak, C. ve Yılmaz, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bilgin, C. (2014). *İnsan kaynakları yönetiminde Sosyal Güvenlik ve İş Kanunu uygulamaları* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 370743).
- Bilir, M. (1991). *Türk eğitim sisteminde teftiş alt sisteminin yapı ve işleyişi* (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 16815).
- Bursalioğlu, Z. (1991). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Can, N. (2007). *İlköğretim okulu yöneticilerinin vizyon geliştirme rollerinin incelenmesi ve karşılaştırılması Ankara ve Konya ili örneği* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 217434).

- Clayton, S. (2000). *Takımınızın yeteneklerini geliştirmede yönetim*. (Çev. M. Zaman). İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Collins, J. C. ve Porras, J. I. (1996). Building your company's vision. *Harvard Business Review*, 74(5), 65-77. Erişim adresi: <https://www.cin.ufpe.br/~if275/material/artigos/BuildingYourCompanysVision.pdf>
- Demirel, Ö. (2005). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Doğan, H. (1997). Mesleki eğitimin yeniden yapılandırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 30(1), 1-26. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auedfd/issue/39591/481744>
- Dollansky, T. (1998). Rural saskatchewan elementary K-6 teachers' perceptions of supervision and professional development. *International Journal of Sciences*, 1139(1018), 18-27. doi: [10.18483/ijSci.1219](https://doi.org/10.18483/ijSci.1219)
- Erçetin, Ş. (2000). *Lider sarmalında vizyon*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Erkan, S., Cihangir Çankaya, Z., Terzi, Ş. ve Özbay, Y. (2011). Üniversite psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin incelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(22), 187-213. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/issue/19395/206011>
- Ertürk, S. (1988). Türkiye'de Eğitim Felsefesi Sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (3), 11-16. Erişim adresi: <http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/1483-published.pdf>
- Esen, H. Ö. (1998). *İşletme yönetiminde sistem yaklaşımı*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Fidan, N. (1985). *Okulda öğrenme ve öğretme: Kavramlar, ilkeler, yöntemler*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Fidan, Y. (1997, Aralık). *İşletme vizyonu ve stratejisi*. Konya Ticaret Odası Yönetici Eğitim Merkezi Yönetim ve Organizasyon Semineri, Konya.
- Gürkan, T. (2006). *Eğitim, öğretim ve programla ilgili temel kavramlar, öğretimde planlama ve değerlendirme*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

- Güzelcik, E. (1999). *Küreselleşme ve işletmelerde değişen kurum imajı*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Hamedoğlu, M. A. (2002). *İlköğretimde toplam kalite yönetiminin uygulanmasında görülen engeller* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 110029).
- Heintel, P. (1995). *Vizyon ve öz yapılanma, vizyon yönetimi* (Çev. V. Karagöz). İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kepçeoğlu, M. (1999). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. İstanbul: Alkım Yayıncılık.
- Kılıç, M. (2010). Stratejik yönetim sürecinde değerler, vizyon ve misyon kavramları arasındaki ilişki. *Sosyo ekonomi*, 13(13), 81-98. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosyoekonomi/issue/21073/226882>
- Kurt, M. ve Duran, E. (2019). 2023 eğitim vizyonuna ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(1), 90-106. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbyy/issue/46969/586351#article_cite
- Kuzgun, Y. (2002). *Rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara: ÖSYM.
- Lissack, M ve Roos, J. (2001). Be coherent not visionary. *Long Range Planning*, 34(1), 53-70. doi: [10.1016/S0024-6301\(00\)00093-5](https://doi.org/10.1016/S0024-6301(00)00093-5)
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *2023 Eğitim Vizyonu*. Ankara: MEB.
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Okutan, M. (2003). Okul müdürlerinin idari davranışları, *Milli Eğitim Dergisi*, (157), Erişim adresi: https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/157/okutan.htm
- Özdemir, S. (2014). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özden, Y. (2002). *Eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Özer, M. (2018). 2023 Eğitim vizyonu ve mesleki ve teknik eğitimde yeni hedefler. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 425-435, doi: [10.5961/jhes.2018.284](https://doi.org/10.5961/jhes.2018.284)
- Özmuş, M. (2012). Vizyon 2023 çalışmasındaki eğitim sistemi ile ilgili hedeflerin, uluslararası göstergeler açısından incelenmesi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(3), 97-114, Erişim adresi:

https://www.researchgate.net/publication/332707932_Vizyon_2023_Calismasindaki_Egitim_Sistemi_Ile_Ilgili_Hedeflerin_Uluslararası_Gostergeler_Acisindan_Incelenmesi

- Özsoy, C. (2007). *Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin iktisadi kalkınmadaki yeri ve önemi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Papatya, G. (1998). Vizyon, hayal ve gerçek arasındaki gerilim. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 3(3), 123-134. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/195214>
- Quigley, Joseph V. (1998). *Vizyonun oluşturulması, geliştirilmesi ve korunması*. (Çev. B. Çelik). İstanbul: Yeni Çizgi Yayın Dağıtım.
- Redhouse (1998). *Büyük El Sözlüğü* (İngilizce-Türkçe, Türkçe-İngilizce). İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Russell, R. F. (2001). The role of values in servant leadership. *Leadership And Organization Development Journal*, 22(2), 76-84. doi: [10.1108/01437730110382631](https://doi.org/10.1108/01437730110382631)
- Sabancı, A. (2007). Yöneticilerin vizyoner liderlik özelliklerine ilişkin yöneticilerin, yönetici yardımcılarının ve öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 36(174), 333-343. Erişim adresi: <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/66610/>
- Sakallı, Ü. (2019). *Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitimin Türkiye Muhasebe Standartları İle Uyumluluğunun Sağlanması ve Bu Lise Türünde Görev Yapan Muhasebe ve Finansman Öğretmenleri Üzerine Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 536919).
- Schermerhorn, J. (1996). *Management: Fifth editon*. New York: John Wiley-Sons Inc.
- Senge, P. M. ve Klostermann, M. (1996). *Die fünfte disziplin: Kunst und praxis der lernenden organisation*. Stuttgart: Klett-Cotta.
- Sergiovanni, T. J. (1994). *Building community in schools*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Seyyar, A. (2007). *İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğü*. İstanbul: Değişim Yayınları.
- Şenel, A. (2008). *Eğitim Bilimine Giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

- Şevik, M. (2008). Avrupa ülkelerinde birinci kademe zorunlu yabancı dil öğretiminin karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (41)1, 135-162. Erişim adresi: <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/80418/>
- Tan, H. (2000). *Psikolojik danışma ve rehberlik teori ve uygulama*. İstanbul: MEB Yayınları
- Tanhan, F., Özok, H. İ. ve Aladağ C. (2019). *Eğitim bilimleri perspektifinden öğretmen*. Ankara: Pegem.
- Taymaz, H. (1982). *Tefiş: Kavramlar, ilkeler, yöntemler*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Taymaz, H. (1992). *Hizmet İçi Eğitim*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Taymaz, H. (2003). *Milli Eğitim Bakanlığı tefiş sisteminin yapısı ve işleyişi, Türk Milli Eğitim Sistemi'nde yapılanma sorunu*. Ankara: Minpa Yayıncılık.
- Thomas, P. ve Greenberger B. D. (1998). A test of vision training and potential antecedents to leaders: Vision ability. *Human Resource Development Quarterly*, 9(1), 3-19. doi: [10.1002/hrdq.3920090102](https://doi.org/10.1002/hrdq.3920090102)
- Tural, N. (2002). *Eğitim finansmanı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Turgut, B. (1997). Eğitimin önemi artarak sürecektir. *Milli Eğitim Dergisi*, 145, 1-2. Erişim adresi: https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/145/baskan.htm
- Turgut, M. F. (1984). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları*. Ankara: Saydam Matbaacılık.
- Uygun, S. (2003). Türkiye'de dünden bugüne özel okullara bir bakış, gelişim ve etkileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36(1), 107-120. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aubfd/issue/38407/445456>
- Varış, F. (1992). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yeşilyaprak, B. (2009). Türkiye'de psikolojik danışma ve rehberlik alanının geleceği: Yeni açılımlar ve öngörüler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 193-213. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kpdd/issue/51379/596807>
- Yeşilyaprak, B. (2010). *Eğitimde rehberlik hizmetleri gelişimsel yaklaşım*. Ankara: Nobel Yayınları.